

**Міністерство освіти і науки України
Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти
у Миколаївській області**

Професіонал

Інформаційно-методичний журнал

(узагальнений зміст інформаційно-методичних журналів 2007-2024 років)

Миколаїв

Інформаційно-методичний журнал Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Миколаївській області висвітлює питання, що стосуються життя і діяльності закладів професійної (професійно-технічної) освіти Миколаївщини та інших регіонів. Рекомендований НМЦ ПТО педагогічним працівникам для вивчення та поширення у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

Інформаційно-методичний журнал схвалюється Навчально-методичною Радою Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Миколаївській області.

Професіонал **Інформаційно-методичний журнал**

Засновник

Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти
у Миколаївській області

Головний редактор

Шаповалова Н. В., директор НМЦ ПТО
у Миколаївській області

Редакційна колегія:

Баранюк Т. О., методист Казанківського професійного аграрного ліцею *(за узгодженням)*;
Василін В. В., методист НМЦ ПТО у Миколаївській області;
Дячковська Л. К., методист НМЦ ПТО у Миколаївській області;
Лагутіна В. В., методист НМЦ ПТО у Миколаївській області;
Матвійчук К. О., методист НМЦ ПТО у Миколаївській області;
Мосієнко Т. С., заступник директора ЗП(ПТ)О «Миколаївський центр професійної освіти» з навчально-методичної роботи;
Панченя Н. Ю., методист НМЦ ПТО у Миколаївській області;
Попова Н. В., заступник директора Вознесенського професійного ліцею з навчально-виробничої роботи;
Савчук І. В., методист НМЦ ПТО у Миколаївській області.

Редакція бере до розгляду матеріали в першому примірнику машинопису. Редакція зберігає за собою право скорочення і літературного редагування. Автори несуть відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен, географічних назв та інших відомостей. Думка редакції не завжди збігається з думкою авторів. Редакція приймає замовлення на розміщення реклами.

Наші реквізити:

54030, м. Миколаїв,
вул. Потьомкінська, 37
тел./факс (0512) 47-24-98
E-mail: metod15@i.ua
Інформаційно-методичний
журнал «Професіонал»
Реєстраційне свідоцтво
Серія МК №232
від 16.04.98
Тираж 35 примірників

ЗМІСТ

обласного інформаційно-методичного журналу «Професіонал»

Професіонал № 3/2007	5
Професіонал № 4/2007	6
Професіонал № 1/2008	7-8
Професіонал № 2/2008	9
Професіонал № 3/2008	10
Професіонал № 4/2008	11
Професіонал № 1/2009	12-13
Професіонал № 2/2009	14
Професіонал № 3/2009	15-16
Професіонал № 4/2009	17-18
Професіонал № 1/2010	19
Професіонал № 2/2010	20
Професіонал № 3/2010	21-22
Професіонал № 4/2010	23
Професіонал № 1/2011	24-25
Професіонал № 2/2011	26
Професіонал № 3/2011	27
Професіонал № 4/2011	28-29
Професіонал № 1/2012	30-31
Професіонал № 2/2012	32-33
Професіонал № 3/2012	34-35
Професіонал № 4/2012	36-37
Професіонал № 1/2013	38-40
Професіонал № 2/2013	41-43
Професіонал № 3/2013	44-48
Професіонал № 1/2014	49-51
Професіонал № 2/2014	52-54
Професіонал № 3/2014	55-58
Професіонал № 1-2/2015	59-60
Професіонал № 3-4/2015	61-63
Професіонал № 1-2/2016	64-66

Професіонал № 3-4/2016	67-71
Професіонал № 1-2/2017	72-73
Професіонал № 3-4/2017	74-75
Професіонал № 1/2018	76-78
Професіонал № 2/2018	79-81
Професіонал № 1/2019	82-83
Професіонал № 2/2019	84-85
Професіонал № 1-2/2020	86-87
Професіонал № 1-2/2021	88-90
Професіонал № 1-2/2023	91-95
Професіонал № 1-2/2024	96-98

ПРОФЕСІОНАЛ № 3/2007

У НОМЕРІ

ОФІЦІОЗ

Професійно-технічна освіта: підсумки, досягнення та основні завдання на 2007/2008 навчальний рік (матеріали підсумкової колегії Міністерства освіти і науки України)_4

Наказ. Про підсумки методичної роботи у професійно-технічних навчальних закладах у 2006-2007 н. р. та завдання на 2007-2008 н. р. _____ 27

Куликова Т.О. Стан професійної підготовки кваліфікованих робітників з будівельних професій у професійно-технічних навчальних закладах області (аналіз роботи ПТНЗ за 2006-2007н.р. та завдання на 2007-2008 н.р.) _____ 30

Павловська Н.І. Тематичне вивчення комплексно-методичного забезпечення навчання за державними стандартами ПТО з професій зварювального профілю ____ 34

Чепуренко Т.І. Управління діяльністю класних керівників у ПТНЗ області _____ 35

Дячковська Л.К. Готуємось до зовнішнього незалежного оцінювання _____ 37

Михайлюк Т.О. Викладання гуманітарних дисциплін у 2007/2008 навчальному році _____ 41

Наказ. Про проведення у 2007-2008 н.р. апробації електронних засобів навчального призначення. _____ 45

Наказ. Про створення обласного фонду навчальних комп'ютерних програм ПТНЗ. _ 51

Договір. Про спільну діяльність (зразок оформлення договору) _____ 54

Договір. Про співробітництво з питань навчання (зразок оформлення договору) ____ 58

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Тематика перспективного педагогічного досвіду педагогічних працівників ПТНЗ. _ 61

НА ДОПОМОГУ МАЙСТРОВІ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Вимоги до уроку виробничого навчання. Розробка ДПО ІПП. _____ 63

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ

Криницька Л.Г. Моніторинг – як дослідження у навчальному процесі _____ 70

Савчук І.В. Організація та виконання педагогами пошукової й науково-дослідницької роботи (методичні рекомендації). _____ 74

Бензар В.О. Впровадження інноваційних засобів навчання в педагогічний процес ПТНЗ _____ 80

ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ _____ 83

У НОМЕРІ

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ

Криницька Л.Г. Напрями роботи щодо паспортизації професійно-технічних навчальних закладів _____

Михайлюк Т.О. Вимоги до оформлення та ведення паспорту бібліотеки _____

Робота методичних комісій профтехциклу навчального закладу (методичні рекомендації) _____

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Іванова Л.С. Звіт про методичну роботу Миколаївського професійного ліцею будівництва та сфери послуг у 2006/2007 навчальному році _____

Рудь Н.П. Звіт про методичну роботу ПТУ №9 у 2006/2007 навчальному році _____

Жук Л.І. Звіт про методичну роботу Миколаївського професійного ліцею сфери послуг у 2006/2007 навчальному році _____

Петрова Л.М. Моніторингове вивчення навчальних досягнень учнів Вознесенського професійного ліцею за 2006/2007 навчальний рік _____

НА ДОПОМОГУ МАЙСТРОВІ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Куликова Т.О. Вимоги до переліків навчально-виробничих робіт (методичні рекомендації) _____

Шаронов Є.Г. Науково-дослідницька робота учнів в Снігурівському професійному ліцеї _____

ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ _____

У НОМЕРІ

З ДОСВІДУ РОБОТИ

- Вовк Ірина Володимирівна, викладач Березнегуватського ПЛ
«Реформа освіти – шлях в майбутнє» _____
- Кудіна Ірина Сергіївна, викладач Вознесенського ПАЛ
«Комунікативний підхід в навчанні англійської мови» _____
- Куришко Ганна Василівна, викладач ЮПМЛ *«За революцією в суспільстві крокує революція в освіті»* _____
- Павленко Наталя Сергіївна, викладач Єланецького ПАЛ *«Впровадження інноваційних технологій на уроках спеціальних дисциплін»* _____
- Манжос Тетяна Володимирівна, викладач ПТУ №17
«Майбутній цвіт нації» _____
- Глух Наталя Ігорівна, викладач Кривоозерського ПАЛ *«Інноваційні технології при вивченні спецдисциплін професії «кравець»»* _____
- Лозован Людмила Володимирівна, викладач Маринівського ПАЛ
«Історія, що формує особистість і вчить самореалізації» _____
- Баранюк Тетяна Олександрівна, викладач Казанківського ПАЛ
«Особистісно-орієнтований підхід до учня як особливий вид педагогічної діяльності в сучасній освіті» _____
- Чуйко Андрій Анатолійович, викладач Арбузинського ПАЛ
«Застосування інформаційно-консультативних бібліотек в освіті» _____
- Кіпер Віталій Олександрович, викладач Вознесенського ПЛ
«Педагогічна співпраця в дії» _____
- Жувагіна Тетяна Борисівна, викладач ПТУ №22
«Дистанційне навчання» _____
- Юріна Ірина Миколаївна, викладач Новоодеського ПАЛ
«Роль інформації в розвитку особистості» _____
- Лавро Валерій Вікторович, викладач Снігурівського ПЛ
«Інноваційні підходи у викладанні фізичного виховання» _____
- Капітонова Вікторія Олексіївна, майстер в/н ПТУ №9
«Національне виховання на уроках в/н» _____
- Мельницький Андрій Вікторович, викладач ПТУ №33
«Мотивація навчальної діяльності учнів на уроках фізики» _____
- Сенько Леся Володимирівна, майстер в/н Надбужького ПАЛ
«Різномірний підхід до проведення уроків виробничого навчання» _____
- Яковлева Олена Юріївна, майстер в/н філії Надбужького ПАЛ
«Активні форми та методи навчання на уроках виробничого навчання» _____
- Рачков Олександр Миколайович, викладач ВПУС
«Навчатися стильно» _____
- Щелочкова Олена Володимирівна, викладач МПСЛ
«Новітні технології у викладанні іноземної мови» _____

Лука Олена Богданівна, майстер в/н ВПУ №7 *«Використання групових методів навчання на уроках в/н з підготовки операторів комп'ютерного набору»* _____

Орлова Жанна Вікторівна, викладач МППЛ *«Самоосвіта та самовиховання учнів ліцею в процесі розвитку особистості»* _____

Самойленко Анна Володимирівна, майстер в/н МПЛСП *«Формування пізнавальної активності учнів під час виконання проектів»* _____

Павлюченко Олеся Вікторівна, викладач МПЛ *«Вплив і значення сучасних педагогічних технологій на розвиток професійних компетенцій вчителя іноземної мови»* _____

Архипов Сергій Володимирович, викладач ВПУ №21 *«Соціальне співробітництво – пріоритетний напрямок розвитку ПТО»* _____

Аркушенко Наталя Олександрівна, майстер в/н МПЛТ та РС *«Впровадження нових технологій в навчальний процес – запорука становлення висококваліфікованого випускника»* _____

Сабрекова Яна В'ячеславівна, викладач МПЛБ та СП *«Мовленнєва культура – вагома складова іміджу конкурентоспроможного робітника»* _____

Драгуновська Людмила Валеріївна, викладач ЦПТО №1 *«Застосування сучасних освітніх технологій»* _____

Сопільняк Наталя Вікторівна, майстер в/н МПМЛ *«Перспективи сучасної освіти, (я вдячний Вам, що Вашим учнем був)»* _____

ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ _____

ПРОФЕСІОНАЛ № 2/2008

У НОМЕРІ

З ДОСВІДУ РОБОТИ

(матеріали Всеукраїнського конкурсу
«Бібліотекар професійно – технічного навчального закладу» 2008р.)

Наказ. Про підсумки обласного етапу Всеукраїнського конкурсу «Бібліотекар професійно-технічного навчального закладу 2008 р.» _____

Витяг з наказу Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України від 15.05.2008 р. № 1.4/11 – 116В «Про підсумки проведення Всеукраїнського конкурсу «Бібліотекар професійно-технічного навчального закладу 2008 р.» _____

Орлева Т.П. (матеріали Всеукраїнського конкурсу «Бібліотекар професійно – технічного навчального закладу» 2008р.) _____

Чайка Т.Л. Роль бібліотеки у житті учня професійно – технічного навчального закладу _____

Нефьодова Л.В. Роль бібліотеки у житті учня професійно – технічного навчального закладу _____

Воляницька Т.І. Літературна гра «Щасливий випадок» _____

Пташник О.М. «Баштанка слава іменами». Сизоненко Олександр Олександрович, письменник – прозаїк _____

СТОРІНКА ПСИХОЛОГА

Дідик О.С. Система роботи практичного психолога в адаптаційний період _

Савчук І.В. Синдром «професійного вигорання» _____

ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ _____

У НОМЕРІ

СТОРІНКА РЕДАКТОРА

Мезінов В.І. Модернізація та оновлення професійно-технічної освіти у вимірі нових перспектив _____ 5

ОФІЦІОЗ

Наказ. Про підсумки методичної роботи у професійно-технічних навчальних закладах у 2007/2008 н. р. та завдання на 2008/2009 н. р. _____ 10

Куликова Т.О. Робота обласної секції будівельних професій (аналіз роботи ПТНЗ за 2007-2008 н.р. та завдання на 2008-2009 н.р.) _____ 14

Павловська Н.І. Оновлення змісту та методів навчання при підготовці кваліфікованих робітників машинобудівних професій _____ 19

Савчук І.В. Шляхи підготовки друкованих матеріалів в ПТНЗ (аналіз роботи ПТНЗ за 2007/2008 н. р.) _____ 22

Дячковська Л.К. Підсумки проведення зовнішнього незалежного оцінювання у 2008 році та підготовка учнів до ЗНО 2009 року _____ 25

Михайлюк Т.О. Викладання гуманітарних дисциплін у ПТНЗ _____ 30

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Жеванова В.М. Звіт про методичну роботу Новоодеського професійного аграрного ліцею у 2007/2008 навчальному році _____ 34

Барановська Т.В. Звіт про методичну роботу (додаток) _____ 38

Баранюк Л.Г. Звіт про методичну роботу Казанківського професійного аграрного ліцею у 2007/2008 навчальному році (додаток) _____ 39

Рудь Н.П. Звіт про методичну роботу ПТУ №9 у 2007/2008 навчальному році (в схемах та таблицях) _____ 41

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ

Бензар В.О. Особливості конструювання та методика проведення комп'ютерного уроку _____ 51

Браточкіна Т.Д. Проектна технологія на уроках та в позакласний час _____ 62

СТОРІНКА ПСИХОЛОГА

Дідик О.С. Система роботи практичного психолога в адаптаційний період. Модель психологічного супроводу процесу адаптації першокурсників в умовах професійного навчання _____ 75

ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ _____ 88

У НОМЕРІ

ОФІЦІОЗ

Витяг з наказу управління освіти і науки Миколаївської облдержадміністрації від 20.10.2008 р. №778 «Про підсумки тестування до Миколаївського територіального відділення Малої академії наук України у 2008 році» _____	5
З історії створення та розвитку МАН _____	9
Наказ. Про затвердження Положення про малу академію наук учнівської молоді від 09.02.2006р. №90 _____	11
Положення про малу академію наук учнівської молоді від 09.02.2006р. №90 _____	12
Інформація про основні етапи діяльності МАНівців та вимоги до оформлення і подання на участь у II (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт _____	20

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Кузнєцов А.В. Методика проведення ЛПЗ _____	29
--	----

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ

Криницька Л.Г. Організація виробничого навчання за принципом «майстер при майстерні» _____	35
--	----

СТОРІНКА БІБЛІОТЕКАРЯ

Кукушкіна Г.А. Сценарій екологічної конференції _____	39
--	----

ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ _____	48
-------------------------------	----

У НОМЕРІ

ОФІЦІОЗ

Витяг з протоколу засідання навчально-методичної Ради НМЦ ПТО _____ 5

Наказ управління освіти і науки України облдержадміністрації від 05.02.2009 р. № 101 «Про проведення у 2009 році обласних олімпіад зі спецпредметів серед учнів професійно-технічних навчальних закладів» _____ 8

Завдання до обласної олімпіади з предмета:

«Товарознавство продовольчих товарів» професії «продавець продовольчих товарів» _____ 13

«Спецтехнологія штукатурних робіт» _____ 21

«Бухгалтерський облік» професії «обліковець з реєстрації бухгалтерських даних» _____ 28

«Комплексна система технічного обслуговування» професії «тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва» _____ 34

Наказ управління освіти і науки України облдержадміністрації від 31.03.2009 р. № 275 «Про підсумки проведення у 2009 році обласних олімпіад зі спецпредметів серед учнів професійно-технічних навчальних закладів» _____ 39

Завдання до II етапу Всеукраїнського конкурсу фахової майстерності серед учнів ПТНЗ з професії «кухар» _____ 42

Матеріали Всеукраїнського семінару – наради «Перспективні напрями розвитку професійно-технічної освіти України на 2009 рік» (17-18 лютого 2009р.) _____ 45

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Бугайова Т.Л. Продуктивне навчання в контексті акметехнологій, що формують ділову активність учнів _____ 66

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ

Кривицька Л.Г. Визначення результативності педагогічної діяльності через моніторингові дослідження _____ 71

Грищенко С.Г. Організація та проведення лабораторно-практичних робіт з технологій комп'ютерної обробки інформації (методичні рекомендації) _____ 73

ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

Бензар В.О. Моніторинг використання програмних педагогічних засобів навчального призначення в ПТНЗ Миколаївської області _____ 100

Михайлюк Т.О. Тренінг як засіб адаптації людини до професійної діяльності _____ 103

СТОРІНКА ПСИХОЛОГА

Дідик О.С. Система роботи щодо збереження професійного здоров'я педагогів Надбузького ПАЛ _____ 106

ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ _____ 114

У НОМЕРІ

СТОРІНКА ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

Криницька Л.Г. Розвиток навчального закладу в умовах децентралізації професійної освіти _____ 5

ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

Завдання теоретичного туру II етапу Всеукраїнського конкурсу фахової майстерності серед учнів ПТНЗ з професії «Слюсар з ремонту автомобілів» _____ 11

Завдання теоретичного туру II етапу Всеукраїнського конкурсу фахової майстерності серед учнів ПТНЗ з професії «Верстатник широкого профілю» _____ 13

Завдання теоретичного туру II етапу Всеукраїнського конкурсу фахової майстерності серед учнів ПТНЗ з професії «Маляр» _____ 17

Завдання теоретичного туру II етапу Всеукраїнського конкурсу професійної майстерності серед майстрів в/н ПТНЗ з професії «Лицювальник - плиточник» _____ 21

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Петрова Л.М. Моніторинг навчальних досягнень учнів Вознесенського професійного ліцею за I семестр 2008/2009 н.р. _____ 25

Єфімовська І.С. Моніторинг навчальних досягнень учнів ПТУ №42 за I семестр 2008/2009 н.р. _____ 28

Кузьменко О.Ф. Активізація розумової діяльності учнів, як складова випереджувальної моделі освіти _____ 29

Стокалюк Г.Г. Педагогічна майстерність викладача зарубіжної літератури _____ 50

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ

Іванова Л.С. Компетентнісний підхід до формування змісту й організації навчального процесу як базова ідея продуктивного навчання _____ 53

Федорова Н.В. Продуктивне навчання: ідея, реалізація, перспективи _____ 57

СТОРІНКА ПСИХОЛОГА

Дідик О.С. Психолого-педагогічні умови створення ситуації успіху _____ 61

Дідик О.С. Лист практичним психологам ПТНЗ _____ 68

ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ _____ 72

У НОМЕРІ

СТОРІНКА ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

Криницька Л.Г. Пріоритетні напрями вирішення проблеми підготовки якісного робітничого потенціалу відповідно до потреб галузей економіки регіону _____ 5

ОФІЦІОЗ

Тенденції та пріоритетні напрями діяльності органів управління освіти, установ і навчальних закладів професійно – технічної освіти на 2009/2010 навчальний рік
(доповідь Міністра освіти і науки Івана Вакарчука на підсумковій колегії Міністерства освіти і науки України - 27 серпня 2009 року) _____ 7

Витяг з протоколу засідання навчально-методичної Ради НМЦ ПТО _____ 13

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД

Куликова Т.О. Стан організації професійної підготовки кваліфікованих робітників будівельних професій та деревообробки у ПТНЗ області та пріоритетні завдання з його удосконалення _____ 16

Дячковська Л.К. Компетентний підхід до формування змісту й організації навчального процесу як базова ідея продуктивного навчання *(в розрізі роботи викладачів природничо – математичного циклу за 2008/2009 навчальний рік)* _____ 51

Михайлюк Т.О. Стан викладання гуманітарних дисциплін у 2008/2009 навчальному році та роль бібліотеки у формуванні інформаційного простору освітнього середовища навчального закладу _____ 57

Бензар В.О. Робота членів обласної методичної секції над єдиною методичною проблемою - один із головних чинників підвищення професійної майстерності педагогів _____ 61

Павловська Н.І. Стан професійно - технічної підготовки кваліфікованих робітників з професій машино - та суднобудівного профілю _____ 71

НА ПЕРСПЕКТИВУ

Орієнтовний зміст деяких пунктів бізнес – плану ПТНЗ області _____ 73

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Формуємо педагогічні компетентності.

Дебати як інноваційна педагогічна технологія
(методичні рекомендації НМК ПТО у Кіровоградській області) _____ 90

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ

Савчук І.В. Оновлення змісту ПТО через систему
неперервної освіти педагогічних працівників ПТНЗ _____ 94

СТОРІНКА ПСИХОЛОГА

Дідик О.С. Профілактика агресивної поведінки
в учнівському середовищі (*з досвіду роботи*) _____ 97

ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ _____ 103

У НОМЕРІ

СТОРІНКА ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

Криницька Л.Г. Основні завдання і принципи ефективної системи методичної роботи у професійно – технічному навчальному закладі _____ 5

Криницька Л.Г. Організація та проведення проміжного та вихідного контролю з професійної підготовки _____ 7

ОФІЦІОЗ

Бензар В.О. Конкурс «Успішний проект – 2010» з використанням інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виробничому та виховному процесі у рамках програми Intel «Навчання для майбутнього» _____ 13

Лагутіна В.В. Методика розробки керівником навчального закладу функціональних обов'язків працівників адміністративного апарату ПТНЗ _____ 17

НА ПЕРСПЕКТИВУ

Савчук І.В. Інноваційний проект: Євроклуби – шлях до формування євроінтеграційної свідомості в процесі спільної роботи учнів і педагогів _____ 24

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Портфоліо – ознака діяльності викладача (з досвіду роботи Снігурівського ПЛ та Миколаївського ПСЛ) _____ 26

Савова М.М. Формування ключових компетентностей на уроках фізики _____ 34

Куликова Т.О. Удосконалення професійно – технічної підготовки у ПТНЗ (з досвіду роботи старших майстрів) _____ 39

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ

Бензар В.О., Пересунько О.В. Методичні рекомендації щодо виконання та рецензування дипломних робіт з професії «оператор комп'ютерного набору» _____	69
--	----

СТОРІНКА ПСИХОЛОГА

Олійник М.В. Використання методичної літератури з питань політики гендерної та соціальної рівності у навчальних закладах професійно-технічної освіти _____	81
Бажанова Л.С. Особливості реалізації програми «рівний - рівному» (з досвіду роботи Новоодеського ПАЛ) _____	83
Мірошник О.В., Олійник М.В. Проведення години спілкування з учнями (з досвіду роботи) _____	91
ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ _____	95

У НОМЕРІ

СТОРІНКА ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

Криницька Л.Г. Розвиток професійно – технічного навчального закладу – вимога якісної діяльності _____ 4

Криницька Л.Г. Продуктивна освітня діяльність – не гасло, а вимога сьогодення _____ 5

ОФІЦІОЗ

Куликова Т.О. Удосконалюємо систему підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання _____ 7

НА ПЕРСПЕКТИВУ

Зміст обласних заходів НМЦ ПТО на 2010 рік _____ 9

Бензар В.О. Інформаційно – комп'ютерні технології в професійній освіті (бібліографічний покажчик) _____ 22

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Савчук І.В. Обмін досвідом – необхідна складова на шляху до продуктивного освітнього процесу (узагальнені матеріали з досвіду роботи педагогічних працівників ПТНЗ за підсумками обласних педагогічних читань) _____ 44

СТОРІНКА ПСИХОЛОГА

Олійник М.В. Інтегрований урок як ефективна форма співпраці практичного психолога та викладача _____ 102

ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ _____ 104

У НОМЕРІ

СТОРІНКА ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

Криницька Л.Г. Можливість ефективного розвитку конкретного ПТНЗ – закономірність чи випадковість? _____	5
Криницька Л.Г. Справжня творча праця – наукове дослідження в педагогічній діяльності _____	7

СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО

Матвійчук О.А. Сучасний підхід до партнерства ПТНЗ і роботодавця _____	11
---	----

НА ПЕРСПЕКТИВУ

Дячковська Л.К. Адреси перспективного педагогічного та виробничого досвіду _____	14
---	----

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ

Мітченко О.А. Формування життєвої компетентності учнів як базова основа продуктивного навчання _____	25
Бураченко А.Я. Біопсихологічні засади індивідуального підходу до учнів як запорука успішної діяльності особистості _____	29

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Мітченко О.А. Розвиток пізнавальної активності учнів на уроках біології _____	35
Моргун Л.І. Використання комп'ютерних технологій на уроках української мови та літератури _____	45
Ларіонова О.М. Інформаційні комп'ютерні технології на уроках математики _____	47
Пирожок М.М. Формування професійно – мовленнєвих навичок учнів _____	55
Костюк Н.С. Методична розробка уроку виробничого навчання _____	59

СТОРІНКА ПСИХОЛОГА

Бажанова Л.С. Використання новітніх інформаційних технологій у роботі практичного психолога (з досвіду роботи) _____	68
Дідик О.С. Особливості роботи психолога з учнями „групи ризику” _____	71
ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ _____	84

У НОМЕРІ

СТОРІНКА ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

Криницька Л.Г. Дорадчий комітет ПТНЗ – інноваційна форма управління якістю освіти _____ 5

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД

Куликова Т.О. Стан організації професійної підготовки кваліфікованих робітників будівельних професій та деревообробки у ПТНЗ області та пріоритетні завдання з його удосконалення _____ 7

Лагутіна В.В. Стан організації професійної підготовки кваліфікованих робітників агропромислового профілю та легкої промисловості у ПТНЗ області _____ 12

Савчук І.В. Стан організації професійної підготовки кваліфікованих робітників професій торгівлі у ПТНЗ області та пріоритетні завдання з його удосконалення _____ 18

Бензар В.О. Інформатизація освітнього процесу – важливий резерв підвищення якості освіти (з досвіду впровадження інформаційно – комунікаційних технологій у навчально – виробничий та виховний процес ПТНЗ області) _____ 24

Павловська Н.І. Стан професійно - технічної підготовки кваліфікованих робітників з професій машино - та суднобудівного профілю _____ 36

Дячковська Л.К. Про викладання предметів природничо-математичного циклу за новими програмами у 2010-2011 навчальному році _____ 37

Михайлюк Т.О. Викладання гуманітарних дисциплін _____ 50

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ

Куликова Т.О. Методичні рекомендації зі складання методичних розробок уроків теоретичного та виробничого навчання _____	65
--	----

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Ларіонова О.М. Організація дослідницької діяльності у процесі вивчення математики _____	68
---	----

СТОРІНКА ПСИХОЛОГА

Бажанова Л.С., Жеванова В.М. Програма роботи з обдарованою та здібною молоддю _____	79
---	----

Герелевський В.В. Психологічні механізми професійної діяльності у системі психолого-педагогічного супроводу професійно-технічного навчального закладу _____	83
--	----

Лазько В.Г. Гендерная идентичность - аспекты тождественности и целостности личности _____	90
---	----

Бажанова Л.С. Прийоми підвищення ефективності спілкування _____	93
---	----

ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ _____	97
-------------------------------	----

У НОМЕРІ

СТОРІНКА ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

Криницька Л.Г. Діяльність та перспективне планування навчального закладу _____ 5

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД

Куликова Т.О. Психолого – педагогічні особливості застосування методу вправ у професійно – практичній підготовці _____ 7

Криницька Л.Г., Куликова Т.О., Німець О.А. Координація змісту освіти через спільну діяльність методичних підрозділів з адміністрацією Березнегуватського ПЛ _____ 16

З ПРАКТИКИ ВИКЛАДАЧА – МЕТОДИСТА

Мітченко О.А. Дослідницько-виховний навчально-практичний проект «Від екології довкілля – до екології душі» _____ 23

Жук Л.І. Викладання предмета «Етика комунікацій і діловий етикет» за інтерактивними технологіями (майстер - клас) _____ 51

ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

Мітченко О.А. Лабораторні та практичні роботи з біології _____ 63

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Бензар В.О., Жеванова В.М. Запровадження ІКТ при підготовці кваліфікованих робітників _____ 76

Стокалюк Г.Г. Методична розробка уроку зарубіжної літератури з використанням ІКТ в навчальному процесі _____ 81

Літвін Т.В. Інновації в підходах до навчання. Методична розробка уроку з використанням імітаційних ігор _____ 95

Ларіонова О.М. Інноваційні технології навчання _____ 101

ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ _____ 108

У НОМЕРІ

ОФІЦІОЗ

Інструкції з ведення журналів виробничого та теоретичного навчання учнів професійно-технічних навчальних закладів (наказ МОНУ від 26.01.2011 №59) _____ 5

НА ПЕРСПЕКТИВУ

Монахова Т.В. Перспективи сучасної риторики _____ 20

Глущенко Т.В. Поетапне виконання творчих дипломних робіт як один з прийомів активізації розумової діяльності учнів протягом року _____ 22

Рекомендації щодо оформлення бібліографічного опису в списку джерел, який наводять в дипломній, авторській роботі _____ 24

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД

Бензар В.О. Аналіз уроку з використанням інформаційно-комунікаційних технологій _____ 31

Павленко Т.В. Модель організації методичної роботи в ліцеї для розвитку інноваційного потенціалу педагогів _____ 35

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Антюшина О.М. Групова діяльність на уроках української мови та літератури як засіб формування комунікативних навичок _____ 39

Козичева В.М. Використання дослідницького методу під час викладання зарубіжної літератури _____ 45

ПОГЛЯНЬМО НА НАШІ ДОСЯГНЕННЯ

Горячева І.В. Інноваційний підхід до процесу становлення особистості засобами технологій творчого мислення _____ 48

Савінкова Л.Я. Використання мультимедійних технологій на уроках української мови та літератури _____	56
Сабрекова Я.В. Творча лабораторія викладача (використання дидактичного матеріалу на уроках української літератури) _____	59
Стинга Д.Л. Використання завдань з професійною спрямованістю на уроках української мови (професія «Кухар; кондитер») _____	68
Михайлова Н.І. Уроки-дослідження – шлях до формування розумової активності учнів (з досвіду роботи) _____	72
Бойко Т.Є. Методична розробка уроку-дослідження з української літератури за творчістю О.Довженка _____	74
Станченко Т.С. Методична розробка уроку з української літератури за творчістю М.Коцюбинського «Тіні забутих предків» _____	77
Прокопчук М.Д. Методична розробка уроку з української мови _____	80
Моргун Л.І. Методична розробка виховного заходу (свято української мови) _____	84

СТОРІНКА ПСИХОЛОГА

Лазько В.Г. Профессиональное становление личности – первый год обучения в профессионально-техническом учебном заведении _____	93
--	----

ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ _____	96
-------------------------------	----

У НОМЕРІ

ОФІЦІОЗ

Про призначення стипендій
Президента України переможцям Всеукраїнських
конкурсів фахової майстерності серед учнів
професійно-технічних навчальних закладів у 2011 році
(наказ МОН молоді та спорту України від 25.07.2011 №867) _____ 4

НА ПЕРСПЕКТИВУ

Бензар В.О. Апробація професійно спрямованих курсів
при підготовці кваліфікованих робітників з енергетичних професій _____ 7

Куликова Т.О. Регіональний компонент у робочих навчальних планах
та програмах підготовки кваліфікованих робітників
будівельних професій _____ 24

Павленко О.В. Якість дипломної роботи – основний показник
спільної педагогічної і навчальної діяльності _____ 29

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД

Дячковська Л.К. Атестація педагогічних працівників
професійно-технічних навчальних закладів _____ 36

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Баранюк Л.Г. Продуктивне навчання на уроках біології
як шлях формування компетентностей учнів _____ 79

Шевченко Г.І. Розвиток пізнавальних інтересів учнів на уроках хімії
в умовах особистісно-орієнтованого навчання _____ 84

ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС В ПТНЗ

Кравченко О.В. Виховання в учнів національної самосвідомості
в позакласній роботі _____ 93

ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ _____ 96

ПРОФЕСІОНАЛ № 3/2011 У НОМЕРІ

ОФЦІОЗ

ІІІ Всеукраїнський з'їзд працівників освіти
(укладач: Шаповалова Н.В.) _____ 4

СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО

Захарова В.В. Організаційно-педагогічні умови підготовки
кваліфікованих робітників газотурбобудування _____ 8

НА ПЕРСПЕКТИВУ

Куликова Т.О. Удосконалення професійно-практичної підготовки
у ПТНЗ через ресурсне забезпечення навчально-виробничого процесу _____ 12

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД

Інноваційні підходи до організації
методичної роботи в ПТНЗ (укладач: Дячковська Л.К.) _____ 25

Миронова І.О., Німець О.В. Ефективне планування – процес
постановки цілей і розробки заходів, що забезпечують
виявлення та розвиток конкретних компетенцій _____ 44

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Балан С.В. На шляху до співтворчості викладача і учня
(з досвіду роботи по активізації пізнавальної діяльності учнів
у процесі вивчення творів світової літератури) _____ 53

Хижняк І.М. Розвиток пізнавальних інтересів учнів
на уроках фізики _____ 61

ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС В ПТНЗ

Лемещенко Т.В. Особливості організації виховної роботи
в гуртожитку ПТНЗ _____ 70

НАШІ ДОСЯГНЕННЯ

Вітаємо переможців Всеукраїнського огляду-конкурсу
«Професійна освіта інвалідів, осіб з особливими потребами у ПТНЗ» _____ 77

Рожко Г.В. Особливості психолого-педагогічного супроводу
професійної підготовки осіб з особливими потребами
(з досвіду роботи ДНЗ «Миколаївське ВПУ технологій та дизайну») _____ 82

Бажанова Л.С. Шляхи підвищення компетентності педагога
в умовах формування інклюзивної форми навчання _____ 86

ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ

ДО ДРУКОВАНОЇ ВЕРСІЇ ЖУРНАЛУ ДОДАЄТЬСЯ ДИСК, НА ЯКОМУ
РОЗМІЩЕНО ПІДБІРКУ ТАКИХ МАТЕРІАЛІВ:

Зміст матеріалів, які входять до // Професіонал №3/2011;

Куликова Т.О., методист НМЦ ПТО у Миколаївській області інформаційно-аналітичний матеріал з проблеми «Удосконалення ресурсного забезпечення як складова умова продуктивності навчально-виробничого процесу у сучасному ПТНЗ» за результатами проведення семінару старших майстрів ПТНЗ області в очно-заочній формі (ІІ етап (очний) – 15.11.2011, Новоодеський професійний аграрний ліцей).

Навчальний відеофільм Миколаївського професійного промислового ліцею з теми «Мистецтво творити взуття» (переможець обласного конкурсу «Успішний проект – 2011» на кращий навчальний відеофільм з професій сільськогосподарського профілю, легкої промисловості та сфери послуг серед педагогічних працівників та учнівських колективів (авторських колективів) професійно-технічних навчальних закладів Миколаївської області)

З досвіду роботи Сімферопольського ВПУ ресторанного сервісу і туризму: Інноваційний проект: Створення інформаційно-консультаційного бібліотечного Центру (виртуального і реального) по ресторанному сервісу і туризму і його впровадження в педагогічний процес

У НОМЕРІ

ОФІЦІОЗ

Курси підвищення кваліфікації педагогічних працівників
за заочною формою – вимога сьогодення
*(витяг з наказу управління освіти і науки
облдержадміністрації від 26.12.2011 № 915)* _____ 5

Типове Положення
про атестацію педагогічних працівників
*(зі змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України від 20.12. 2011 № 1473)* _____ 7

Щоб ціною життя не була недбалість
(укладач: Куликова Т.О.) _____ 22

НА ПЕРСПЕКТИВУ

Миронова І.О. Забезпечення неперервної ступеневої освіти –
інноваційний підхід до організації професійного навчання
(з досвіду роботи ДНЗ «Миколаївське ВПУ технологій та дизайну) _____ 24

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД

Ковальова Л.О. Методика комплексного оцінювання
робіт учнів ПТНЗ _____ 29

Свіденко Т.М. Моніторинг освітньої та професійно-кваліфікаційної
структури педагогічних кадрів. Створення умов для професійного
зростання педагогів _____ 33

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Куликова Т.О. Інформаційна компетентність
майстра виробничого навчання –
засіб удосконалення навчально-виробничого процесу _____ 41

Удосконалення професійно-практичної підготовки у ПТНЗ
через ресурсне забезпечення навчально-виробничого процесу
(з досвіду роботи старших майстрів):

Павленко О.О. Методика використання інформаційно-комунікаційних технологій як навчального ресурсу при підготовці фахівців професій легкої промисловості та сфери послуг (з досвіду роботи ДНЗ «Миколаївське ВПУ технологій та дизайну») _____ 42

Чиженко В.П. Інноваційні педагогічні технології у професійно-практичній підготовці трактористів _____ 45

Фесенко О.О. Удосконалення ресурсного забезпечення як складова умова продуктивності навчально-виробничого процесу у ПТНЗ _____ 51

Ряшина С.І. Формування ужиткових компетенцій при викладанні хімії _____ 57

НАШІ ДОСЯГНЕННЯ

Вітаємо переможців обласного огляду-конкурсу серед гуртожитків професійно-технічних навчальних закладів Миколаївської області в номінації «Краща організація житлово-побутових умов для проживання учнів у гуртожитку» _____ 82

Усенко О.А. Форми спільної роботи класного керівника і вихователя гуртожитку ПТНЗ _____ 85

Аленькіна О.В. Бусигіна Н.С. Соціально-психологічний тренінг «Школа життєвої компетентності» (з досвіду роботи Миколаївського ПЛБ та СП) _____ 86

Реалізація ліцейної програми «Школа сприяння здоров'ю» в учнівському гуртожитку (з досвіду роботи Вознесенського професійного ліцею) _____ 91

Герелевський В.В. Психолого-педагогічні прийоми по роботі з учнями з девіантною поведінкою _____ 93

ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ _____ 100

У НОМЕРІ

ОФІЦІОЗ

Дячковська Л.К. Атестація педагогічних працівників ПТНЗ _____	5
Інструкція про порядок комплектування та облік підручників та навчальних посібників (укладач: Михайлюк Т.О.) _____	14

НА ПЕРСПЕКТИВУ

Миронова І.О. Інноватика в сучасній освіті. Психолого-ергономічні вимоги до застосування інформаційно-комунікаційних технологій. Ергономічний підхід в розробці способів візуалізації інформації _____	20
--	----

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Савчук І.В. Обмін досвідом – необхідна складова на шляху до продуктивного освітнього процесу (узагальнені матеріали з досвіду роботи педагогічних працівників ПТНЗ за підсумками обласних педагогічних читань) _____	26
Балан С.В. Впровадження інноваційних технологій на уроках світової літератури – запорука успішного навчання та формування компетентної особистості _____	28
Заїкін Ю.С. Професійна майстерність педагогічних працівників як умова формування компетентності майбутніх фахівців _____	33
Манжола О.В. Професійна майстерність викладача-мовника як умова формування життєвих компетентностей учнів _____	37
Корнієнко В.В. Формування громадянської компетентності особистості _____	46
Василенкова О.І. Формування історичних компетенцій як засіб розвитку творчої особистості учня _____	51
Драгуновський О.С. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій як один із засобів формування компетентнісного підходу на уроках фізики _____	58
Мітченко О.А. Інструкції до виконання практичних робіт з екології _____	6
Паславська А.О. Дослідження як метод активного пізнання світу та розвитку особистості _____	77

Уколова Л.П. Використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках математики _____	81
Юріна І.М. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій навчання на уроках як умова формування компетентності майбутніх фахівців _____	84
Полозенко Т.М. Використання інформаційно-комп'ютерних технологій на уроках та позаурочний час _____	87
Оліхова Л.В. Формування компетентної особистості на уроках української мови і літератури _____	91
Шевченко Л.Ф. Формування компетентності майбутніх фахівців на уроках виробничого навчання з професії «Продавець продовольчих товарів» _____	96
ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ _____	100

ДО ДРУКОВАНОЇ ВЕРСІЇ ЖУРНАЛУ ДОДАЄТЬСЯ ДИСК, НА ЯКОМУ РОЗМІЩЕНО ПІДБІРКУ ТАКИХ МАТЕРІАЛІВ:

Зміст матеріалів, які входять до // Професіонал №1/2012;

Рудь Н.П. «Формування компетентності учнів на уроках теоретичного навчання з професії «Кухар» з презентацією у вигляді слайдів (ПТУ №9 м. Баштанки);

Юріна І.М. Розробка бінарного уроку виробничого навчання та англійської мови. «Макетування візитної картки» (Новоодеський ПАЛ);

(авторська група: **Бензар В.О.**, методист НМЦ ПТО, **Ткаченко С.Н.**, майстер виробничого навчання **Миколаївського професійного ліцею сфери послуг**, **Савченко Л.А.**, викладач **Вищого професійного училища суднобудування**) «Понятійний словник організатора навчального процесу з питань впровадження інформаційно-комунікаційних технологій» (ЕЗНП);

Бензар В.О., Становова Т.І. Методичні рекомендації з проблеми «Професійна підготовка кваліфікованих робітників з урахуванням енергоефективності» (програма з предмета «Основи енергоефективності», перелік лабораторно-практичних робіт, перелік рекомендованої літератури, перелік електронних засобів навчання з курсу, словник термінів, електронний підручник «Енергозбереження», методичні вказівки до розробки лабораторного стенду для проведення лабораторно-практичних робіт та відеоматеріали до курсу);

Юрій І.В. (Южноукраїнський ПМЛ, з досвіду роботи). Презентації у вигляді слайдів (витяги з інструктивно-тематичних папок до уроків з професій сфери торгівлі): «Презентація професіограми з професії «Продавець продовольчих товарів»»; «Пожежна безпека» (вступний інструктаж); «Види пакувальних матеріалів»; «Сучасні полімерні види пакувальної тари та матеріалів одноразового використання»;

Інформаційні матеріали навчального призначення з проблеми «Використання новітніх виробничих технологій при підготовці кваліфікованих робітників сфери торгівлі»;

Скрябіна Н.М. «Учень як активний учасник проектування навчально-виробничого процесу» з презентацією у вигляді слайдів (за результатами засідання обласної секції педагогічних працівників професій будівельного профілю ПТНЗ). Методична розробка уроку з предмета «Матеріалознавство штукатурних робіт» (Снігурівський ПЛ);

Уколова Л.П. «Збірник задач з математики з комп'ютерною підтримкою: Посібник для учнів» (з прикладами розв'язування різного роду задач з алгебри і початків аналізу та геометрії за допомогою ППЗ GRAN) (Новоодеський ПАЛ).

ПРОФЕСІОНАЛ № 2/2012

У НОМЕРІ

ОФІЦІОЗ

Складення деяких видів документів: накази, розпорядження
(витяг з Постанови Кабінету Міністрів України
від 30 листопада 2011 р. N 1242 «Про затвердження
Типової інструкції з діловодства у центральних органах виконавчої влади,
Раді міністрів Автономної Республіки Крим,
місцевих органах виконавчої влади») _____ 5

Дячковська Л.К. Наказ як управлінське рішення _____ 8

НА ПЕРСПЕКТИВУ

Коваль Н.В. Моніторингова діяльність як інструмент
управління якістю освіти. Поточна корекція методики
і технології організації навчального процесу
(з досвіду роботи ДНЗ «ВПУ №7 м. Миколаєва») _____ 14

Лисиганич І.А. Експертна оцінка діяльності педагога
(з досвіду роботи Кривоозерського ПАЛ) _____ 19

Савчук І.В. Шляхи вдосконалення професіоналізму
педагогічних працівників ПТНЗ в системі безперервної освіти _____ 26

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД

Дячковська Л.К. Методика підготовки
та проведення педагогічної ради _____ 32

Лагутіна В.В. Структура складання розкладу занять ПТНЗ _____ 44

Савчук І.В. Стан організації професійної підготовки
кваліфікованих робітників професій торгівлі у ПТНЗ області
та пріоритетні завдання з його удосконалення.
Порядок проведення та оформлення облікової документації
поетапної атестації (методичні рекомендації) _____ 49

Лемещенко Т.В. Методичні рекомендації щодо планування
виховної роботи ПТНЗ на 2012-2013 навчальний рік _____ 72

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Літвін Т.В. Методична розробка уроку
з використанням імітаційний ігор _____

85

ПРОФЕСІЙНЕ НАВЧАННЯ НА ВИРОБНИЦТВІ

Куликова Т.О. Методичний супровід організації

навчально-виробничого процесу в ПТНЗ I атестаційного рівня _____ 94

ДО ДРУКОВАНОЇ ВЕРСІЇ ЖУРНАЛУ ДОДАЄТЬСЯ ДИСК, НА ЯКОМУ РОЗМІЩЕНО ПІДБІРКУ ТАКИХ МАТЕРІАЛІВ:

Зміст матеріалів, які входять до // Професіонал №2/2012;

Бензар В.О. Оновлення змісту професійно-технічної освіти – вимога часу з презентацією у вигляді слайдів (в рамках семінару заступників директорів з навчально-виробничої роботи).

Підбірка кращих презентацій за результатами виконання й захисту творчих робіт учнів Вищого професійного училища суднобудування, Южноукраїнського професійного машинобудівного ліцею, Миколаївського професійного суднобудівного ліцею, ДНЗ «ВПУ №7 м. Миколаєва», ВПУ №21 та Вознесенського професійного ліцею (енергетичний профіль).

Відеопрезентації з теми «Електромонтажна дільниця», «Виконання лабораторно-практичних робіт з предмета «Основи енергоефективності»», презентація-ознайомлення з стендами виготовленими Українською електротехнічною корпорацією «АСКО УкрЕМ» (МППМЛ) та узагальнені фото-матеріали за результатами засідання секції педагогічних працівників професій енергетичного профілю.

Приклади практичного використання ІКТ в навчально-виробничому процесі (підбірка відеопрезентацій для забезпечення мультимедійного супроводу виступів педагогічних працівників та при захисті дипломних й творчих робіт учнів).

Підбірка інформаційно-методичних матеріалів на допомогу викладачам предмета «Основи енергоефективності».

Грищенко С.Г. (з досвіду роботи викладача, майстра виробничого навчання професії «Оператор комп'ютерного набору» Южноукраїнського міжшкільного навчально-виробничого комбінату). Презентація у вигляді слайдів з теми «Оновлення комплексно-методичного забезпечення професії «Оператор комп'ютерного набору» – вимога державних стандартів».

Узагальнені матеріали з досвіду роботи викладачів та майстрів виробничого навчання, які брали участь в обласних педагогічних читаннях – 2012 (секція з професій сільськогосподарського профілю та легкої промисловості):

Кедровський Ю.В., Чиженко В.П. Навчальний відеофільм з теми «Технологія вирощування соняшнику» (Березнегуватський ПЛ).

Бєлоусова С.М. «Сучасні технології при підготовці кваліфікованих робітників з професії «Перукар (перукар-модельєр)» кваліфікації перукар-модельєр: «Екологічески чистые и безопасные технологии косметики СНГ. Система безамиачного выпреmlения “Quick Smooth» (ДНЗ «Миколаївське ВПУ технологій та дизайну»).

Мазирко Н.В. Мультимедійний супровід проведення уроку з теми «Виконання сучасного жіночого образу «Гірський криштал», «Фарбування волосся в техніці «Італійське мелірування» (ДНЗ «Миколаївське ВПУ технологій та дизайну»).

Гичка Л.І. Мультимедійний супровід проведення уроку з теми «Технологія виконання прикореневої хімічної завивки», «Технологія виконання жіночої стрижки «Карє з кутом» та укладкою волосся електричним феном» (ДНЗ «Миколаївське ВПУ технологій та дизайну»).

Кравченко Л.О. Майстер-клас з теми «Побудова основи пончо та накидок» з мультимедійним супроводом у вигляді відеопрезентацій (ДНЗ «Миколаївське ВПУ технологій та дизайну»).

У НОМЕРІ

ОФІЦІОЗ

- Складення деяких видів документів: протоколи.
Вимоги до оформлення документів,
що виготовляються за допомогою друкувальних засобів
(витяг з Постанови Кабінету Міністрів України
від 30 листопада 2011 р. N 1242 «Про затвердження
Типової інструкції з діловодства у центральних органах виконавчої влади,
Раді міністрів Автономної Республіки Крим,
місцевих органах виконавчої влади») _____ 5
- Примірні зразки документів, що додаються до заяви,
для проведення ліцензування освітніх послуг
у сфері професійно-технічної освіти
(витяг з наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України
від 17.09. 2012 №1021 «Про затвердження
примірних зразків документів, що додаються до заяв,
для проведення ліцензування освітніх послуг у сфері
дошкільної, загальної середньої, позашкільної,
професійно-технічної та вищої освіти») _____ 9
- Положення
про навчально-практичний центр (за галузевим спрямуванням)
професійно-технічного навчального закладу
(наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України
від 14 червня 2012 року № 694) _____ 21
- Савчук І.В.** Моніторингові дослідження
як інструмент забезпечення системного підходу
управлінської діяльності керівника сучасного ПТНЗ
(за результатами II етапу моніторингового дослідження
стану і розвитку професійно-технічної освіти Миколаївщини) _____ 24
- НА ПЕРСПЕКТИВУ**
- Бензар В.О.** Творча робота як альтернатива дипломній роботі
(методичні рекомендації) _____ 30
- Використання інформаційно-комунікативних технологій
у процесі викладання світової літератури
(укладач: Михайлюк Т.О.) _____ 40

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Петренко І.М. Розвиток комунікативних навичок на уроках світової літератури _____ 51

Корольова І.М. Формування духовної компетентності учнів на уроках світової літератури _____ 56

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД

Узагальнені вимоги до складання переліків навчально-виробничих робіт (методичні рекомендації) (укладач: авторський колектив НМЦ ПТО у Миколаївській області) _____ 66

ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ _____ 100

ДО ДРУКОВАНОЇ ВЕРСІЇ ЖУРНАЛУ ДОДАЄТЬСЯ ДИСК, НА ЯКОМУ РОЗМІЩЕНО ПІДБІРКУ ТАКИХ МАТЕРІАЛІВ:

Зміст матеріалів, які входять до // Професіонал №3/2012;

Бензар В.О., Захарова Т.М. Структура формування комплектів навчально-плануючої документації з професії з презентацією у вигляді слайдів (методичні рекомендації за результатами засідання секції викладачів та майстрів виробничого навчання професій енергетичного профілю ПТНЗ області – 30.10.2012, МПМЛ).

Матвєєва М.В. Відеопрезентація з теми «Модульно-компетентісна технологія навчання як механізм впровадження професійних стандартів нового покоління у навчально-виробничий процес» (подано інформативно-методичний матеріал з метою підвищення інформаційної компетентності педагогічних працівників з даної проблеми; надано порівняльну схему традиційної і модульної системи професійного навчання, терміни та визначення, що вживаються при модульній системі навчання, технологічну схему організації навчального процесу за модульною системою, таблицю вибору навчальних модулів, шкалу оцінювання знань та вмінь учнів та інш.) – в рамках засідання секції викладачів та майстрів виробничого навчання професій енергетичного профілю ПТНЗ області – 30.10.2012, МПМЛ).

Підбірка кращих фрагментів відеопрезентацій за результатами виконання й захисту творчих робіт учнів професій енергетичного профілю Вознесенського професійного ліцею (додаток до методичних рекомендацій НМЦ ПТО з проблеми «Творча робота як альтернатива дипломній роботі»).

Зведені таблиці з узагальненими результатами анкетування по ПТНЗ області за категоріями: викладачі, майстри, керівники, учні II курсу, випускники, роботодавці, викладачі фізкультури (за підсумками проведення II етапу моніторингового дослідження стану і розвитку професійно-технічної освіти Миколаївської області).

Мітченко О.А. «Формування життєвих компетентностей учнів на уроках біології: **Навчально-методичний посібник**» (міститься навчальний матеріал, який розподілений по міні-модулях. За своєю структурою посібник розподіляє значний за обсягом матеріал залежно від міні-мети – модуля, допомагає учневі зосередити увагу на головних моментах навчального матеріалу в темі, проконтролювати себе в процесі вивчення теми та підготуватися до узагальнення тематичного матеріалу) (**Южноукраїнський професійний машинобудівний ліцей**).

У НОМЕРІ

ОФІЦІОЗ

Положення про електронні освітні ресурси
(наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України
від 01.10.2012 № 1060 «Про затвердження Положення
про електронні освітні ресурси») _____ 3

Курси підвищення кваліфікації педагогічних працівників
за заочною формою – найоптимальніша форма в умовах сьогодення
(витяг з наказу управління освіти і науки
облдержадміністрації від 24.12.2012 № 919 «Про підвищення
кваліфікації керівних та інженерно-педагогічних працівників
ПТНЗ Миколаївської області у 2013 році») _____ 7

НА ПЕРСПЕКТИВУ

Куликова Т.О. Система управління
професійно-технічним навчальним закладом
(методичні рекомендації) _____ 12

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Лемещенко Т.В. Проведення конкурсів професійної
майстерності – запорука підвищення професійної компетентності
майстрів виробничого навчання та поширення досвіду
щодо застосування інноваційного підходу в підготовці кваліфікованих робітників
(за результатами проведення обласного етапу Всеукраїнського конкурсу
професійної майстерності серед майстрів виробничого навчання
системи професійно-технічної освіти з професії «Кухар»
у 2012/2013 навчальному році) _____ 21

Гостєва О.В. Методична розробка уроку виробничого навчання
з теми «Приготування страв та гарнірів зі смажених овочів» _____ 23

Кривобородова А.М. Використання інформаційно-комунікаційних
засобів та нетрадиційних методів навчання як шлях
до формування мотивації на уроках бухгалтерського обліку _____ 43

Кривобородова А.М. Методична розробка уроку
з теми «Порядок та умови видачі, повернення підзвітних сум»
(предмет «Бухгалтерський облік») _____ 46

Фіньков В.В. Формування в учнів технічного мислення _____ 71

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД

Куликова Т.О. Забезпечення якісного освоєння професії
шляхом раціонального використання потенціалу учнів
у професійно-практичній підготовці
(за результатами обласного семінару старших майстрів ПТНЗ) _____ 74

Бондар О.В. Удосконалення навичок виконання сільськогосподарських робіт машинно-тракторними агрегатами на навчальному полігоні з використанням навігаційних приладів _____ 84

Павленко О.О. Створення сучасної матеріально-технічної бази для якісного навчання та умов раціонального використання потенціалу учнів з професійно-практичної підготовки з професії «Кравець» _____ 86

Савчук І.В. Методичний супровід забезпечення умов для якісного проведення самоаналізу освітньої діяльності при здійсненні атестаційної експертизи ПТНЗ області _____ 92

НАШІ ДОСЯГНЕННЯ

Савчук І.В. Осучаснення комплексно-методичного та дидактичного забезпечення предметів на основі ІКТ шляхом створення навчальних фільмів *(за результатами обласного конкурсу «Успішний проект – 2012» на кращий навчальний фільм з професій торгівлі, громадського харчування та ресторанного сервісу серед педагогічних працівників (авторських колективів) професійно-технічних навчальних закладів Миколаївської області)* _____ 95

ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ _____ 100

ДО ДРУКОВАНОЇ ВЕРСІЇ ЖУРНАЛУ ДОДАЄТЬСЯ ДИСК, НА ЯКОМУ РОЗМІЩЕНО ПІДБІРКУ ТАКИХ МАТЕРІАЛІВ:

Зміст матеріалів, які входять до // Професіонал №4/2012.

Підбірка кращих напрацювань старших майстрів ПТНЗ (презентації, схеми, відео-й аудіозаписи тощо) за результатами проведення семінару старших майстрів ПТНЗ області (І підгрупа – 23.10.2012, Казанківський ПАЛ; II підгрупа – 01.11.2012, Миколаївський професійний ліцей сфери послуг).

Підбірка кращих електронних дидактичних демонстраційних матеріалів, фрагментів відеоуроків та відеопрезентацій за результатами проведення II (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу професійної майстерності серед майстрів виробничого навчання системи професійно-технічної освіти з професії «Кухар» у 2012/2013 навчальному році.

Кривобородова А.М. Електронний аналог друкованого видання, а саме: методична розробка уроку з теми «Порядок та умови видачі, повернення підзвітних сум» (предмет «Бухгалтерський облік») та електронне видання документів-додатків, які пройшли редакційно-видавниче опрацювання, мають вихідні відомості й призначені для розповсюдження в незмінному вигляді (матеріал поширюється в рамках атестації викладача Снігурівського професійного ліцею на присвоєння кваліфікаційної категорії «спеціаліст вищої категорії»).

Підбірка електронних дидактичних демонстраційних матеріалів (схеми, таблиці тощо), призначених для методичного супроводу уроків з предметів професійно-теоретичної та практичної підготовки професій громадського харчування.

Мосієнко Т.С. «Активізація пізнавальної діяльності учнів засобами технології Web2.0» (подано теоретичне підґрунтя проблеми з додатками у вигляді презентацій-електронних дидактичних демонстраційних матеріалів) – матеріал поширюється в рамках атестації викладача Миколаївського професійного ліцею будівництва та сфери послуг на присвоєння кваліфікаційної категорії «спеціаліст вищої категорії» (попередній етап поширення досвіду роботи викладача: засідання секції викладачів предмета «Інформатика» та «Інформаційні технології» ПТНЗ області – 29.11.2012, Новоодеський ПАЛ).

У НОМЕРІ

З ДОСВІДУ РОБОТИ

- Савчук І.В.** Обмін досвідом – необхідна складова на шляху до продуктивного освітнього процесу
(узагальнені матеріали з досвіду роботи педагогічних працівників ПТНЗ за підсумками обласних педагогічних читань) _____ 6
- Пересунько О.В.** Удосконалення професійних компетентностей педагога – запорука підготовки конкурентоспроможного кваліфікованого робітника _____ 9
- Юрій І.В.** Активізація пізнавальної діяльності учнів у формуванні компетентностей продуктивної творчої діяльності в процесі підготовки конкурентоспроможного кваліфікованого робітника ____ 15
- Матяш І.В.** Від творчого педагога – до творчого учня _____ 23
- Сопінська Т.М.** Використання проектної технології навчання на уроках історії _____ 27
- Владимирова І.Й.** Використання інтерактивних методів та розвиток критичного мислення на уроках української мови та літератури _____ 32
- Борщ Ю.О.** Використання методів запам'ятовування слів у процесі навчання англійської мови _____ 38
- Сізоненко Н.О.** Формування компетентностей продуктивної творчої діяльності в процесі підготовки конкурентоспроможного кваліфікованого робітника _____ 42
- Оставненко С.Д.** Використання інтерактивних методів як шлях формування креативної особистості на уроках української мови і літератури _____ 45
- Ємельяненко Л.М.** Впровадження мовного портфоліо для підвищення мотивації вивчення іноземної мови _____ 51
- Тулейбич Т.В.** Метод тестування: сутність, особливості застосування на уроках історії _____ 62
- Сільчук В.В.** Роль інформаційно-комунікаційних технологій у розвитку пізнавальних та творчих компетентностей учнів на уроках фізики _____ 74
- Іванова Л.С.** Забезпечення умов самоорганізації навчальної діяльності учнів при компетентнісному навчанні _____ 80

Чугунова Т.Ф. Формування компетентностей продуктивної творчої діяльності в процесі підготовки конкурентоспроможного кваліфікованого робітника _____ 85

Петрик О.Ю. Формування математичних компетентностей учнів на основі принципів історизму та прикладної спрямованості _____ 89

НАШІ БУДНІ

Куликова Т.О. Календар професійної майстерності _____ 97

ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ _____ 100

ДО ДРУКОВАНОЇ ВЕРСІЇ ЖУРНАЛУ ДОДАЄТЬСЯ ДИСК, НА ЯКОМУ РОЗМІЩЕНО ПІДБІРКУ ТАКИХ МАТЕРІАЛІВ:

Електронний аналог друкованого видання (зміст матеріалів, які входять до // Професіонал №1/2013).

Шуляр В.І., кандидат педагогічних наук, доцент, заступник директора з наукової роботи Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, Заслужений вчитель України, «Стратегії формування компетентного конкурентоспроможного фахівця» (узагальнений виступ у вигляді мультимедійних презентацій за результатами обласних педагогічних читань).

Методичні розробки-дослідження студентів факультету механізації сільського господарства Миколаївського національного аграрного університету (кафедра теорії і практики психолого-педагогічних дисциплін):

Горбунова К.М., Краснікова Ю.О. «Формування дидактичної компетентності викладачів професійно технічних навчальних закладів» (методичні рекомендації). Розроблено та рекомендовано для викладачів професійно технічних навчальних закладів: Матеріали до експериментальної перевірки формування дидактичної компетентності викладачів професійно технічних навчальних закладів. – Миколаїв: МДАУ, 2011. – 37 с.

Горбунова К.М., Нагірна Л.А. «Методичні рекомендації щодо формування професійної готовності майстрів виробничого навчання професійно-технічного навчального закладу за допомогою тренінгових занять» для майстрів виробничого навчання професійно-технічних навчальних закладів: Матеріали до експериментальної перевірки ефективності тренінгових занять щодо формування готовності майстрів виробничого навчання до педагогічної діяльності. – Миколаїв: МДАУ, 2011. – 24 с.

Піка Д.П. «Удосконалення виховної роботи в професійно-технічних навчальних закладах» (методичні рекомендації). Розроблено та рекомендовано для майстрів виробничого навчання і класних керівників професійно-технічних навчальних закладів, розглядаються психологічні особливості юнацького віку, аналіз форм організації виховної роботи в ПТНЗ та орієнтовні сценарії виховних заходів; надано матеріали для експериментальної перевірки ефективності взаємодії сім'ї, освітніх закладів і соціальних служб у вихованні учнів ПТНЗ /за ред. К.М. Горбунової. – Миколаїв: МДАУ, 2011. – 33 с.

Використання педагогічних прийомів активізації уваги учнів професійно-технічних навчальних закладів на уроках теоретичного навчання (подано теоретичне підґрунтя проблеми щодо використання педагогічних прийомів активізації уваги учнів ПТНЗ на уроках теоретичного навчання, обґрунтування прийомів розширення межі активної розумової діяльності учнів у процесі засвоєння теоретичного матеріалу з найефективнішим результатом; пропонується для розгляду орієнтовні зразки конспектів уроків з предметів професійно-теоретичної підготовки професії «Слюсар механоскладальних робіт»).

Підбірка кращих презентацій за результатами виконання й захисту творчих робіт учнів професій торгівлі Южноукраїнського професійного машинобудівного ліцею (додаток

до публікації Юрій І.В., викладача предметів професійно-теоретичної підготовки професії «Продавець продовольчих товарів» ЮПМЛ з проблеми «Активізація пізнавальної діяльності учнів у формуванні компетентностей продуктивної творчої діяльності в процесі підготовки конкурентоспроможного кваліфікованого робітника»; матеріал поширюється в рамках атестації викладача Южноукраїнського професійного машинобудівного ліцею на присвоєння кваліфікаційної категорії «спеціаліст вищої категорії» (попередній етап поширення досвіду роботи викладача: виступ на обласних педагогічних читаннях – 14.02.2013, МПМЛ; засідання методичної секції викладачів та майстрів виробничого навчання ПТНЗ області з професій сфери торгівлі «Комплексний підхід педагогічних працівників до організації освітнього процесу – необхідна складова в системі підготовки конкурентоспроможного кваліфікованого робітника» – 28.02.2013, ЮПМЛ).

Матяш І.В. (додаток до публікації з проблеми «Від творчого педагога – до творчого учня», подано у вигляді презентації та тематичних відеороликів-електронних дидактичних демонстраційних матеріалів; матеріал поширюється в рамках атестації викладача Єланецького ПАЛ на присвоєння кваліфікаційної категорії «спеціаліст вищої категорії» та педагогічного звання «старший викладач»).

Майстер-клас як сучасна форма проведення навчального тренінгу-семінару для відпрацювання практичних навичок за різними методиками і технологіями з метою підвищення професійного рівня і обміну передовим досвідом учасників, розширення кругозору і залучення до новітніх галузей знання (подано теоретичне підґрунтя проблеми у вигляді презентацій-електронних дидактичних демонстраційних матеріалів) – матеріал взято з інтернет-ресурсів за авторством Александрової С.І.; поширюється з метою забезпечення інформаційної компетентності керівних кадрів та педагогічних працівників ПТНЗ області щодо методичних особливостей організації, підготовки та проведення заходів у формі майстер-класу.

Криницька Л.Г. «Теоретичні і методичні аспекти організації навчально-дослідницької роботи у ПТНЗ», «Педагогічна взаємодія учасників навчально-виробничого процесу при підготовці кваліфікованих робітників», «Технологічний підхід у формуванні компетентностей при вивченні предмета «Основи енергоефективності»» (подано теоретичне підґрунтя проблеми у вигляді презентацій-електронних дидактичних демонстраційних матеріалів) – матеріал поширюється в рамках атестації викладача ДНЗ «ВПУ № 7 м. Миколаєва» на присвоєння кваліфікаційної категорії «спеціаліст вищої категорії» та педагогічного звання «старший викладач» (попередній етап поширення досвіду роботи викладача: виступ на обласних педагогічних читаннях – 14.02.2013, МПМЛ; засідання методичної секції викладачів та майстрів виробничого навчання з професій енергетичного профілю ПТНЗ області «Енергоефективність та відновлювальна енергетика: роль освіти і науки в процесі оволодіння та засвоєння знань про основи енергоефективності» – 02.04.2013, Вознесенський ПАЛ, участь у засіданні в режимі «on-line»).

Короткотерміновий навчальний проект на тему: «Діагностика та ремонт моніторів» (подано у рамках проведення бінарного уроку, розвивальної гри «Технологія діагностики та ремонту комп'ютерного обладнання» у вигляді відеоролику та презентації) (професія «Електромеханік з ремонту та обслуговування лічильно-обчислювальних машин» (III розряд) – керівники проекту: викладачі ДНЗ «ВПУ № 7 м. Миколаєва» Криницька Л.Г., Муравйов О.П., Мишелов М.В., Ігнатенко Д.Л.

Карпенко В.П. «Від уроку правознавства – до правової держави» (опорні конспекти з предмета «Основи правових знань» (у навчально-методичному посібнику розглядаються правові аспекти Конституційних основ України, професійно-технічної освіти, господарських відносин у швейній галузі; розкривається суть законодавчих та нормативних актів у сфері цивільного, адміністративного, трудового та екологічного права; по закінченню вивчення кожної теми надаються питання для самоконтролю; рекомендовано для використання у роботі викладачам предмета «Основи правових знань» та учням ПТНЗ) – поширюється в рамках атестації викладача ДНЗ «Миколаївське ВПУ технологій та дизайну» на присвоєння кваліфікаційної категорії «спеціаліст вищої категорії»).

У НОМЕРІ

ОФЦІОЗ

Савчук І.В. Моніторингові дослідження
як інструмент забезпечення системного підходу
управлінської діяльності керівника сучасного ПТНЗ
(за результатами III етапу моніторингового дослідження
стану і розвитку професійно-технічної освіти) _____ 6

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Климентьєва Л.М. Компетентнісний підхід
як базова ідея продуктивної освіти _____ 20

Герич Л.А. Формування ужиткових компетенцій
на уроках біології _____ 33

Шаповалова М.А. Шляхи формування мотивації навчання
на уроках математики _____ 47

Парфьонова О.О. Методи і прийоми розвитку
критичного мислення учнів на уроках фізики _____ 62

Степанова С.В. Мотивація навчальної діяльності учнів
на уроках української мови та літератури _____ 72

НАШІ ДОСЯГНЕННЯ

Лагутіна В.В. Виявлення позитивного досвіду,
комплексної оцінки стану та удосконалення навчально-методичної
й матеріальної бази професійно-теоретичної підготовки
за державними стандартами професійно-технічної освіти –
основна мета огляду-конкурсу
(за результатами обласного огляду-конкурсу
на кращий кабінет з предметів професійно-теоретичної підготовки
професій сільськогосподарського профілю, легкої промисловості та сфери послуг
серед професійно-технічних навчальних закладів Миколаївської області) _____ 80

НАВЧАЄМО ІННОВАЦІЙНО

Брошевецька Т.С. Методична розробка тижня професії «Кравець» _____ 83

Брошевецька Т.С. Інновації в підходах до навчання.
Застосування інтерактивних методів на уроках з предмета
«Технології виготовлення одягу» професії «Кравець»
Методична розробка уроку з використанням інтерактивних методів _____ 89

ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ _____ 100

ДО ДРУКОВАНОЇ ВЕРСІЇ ЖУРНАЛУ ДОДАЄТЬСЯ ДИСК, НА ЯКОМУ РОЗМІЩЕНО ПІДБІРКУ ТАКИХ МАТЕРІАЛІВ:

Електронний аналог друкованого видання (зміст матеріалів, які входять до // Професіонал №2/2013).

Зведені таблиці з узагальненими результатами анкетування по ПТНЗ області за категоріями: викладачі предметів професійно-теоретичної підготовки, майстри виробничого навчання, учні I курсу, учні III курсу (випускники), батьки, учні яких навчаються на I курсі, батьки, учні яких навчаються на III курсі, керівники ПТНЗ та роботодавці з кожної галузі (за підсумками проведення III етапу моніторингового дослідження стану і розвитку професійно-технічної освіти Миколаївської області).

Матеріал щодо інклюзії поширюється в рамках Всеукраїнської підсумкової конференції за результатами діяльності проекту «Забезпечення доступу дітей-сиріт до якісної професійної освіти і навчання» (20-21.06.2013 за участю заступника директора департаменту освіти, науки та молоді облдержадміністрації та директора НМЦ ПТО):

Аналіз законодавства України у сфері професійно-технічної освіти щодо реалізації основних принципів інклюзивної освіти (огляд основних міжнародних документів у сфері захисту права осіб з інвалідністю на освіту, огляд основних законодавчих та нормативно-правових документів у сфері професійно-технічної освіти України та сфері захисту прав осіб з інвалідністю, надаються відповідні висновки та рекомендації, перелік використаних документів та інших джерел – подано у вигляді презентації та текстового варіанту).

Конвенція про права інвалідів (ратифіковано Законом N 1767-VI ([1767-17](#)) від 16.12.2009).

Факультативний протокол до Конвенції про права інвалідів (ратифіковано Законом N 1767-VI ([1767-17](#)) від 16.12.2009).

Індекс інклюзії: професійно-технічний навчальний заклад: Навчально-методичний посібник/ Кол. упорядників: Пашенко О. В., Гриценко І. А., Софій Н. З., Найда Ю. М. — К.: ФОП Парашин І. С., 2012. — 92 с. (добірка практичних матеріалів, спрямованих на планування дій зі створення та розвитку у професійно-технічних навчальних закладах інклюзивного навчального середовища для всіх учасників навчально-виховного процесу. Дані матеріали сприяють розвитку професійно-технічного навчального закладу, надають суттєву допомогу в самостійній розробці кроків, що ведуть до створення інклюзивного навчального середовища ПТНЗ та забезпечують досягнення всіма учнями максимально високих навчальних результатів, просування демократичних цінностей і практик не тільки в навчальному закладі, а й у місцевих громадах. Рекомендовано для керівників і педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів, управлінь освіти, науково-педагогічних і наукових працівників, слухачів курсів підвищення кваліфікації керівних і педагогічних кадрів, батьків і членів місцевих громад). Видання навчально-методичного посібника «Індекс інклюзії: професійно-технічний навчальний заклад» здійснено в рамках проекту «Використання індексу інклюзії для розвитку інклюзивної школи» за підтримки Освітньої програми Міжнародного фонду «Відродження» та канадсько-українського проекту «Децентралізація управління професійним навчанням в Україні». Жодна частина цієї публікації не може бути відтворена в будь-якому вигляді та будь-якими засобами без попередньої згоди Всеукраїнського фонду «Крок за кроком». Схвалено для використання у професійно-технічних навчальних закладах (протокол № 19 від 05.12.2011 р.) Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України).

Юрій І.В. Нерибні морепродукти (навчальний посібник з предмета «Товарознавство продовольчих товарів» (міститься навчальний матеріал, зміст якого містить текстовий варіант в поєднанні з тематичними дидактичними матеріалами (схеми, таблиці, картинки тощо), що сприяє активізації пізнавальної діяльності учнів протягом вивчення теми та допомагає зосередити увагу на головних моментах навчального матеріалу в темі, проконтролювати себе в процесі вивчення теми та підготуватися до узагальнення тематичного матеріалу). У навчальному посібнику розглядається поняття про морепродукти,

класифікація, види, відмінні ознаки, споживна цінність та хімічний склад нерибних морепродуктів, їх асортимент; рекомендовано для використання у роботі викладачам предмета «Товарознавство продовольчих товарів» професії «Продавець продовольчих товарів» та учням ПТНЗ) – поширюється за результатами відкритого уроку викладача з теми: «Нерибні морепродукти. Їх споживна цінність, хімічний склад. Сировина для виробництва, класифікація, види, відмінні ознаки, асортимент» (в рамках засідання методичної секції викладачів та майстрів виробничого навчання ПТНЗ області з професій сфери торгівлі; 28.02.2013, ЮПМЛ й атестації викладача на присвоєння кваліфікаційної категорії «спеціаліст вищої категорії») та для здійснення апробації серед ПТНЗ області, які надають відповідну професійну підготовку (**Южноукраїнський професійний машинобудівний ліцей**) – перенесено на № 3/2013.

Мазирко Н.В. Креативному майстру – сучасні технології (з досвіду роботи викладача/майстра виробничого навчання ДНЗ «Миколаївське ВПУ технологій та дизайну»).

Підбірка кращих електронних дидактичних демонстраційних матеріалів, методичних розробок уроків та відеопрезентацій за результатами проведення обласного огляду-конкурсу на кращий кабінет з предметів професійно-теоретичної підготовки професій сільськогосподарського профілю, легкої промисловості та сфери послуг серед професійно-технічних навчальних закладів Миколаївської області:

- **матеріали викладача ДНЗ «Миколаївське ВПУ технологій та дизайну» Драгуновської Людмили Валеріївни (спеціаліст II категорії; предмет «Перукарська справа» професії «Перукар»):**

1. Паспорт комплексно-методичного забезпечення предмета «Перукарська справа».
2. План роботи кабінету 2012-2013 н.р.
3. Методична розробка уроку на тему: «Типи зачісок».
4. Методична розробка уроку на тему: «Техніка виконання жіночої стрижки «Ассоль».
5. Методична розробка уроку на тему: «Техніка виконання хімічної завивки пофарбованого та знебарвленого волосся». «Догляд за волоссям після завивки».
6. Електронні дидактичні демонстраційні матеріали до методичних розробок уроків (у формі презентацій).
7. Акт готовності кабінету.
8. Використана література.

- **матеріали викладача ДНЗ «Миколаївське ВПУ технологій та дизайну» Кравченко Людмили Олександрівни (спеціаліст вищої категорії, старший викладач; предмет «Технологія виготовлення одягу» професії 7433 «Кравець»):**

1. Паспорт комплексно-методичного забезпечення предмета «Технологія виготовлення одягу» професії «Кравець» (кваліфікація: 2, 3, 4, 5 розряд).
2. Презентація кабінету «Технологія швейних виробів», «Нове в техніці і технології», «Основи стандартизації та сертифікації продукції».

- **матеріали викладача Миколаївського професійного ліцею сфери послуг Брошевецької Таїсії Семенівни (спеціаліст вищої категорії, старший викладач; предмет «Технологія виготовлення одягу» професії 7433 «Кравець»):**

1. Методична розробка тижня професії «Кравець».
2. Методична розробка уроку з теми «Обробка верхнього зрізу спідниці пришивним поясом» (тема програми: Технологія обробки поясних виробів. Технологія виготовлення спідниць; методична мета уроку: «Застосування інтерактивних методів на уроках з предмета «Технологія виготовлення одягу»).
3. Електронний дидактичний демонстраційний матеріал до методичної розробки уроку з теми «Обробка верхнього зрізу спідниці пришивним поясом» (у формі презентації).

ПРОФЕСІОНАЛ № 3/2013

У НОМЕРІ

ОФІЦІОЗ

Оновлення нормативно-правової бази
(наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2013 №665
«Про затвердження кваліфікаційних характеристик професій (посад)
педагогічних та науково-педагогічних працівників навчальних закладів») _____ 8

Савчук І.В. Нормативно-правові та організаційні засади регулювання
процесу здійснення інноваційної діяльності
в сфері професійно-технічної освіти _____ 28

наказ Міністерства освіти і науки України від 13.12.2013 № 1764
«Про затвердження примірної структури бізнес-плану
інноваційного проекту» _____ 32

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД

Лагутіна В.В. Методика організації та проведення
лабораторно-практичних занять з предмета «Трактори»
професії «Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва»
у професійно-технічних навчальних закладах _____ 33

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Архипов С.В. Державні стандарти професійно-технічної освіти
нового покоління – запорука якісної підготовки
конкурентоспроможних кваліфікованих робітників _____ 40

Красовська В.Л. Використання вільнорозповсюджуваних програм
в навчальному процесі (*з досвіду роботи*) _____ 45

Савчук І.В. Впроваджуємо інновації, ділимося досвідом
(*за результатами I (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу
інноваційних технологій у сфері професійно-технічної освіти
Миколаївської області*) _____ 51

Структурно-логічні схеми

**як засіб узагальнення і систематизації знань учнів
при викладанні предмета «Технологія приготування їжі»**
(*опис досвіду Мотрунько Валентини Валентинівни, викладача предметів
професійно-теоретичної підготовки професії громадського харчування
Кривоозерського професійного аграрного ліцею*) _____ 55

Драгуновський О.С. Використання елементів
здоров'язберігаючих технологій на уроках фізики _____ 58

НА ДОПОМОГУ АВТОРУ

Савчук І.В. Створення сучасної навчальної та навчально-методичної літератури – необхідна складова в процесі забезпечення умов оновлення змісту професійно-технічної освіти та удосконалення якості підготовки робітничих кадрів _____ 63

НАШІ ДОСЯГНЕННЯ

(за результатами конкурсу на найкращі методичні розробки уроків, сценаріїв виховних і позаурочних заходів, присвячених Дню професії) _____ 77

Мітченко О.А. Розробка уроку з предмета «Основи енергоефективності», присвячена Дню професії «Електромонтер з обслуговування електроустаткування» _____ 79

Панченя Н.Ю. Методична розробка (сценарій виховного заходу, присвяченого Дню професії: тиждень професії «Агент з організації туризму») _____ 89

Панченя Н.Ю. Практична продуктивна діяльність учнів на уроках виробничого навчання з професій «Адміністратор; агент з організації туризму» _____ 96

ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ _____ 104

ДО ДРУКОВАНОЇ ВЕРСІЇ ЖУРНАЛУ ДОДАЄТЬСЯ ДИСК, НА ЯКОМУ РОЗМІЩЕНО ПІДБІРКУ ТАКИХ МАТЕРІАЛІВ:

Електронний аналог друкованого видання (зміст матеріалів, які входять до // Професіонал № 3/2013).

Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2013 № 665 «Про затвердження кваліфікаційних характеристик професій (посад) педагогічних та науково-педагогічних працівників навчальних закладів».

Підбірка матеріалів (з посиланнями на електронні ресурси) для забезпечення нормативного підґрунтя для здійснення інноваційної діяльності, в тому числі – в частині роботи над інноваційними проектами:

- Закон України від 04.07.2002 № 40-IV «Про інноваційну діяльність» <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15> ;

- Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 07.11.2000 № 522 «Про затвердження Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності» та зареєстроване в Міністерстві юстиції України 26 грудня 2000 р. за № 946/5167 (Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 30.11.2012 № 1352 <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z2111-12/paran18#n18>) <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0946-00> ;

- Постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку державної реєстрації інноваційних проектів і ведення Державного реєстру інноваційних проектів» (свідоцтво від 17.09.2003 № 1474) <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1474-2003-п> ;

- Закон України від 10.02.1995 № 51/95-ВР «Про наукову і науково-технічну експертизу» <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/51/95-вр> ;

- Закон України від 21.01.1994 № 3855-ХІІ «Про державну таємницю» <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3855-12> .

- форму заяви про розгляд інноваційного проекту, форму інноваційного проекту та Порядок проведення державної експертизи інноваційних проектів, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 30.07.2013 № 1052 «Про затвердження форми заяви про розгляд інноваційного проекту, форми інноваційного проекту та Порядку проведення державної експертизи інноваційних проектів», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 08 серпня 2013 року за № 1351/23833 <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1351-13> ;

- примірну структуру бізнес-плану інноваційного проекту, затверджену наказом Міністерства освіти і науки України від 13.12.2013 № 1764 «Про затвердження примірної структури бізнес-плану інноваційного проекту» <https://docs.google.com/viewer?url=http://mon.gov.ua/files/normative/2013-12-17/1711/1764.rar&embedded=false> ;

- Положення про гранти Президента України для випускників професійно-технічних навчальних закладів, затверджене Указом Президента України (Із змінами, внесеними згідно з Указом Президента № 170/2010 (170/2010) від 15.02.2010) <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1561/2004> ;

- Наказ Міністерства освіти і науки України від 23.03.2006 № 224 «Про забезпечення реалізації Положення про гранти Президента України для випускників професійно-технічних навчальних закладів» (зареєстровано: Мін'юст України від 03.04.2006 № 365/12239) <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0365-06> ;

- Постанову Кабінету Міністрів України від 08.06.2005 № 436 «Про визначення розміру щорічних стипендій та грантів Президента України призерам і учасникам всеукраїнських конкурсів фахової майстерності серед учнів професійно-технічних навчальних закладів та їх випускникам» <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-2005-п> .

Методичні рекомендації щодо структури, змісту та обсягів навчальних та навчально-методичних видань для професійно-технічних навчальних закладів. - Ужгород, 2009. – 23 (розробники: Довганич О.С., методист НМЦПТО у Закарпатській області, Слюсарєва О.В., заступник директора НМЦ ПТО у Закарпатській області (пропонований інформаційно-консультативний матеріал розглядає питання ролі та місця навчальної та навчально-методичної літератури в системі освіти, характеризує види навчальних видань, визначає основні вимоги до підготовки, оформлення і видання навчальної та навчально-методичної літератури для ПТНЗ).

Підбірка матеріалів щодо громадянського виховання (за результатами семінару заступників директорів ПТНЗ області з навчально-виховної роботи «Системний підхід до управління громадянським вихованням» – 14.11.2013, МПЛ Т та РС):

Аналітичний звіт з проблеми «Сучасний стан громадянської освіти в Україні» (автори: Іванюк І.В., Овчарук О.В., Терещенко А.Б. ГО «Об'єднання «Агенція розвитку освітньої політики» Київ-2013). Дослідження здійснено за фінансової підтримки Міжнародного фонду «Відродження» в рамках проекту «Сучасний стан громадянської освіти в Україні та європейських країнах» (результати дослідження обговорено під час науково-практичних семінарів в Інституті інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України та Київського ліцею бізнесу за участі представників наукової, науково-педагогічної громадськості).

Основні нормативні акти та методичні рекомендації з питання громадянського виховання:

1. Стратегія державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні, затверджена Указом Президента України від 24 березня 2012 року № 212/2012 [Указ громадянське сусп..docx](#)

2. План заходів щодо реалізації у 2013 році Стратегії державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні, затверджений Указом Президента України від 25 червня 2013 року № 342/2013 [Стратегія громадянського суспільства.docx](#)

3. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року схвалена Указом Президента України від 25 червня 2013 року № 344/2013 [Національна стратегія розвитку освіти.doc](#)

4. Стратегія розвитку державної молодіжної політики на період до 2020 року, затверджена Указом Президента України від 27 вересня 2013 року № 532/2013 [Стратегія молодіжної політики.docx](#)

5. Закон України «Про громадські об'єднання» [Закон України про громадські об'єднання.docx](#)

6. Закон України «Про молодіжні та дитячі громадські організації» [Закон про молодіжні і дитячі організації.docx](#)

7. Закон України «Про волонтерську діяльність» [Про волонтерську діяльність.docx](#)

8. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 30.11.2011 № 1234 «Про основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України» [Основні орієнтири виховання.doc](#)

9. Лист Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 27.07.12 № 1/9-530 «Щодо виховання сучасного громадянина в полікультурному середовищі засобами позакласної роботи» [Щодо виховання громадянина в полікультурному середовищі.doc](#)

10. Лист Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 09.08.2012 № 1/9-557, «Щодо методичних рекомендацій із громадянської освіти та виховання» [Метод рекомендації щодо громадянської освіти.doc](#)

11. Наказ Міністерства освіти і науки України, Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України від 21.10.2013 № 1453/716/997 «Про Програму патріотичного виховання учнівської та студентської молоді в навчальних закладах України та План заходів Естафети Перемоги на 2013-2015 роки» [Про Програму патріотичного виховання.doc](#)

Мотрунько В.В. Опис досвіду з реалізації проблеми «Структурно-логічні схеми як засіб узагальнення і систематизації знань учнів при викладанні предмета «Технологія приготування їжі»», **прикладі структурно-логічних схем** з предмета «Технологія приготування їжі» *(за результатами I (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу інноваційних технологій у сфері професійно-технічної освіти Миколаївської області) Кривоозерський професійний аграрний ліцей.*

Юрій І.В. **Нерибні морепродукти (навчальний посібник з предмета «Товарознавство продовольчих товарів»** (міститься навчальний матеріал, зміст якого містить текстовий варіант в поєднанні з тематичними дидактичними матеріалами (схеми, таблиці, картинки тощо), що сприяє активізації пізнавальної діяльності учнів протягом вивчення теми та допомагає зосередити увагу на головних моментах навчального матеріалу в темі, проконтролювати себе в процесі вивчення теми та підготуватися до узагальнення тематичного матеріалу). У навчальному посібнику розглядається поняття про морепродукти, класифікація, види, відмінні ознаки, споживна цінність та хімічний склад нерибних морепродуктів, їх асортимент; рекомендовано для використання у роботі викладачам предмета «Товарознавство продовольчих товарів» професії «Продавець продовольчих товарів» та учням ПТНЗ) – поширюється за результатами відкритого уроку викладача з теми: «Нерибні морепродукти. Їх споживна цінність, хімічний склад. Сировина для виробництва, класифікація, види, відмінні ознаки, асортимент» (в рамках засідання методичної секції викладачів та майстрів виробничого навчання ПТНЗ області з професій сфери торгівлі; 28.02.2013, ЮПМЛ й атестації викладача на присвоєння кваліфікаційної категорії «спеціаліст вищої категорії») та для здійснення апробації серед ПТНЗ області, які надають відповідну професійну підготовку (**Южноукраїнський професійний машинобудівний ліцей**).

Яремко Л.І. Електронний дидактичний демонстраційний матеріал до методичної розробки уроку (у формі презентації), призначений для методичного супроводу уроку виробничого навчання з теми: «Вивчення асортименту музичних товарів» професії «Продавець непродовольчих товарів» (**Арбузинський професійний аграрний ліцей**).

Щуцька В.І. Електронний дидактичний демонстраційний матеріал до методичної розробки уроку (у формі презентації), призначений для методичного супроводу уроку виробничого навчання з теми: «Вивчення асортименту меблевих товарів» професії «Продавець непродовольчих товарів» (**Арбузинський професійний аграрний ліцей**).

Мітченко О.А. Методична розробка уроку з предмета «**Основи енергоефективності**», присвячена Дню професії «Електромонтер з обслуговування електроустаткування» та урок з теми «Проблеми екології, пов'язані з енергетикою» у вигляді презентації (16 слайдів) (*за результатами конкурсу на найкращі методичні розробки уроків, сценаріїв виховних і позаурочних заходів, присвячених Дню професії*) (**Южноукраїнський професійний машинобудівний ліцей**).

Інструкційно-технологічні картки для проведення лабораторно-практичних занять з професії: код 8331 «Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва» (категорія А) з предмета «Трактори» розроблені Павленком О.В., викладачем Снігурівського професійного ліцею, Албул С.Й., викладачем Кривоозерського професійного аграрного ліцею та Лагутіною В.В., методистом Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Миколаївській області, розглянуто на засіданні творчої групи обласного методичного об'єднання педагогічних працівників з професій сільськогосподарського профілю і рекомендовано до використання (*додаток до методичних рекомендацій «Методика організації та проведення лабораторно-практичних занять з предмета «Трактори» професії «Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва» у професійно-технічних навчальних закладах»; автор: Лагутіна В.В., методист НМЦ ПТО у Миколаївській області*).

У НОМЕРІ

ОФІЦІОЗ

Савчук І.В. Дотримання законодавства в сфері захисту прав інтелектуальної власності – необхідна складова в процесі формування євроінтеграційної свідомості _____ 6

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД

Грищенко С.Г. Методичні рекомендації щодо створення тестових завдань та оцінювання знань учнів з використанням контрольно-діагностичної системи MytestX _____ 13

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Куликова Т.О. Інноваційна здатність майстра виробничого навчання як один з головних чинників забезпечення якості професійно-практичної підготовки кваліфікованих конкурентоспроможних робітників *(за результатами обласного семінару старших майстрів ПТНЗ)* _____ 21

Скляр Л.О. Система роботи старшого майстра з впровадження інноваційних технологій в навчально-виробничий процес як засіб забезпечення якості професійно-практичної підготовки кваліфікованих робітників *(з досвіду роботи)* _____ 25

Савчук І.В. Обмін досвідом – необхідна складова на шляху до продуктивного освітнього процесу *(узагальнені матеріали з досвіду роботи педагогічних працівників ПТНЗ за підсумками обласних педагогічних читань)* _____ 31

Слепєндяєва О.В. Впровадження інтерактивних технологій навчання як ефективний засіб формування життєвих компетентностей учнів _____ 35

Гордієнко Н.П. Формування основних груп компетентностей учнів на уроках хімії засобами інтерактивних технологій _____ 46

Вашук С.В. Використання інтерактивних форм і методів формування основних груп компетентностей на уроках математики _____ 58

Свидро В.П. Формування компетентностей у процесі проектної діяльності _____ 66

Анісімова Л.А. Інноваційний підхід до процесу становлення особистості засобами технології розвитку критичного мислення _____ 74

Савіна Н.Г. Активізація пізнавальної діяльності учнів

на бінарних уроках з професії «Контролер-касир» _____ 85

Федоренко Л.А. Розвиток творчих здібностей учнів через впровадження інноваційних технологій у професійній підготовці учнів з професії «Виноградар» _____ 92

СТОРІНКА ПСИХОЛОГА

Герелевський В.В. Запобігання проявам агресивності та жорстокості в учнівському середовищі ПТНЗ _____ 95

ВІД АТЕСТАЦІЇ ДО АТЕСТАЦІЇ

Мітченко О.А. Звіт про здійснення науково-методичної діяльності в міжатаестаційний період (2009-2014 роки) (в рамках атестації на підтвердження педагогічного звання «викладач-методист») _____ 100

ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ _____ 104

ДО ДРУКОВАНОЇ ВЕРСІЇ ЖУРНАЛУ ДОДАЄТЬСЯ ДИСК, НА ЯКОМУ РОЗМІЩЕНО ПІДБІРКУ ТАКИХ МАТЕРІАЛІВ:

Електронний аналог друкованого видання (зміст матеріалів, які входять до // Професіонал № 1/2014).

Електронне видання [книги-абетки «Популярно про інтелектуальну власність»](#) (автор: Цибульов П.М., Чеботаренко В.П. за заг. ред. к.е.н. М.В. Паладія) (надається для опрацювання за результатами проблемного питання семінару заступників директорів з навчально-методичної роботи, методистів професійно-технічних навчальних закладів області «Впровадження ІКТ у навчально-методичну роботу з педагогічними кадрами» (18.03.2014, ДНЗ «Миколаївське ВПУ технологій та дизайну»).

Книга розрахована, насамперед, на керівників і менеджерів підприємств, які займаються інноваційною діяльністю, що ґрунтується на створенні і комерційному використанні об'єктів права інтелектуальної власності, таких як: винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки, об'єкти авторського права та суміжних прав тощо. Ця книга презентує різні аспекти права інтелектуальної власності у стислому та легкому для сприйняття вигляді. Видання містить огляд основних елементів права інтелектуальної власності та питань щодо їх використання відповідно до існуючого законодавства України. Автори уникають простого переліку статей законодавства, а представлена інформація надається в доступному вигляді, що є корисним для всіх видів діяльності.

Мітченко О.А. Загальна біологія в структурованих та опорних конспектах: **Навчально-методичний посібник** (додаток до звіту про здійснення науково-методичної діяльності в міжатаестаційний період (2009-2014 роки) (в рамках атестації на підтвердження педагогічного звання «викладач-методист»).

У навчально-методичному посібнику пропонується вивчення навчального матеріалу з біології за курс старшої школи (рівень стандарту) по міні-модулям. Матеріал кожного модуля містить план вивчення теми, вимоги до знань та вмінь учнів, проблемні та ситуативні завдання практичного спрямування, які потребують логічного мислення, структуровані (СК) та опорні (ОК) конспекти, що виділяють найголовніші моменти навчального матеріалу, завдання для узагальнення знань, умінь та навичок учнів, алгоритми розв'язування задач з біології, завдання для самоперевірки.

Посібник спрямований на створення умов для виявлення і розвитку пізнавальної активності учнів, формування життєвих та професійних компетентностей. Пропоновані

структуровані та опорні конспекти, таблиці та схеми, тестові завдання дозволяють здійснювати диференційований підхід до вивчення теми, організувати самостійну роботу учнів. Посібник розрахований на викладачів біології та учнів професійно-технічних навчальних закладів області (**Южноукраїнський професійний машинобудівний ліцей**).

Грищенко С.Г. Додатки до методичних рекомендацій щодо створення тестових завдань та оцінювання знань учнів з використанням контрольно-діагностичної системи MytestX (у вигляді програми MyTestX, Test та тестових завдань з інформатики).

Федоренко Л.А. Електронний дидактичний демонстраційний матеріал до методичної розробки уроку (у формі презентації), призначений для методичного супроводу уроку з предмета «Виноградарство» з теми: «Застосування добрив на винограднику» професії «Виноградар» (**філія Надбужького професійного аграрного ліцею**).

Сімейко Г.В. Методична розробка уроку з теми «Технологічний процес затяжки носково-пучкової частини верху взуття» з додатками у вигляді електронного дидактичного демонстраційного матеріалу-відеозапис (за результатами участі в обласному огляді-конкурсі на кращий кабінет з предметів професійно-теоретичної підготовки професій сільськогосподарського профілю, легкої промисловості та сфери послуг серед професійно-технічних навчальних закладів Миколаївської області в номінації «Кращий кабінет з предметів професійно-теоретичної підготовки професій легкої промисловості») (**Миколаївський професійний промисловий ліцей**).

Сімейко Г.В. Методична розробка уроку з теми «Технологічний процес складання заготовки жіночих тупель з надп'ятковим ременем» з додатками у вигляді електронного демонстраційного матеріалу як приклад практичної реалізації проблемної теми «Методи формування та розвитку критичного мислення учнів на уроках предметів професійно-теоретичної підготовки з професій взуттєвого виробництва» (за підсумками участі в обласних педагогічних читаннях – 2014) (**Миколаївський професійний промисловий ліцей**).

Суворова Г.В. Інноваційний проект «Я рушник простелю наче долю» в рамках реалізації проблемної теми «Формування пізнавальної і творчої активності учнів у виховній роботі шляхом застосування інформаційно-комунікаційних технологій з професії «Швачка-кравець»» (за підсумками участі в обласних педагогічних читаннях – 2014) (**ПТУ № 22**).

Мета впровадження:

- домогтися глибокого осмислення учнями значення рушника в житті рідного народу, вироблення духовної потреби берегти його як сімейний скарб, як оберіг;
- розширити, поповнити знання про традиції використання рушника, його призначення;
- виховувати любов до матері – трудівниці, до своєї Батьківщини;
- виховувати в учнів активну громадянську позицію.

Очікуваний результат:

- ознайомлення молоді з проектними технологіями;
- формування навичок дослідницької роботи;
- оволодіння учнями практичними навичками виготовлення рушників;
- формування пізнавальних, творчих, практичних та комунікативних компетентностей особистості;
- створення й демонстрація творчих робіт учасників проекту;
- проведення презентації проекту.

Пашкевич Г.М. Формування професійних компетентностей учнів на уроках виробничого навчання з професії «Продавець продовольчих товарів», «Продавець непродовольчих товарів» (за підсумками участі в обласних педагогічних читаннях – 2014) (**Миколаївський професійний ліцей торгівлі та ресторанного сервісу**).

У НОМЕРІ

ОФІЦІОЗ

Оновлення нормативно-правової бази
(наказ Міністерства освіти і науки України від 29.05.2014 № 657
«Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки
України від 27.08.2010 № 834») _____ 5

Савчук І.В. Оновлення та розроблення державних стандартів
професійно-технічної освіти – вимога сьогодення _____ 6

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Бугайова Т.Л. Формування творчої компетентності учнів
на уроках української мови і літератури
на основі сучасних навчальних технологій _____ 20

Годовиченко І.А. Використання інноваційних технологій
на уроках світової літератури
як засіб розвитку творчих здібностей учнів _____ 30

Жерченко Т.Л. Особистісно-зорієнтована спрямованість
навчання – шлях до педагогічного успіху _____ 35

Куришко Г.В. Формування освітнього середовища
прогресивними технологіями як передумова забезпечення
якості підготовки кваліфікованого робітника _____ 40

Свіденко Т.М. Необхідність збереження професійної
спрямованості на уроках української мови
у професійно-технічних навчальних закладах _____ 51

Секкер Г.О. Використання ІКТ на уроках світової літератури
як складової особистісно орієнтованого навчання _____ 55

Хомякова В.В. Організація пошуково-дослідницької
діяльності учнів у процесі вивчення історії _____ 70

Черниш А.І. Дослідницька діяльність – вища форма
самоосвітньої роботи учнів _____ 80

Щербина Л.А. Сутність і види компетентно зорієнтованих завдань
на уроках української літератури _____ 84

Коваль Н.В. Організація пошуково-дослідницької діяльності учнів
на уроках світової літератури як засіб розвитку
компетентної особистості читача _____ 90

НАВЧАЄМО ІННОВАЦІЙНО

Суворова Г.В. Особливості організації та проведення підсумкової лабораторно-практичної проектної творчої роботи _____ 98

ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ _____ 104

ДО ДРУКОВАНОЇ ВЕРСІЇ ЖУРНАЛУ ДОДАЄТЬСЯ ДИСК, НА ЯКОМУ РОЗМІЩЕНО ПІДБІРКУ ТАКИХ МАТЕРІАЛІВ:

Електронний аналог друкованого видання (зміст матеріалів, які входять до // Професіонал №2/2014).

Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.05.2014 № 657 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 27.08.2010 № 834» (надано зміни, що вносяться у додатки 1-18, 20-22 до наказу Міністерства освіти і науки України від 27.08.2010 № 834 «Про затвердження Типових навчальних планів загальноосвітніх навчальних закладів III ступеню», які мають застосовуватися як нормативні документи і можуть служити вихідними даними (основою-інструментарієм) при складанні робочих навчальних планів для підготовки кваліфікованих робітників на другому ступені навчання (з отриманням повної загальної середньої освіти) з числа осіб, які мають базову загальну середню освіту), а саме при розподілі годин з предмета «Захист Вітчизни», загальну кількість яких збільшено (джерело інформації: офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України, розділ «Нормативно-правова база» http://www.mon.gov.ua/files/normative/2014-06-02/2415/nmon_657_29052014.pdf).

Слепєндяєва О.В. Екологія (електронний посібник для учнів професійно-технічних навчальних закладів (міститься навчальний матеріал з предмета «Екологія», який розкривається в таких темах: 1. Екологія як наука про довкілля; 2. Природа і людина: системний підхід; 3. Проблема забруднення природного середовища та стійкості геосистем до антропогенних навантажень; 4. Проблема деградації природних компонентів; 5. Проблема зміни ланок колообігу речовин та енергії; 6. Проблема збалансованого природокористування; 7. Проблема збереження біотичного і ландшафтного різноманіття; 8. Проблема оптимальної ландшафтно-екологічної організації території).

Навчальний курс орієнтований на висвітлення екологічних проблем пов'язаних із змінами і перетвореннями природних процесів і компонентів природи (**Вознесенський професійний ліцей**).

Секкер Г.О. Використання ІКТ на уроках світової літератури як складової особистісно орієнтованого навчання (узагальнений досвід роботи викладача світової літератури у вигляді мультимедійного супроводу) (**ВПУ № 21 м. Миколаєва**).

Щербина Л.А. Сутність і види компетентно зорієнтованих завдань на уроках української літератури (узагальнений досвід роботи викладача української літератури у вигляді мультимедійного супроводу) (**Новоодеський ПАЛ**).

Суворова Г.В. Методична розробка уроку з теми: «Комплексна підсумкова лабораторно-практична проектна творча робота» (професія: код 7433 «Швачка; кравець») (забезпечення практичної складової з проблеми «Особливості організації та проведення підсумкової лабораторно-практичної проектної творчої роботи») (**Державний навчальний заклад «Первомайський професійний промисловий ліцей»**).

Свіденко Т.М. Збірник завдань з професійним спрямуванням до уроків української мови (у збірнику викладені матеріали до уроків української мови з різних тем щодо професійної спрямованості предмета для підготовки кваліфікованих робітників з професії «Обліковець з реєстрації бухгалтерських даних»; «Оператор комп'ютерного набору»). Пропоновані матеріали можуть бути використані на уроках української мови з

метою оволодіння учнями термінологією майбутньої професії та підсилення інтересу до обраної професії) (**Єланецький професійний аграрний ліцей**).

Підбірка навчально-плануючої та програмної документації за результатами проведення обласного огляду-конкурсу на кращий кабінет з предметів професійно-теоретичної підготовки професій сільськогосподарського профілю, легкої промисловості та сфери послуг серед професійно-технічних навчальних закладів Миколаївської області та за підсумками проведення вебінару (засідання методичного об'єднання) викладачів та майстрів виробничого навчання професійно-технічних навчальних закладів області сільськогосподарського профілю з теми «Інноваційні підходи у формуванні професійної компетентності педагога професійно-технічного навчального закладу» (27.05.2014, МПМЛ):

Призиглей В. А. Паспорт комплексно-методичного забезпечення з предмета «Трактори» (професія: код 8331 «Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва», кваліфікація: категорії А, В, С) (**Новоодеський професійний аграрний ліцей**).

Усик П.А. Паспорт комплексного методичного забезпечення навчального процесу з предмета «Сільськогосподарські машини» (професія: «Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва», категорії А1, А2, В1; «Слюсар з ремонту сільськогосподарських машин та устаткування» 1-2, 3-го розрядів; кваліфікація: тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва, категорії А1, А2, В1; слюсар з ремонту сільськогосподарських машин та устаткування 1-2, 3-го розрядів) (**Єланецький професійний аграрний ліцей**).

Усик П.А. План роботи кабінету «Сільськогосподарські машини» на 2013/2014 навчальний рік (професія: «Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва», категорії А1, А2, В1; «Слюсар з ремонту сільськогосподарських машин та устаткування» 1-2, 3-го розрядів; кваліфікація: тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва, категорії А1, А2, В1; слюсар з ремонту сільськогосподарських машин та устаткування 1-2, 3-го розрядів) (**Єланецький професійний аграрний ліцей**).

У НОМЕРІ

ОФІЦІОЗ

Стан виробничого травматизму на підприємствах,
в організаціях та установах Миколаївської області
(2013 рік та I півріччя 2014 року) 6-8

Савчук І.В. Моніторингові дослідження як інструмент забезпечення
системного підходу управлінської діяльності керівника сучасного ПТНЗ
(за результатами IV етапу моніторингового дослідження
стану і розвитку професійно-технічної освіти) 9-16

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД

Лагутіна В.В. Методичні рекомендації щодо порядку розробки, погодження
та затвердження комплексних кваліфікаційних завдань з професій
сільськогосподарського профілю, легкої промисловості та сфери послуг 17-21

ЕКОЛОГІЧНА СТОРІНКА

Мітченко О.А. Наслідки екологічної кризи та шляхи їх подолання
(присвячений проблемам глобальних змін клімату) 22-31

Паславська А.О. Благодійний проект екологічного змісту
«Цілюща краса міста» 32-48

Кірейчук С.М. Екологічне виховання на уроках хімії та біології –
запорука дбайливого ставлення учнів до навколишнього середовища 49-54

НАВЧАЄМО ІННОВАЦІЙНО

Шупрудько Т.О. Методична розробка уроку з предмета
«Діловодство» професії «Діловод» 55-63

Піхоцька С.В. Методична розробка уроку з предмета
«Технологія приготування їжі з основами товарознавства» професії «Кухар» 64-71

НАШІ ДОСЯГНЕННЯ

Лемещенко Т.В. У центрі уваги – творча особистість
(за результатами навчально-практичної конференції обласного центру
по роботі зі здібною молоддю «Підтримка творчого потенціалу учнів
у навчально-виховному процесі ПТНЗ як засіб формування
конкурентоспроможного кваліфікованого робітника») 72-73

Стежками природолюба Віктора Петровича Скаржинського
(легенда про заснування с. Трикрати – дослідницький проект
Соболевської Лілії, учениці Вознесенського професійного ліцею) 74-83

Родовід, вкарбований у герб
(дослідницький проект Мирошниченка Владислава,
учня Вознесенського професійного ліцею) 83-88

ЕКСКУРС В МИНУЛЕ

Визначні та пам'ятні дати 2014 року 89-91

Досягнення та події, що відбулися протягом 2014 року у ПТНЗ області 91-101

Завдання та перспективи діяльності НМЦ ПТО на наступний рік 101-103

ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ

104

ДО ДРУКОВАНОЇ ВЕРСІЇ ЖУРНАЛУ ДОДАЄТЬСЯ ДИСК, НА ЯКОМУ РОЗМІЩЕНО ПІДБІРКУ ТАКИХ МАТЕРІАЛІВ:

Електронний аналог друкованого видання (зміст матеріалів, які входять до // Професіонал № 3/2014).

Зведені таблиці з узагальненими результатами анкетування по ПТНЗ області за категоріями: заступники директорів з навчально-виховної роботи, викладачі фізичної культури, учні II курсу та учні III курсу (випускники) (за підсумками проведення IV етапу моніторингового дослідження стану і розвитку професійно-технічної освіти Миколаївської області).

Панченя Н.Ю., Пересунько О.В. Методичні рекомендації «Використання електронних освітніх ресурсів у навчально-виховному процесі» у вигляді презентації – є основою при створенні структури електронної бібліотеки Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Миколаївській області, призначені для методичного супроводу розробки електронної бібліотеки ПТНЗ (*подано поняття про електронні освітні ресурси, класифікацію ЕОР за видами, функціональними ознаками, загальні вимоги до ЕОР, вимоги до використання, зберігання, поширення, забезпечення доступу до ЕОР*) (Миколаївський професійний ліцей сфери послуг).

Шупрудько Т.О. Електронний дидактичний демонстраційний матеріал до методичної розробки уроку (у формі презентації MS Power Point), призначений для методичного супроводу уроку з предмета «Діловодство» професії «Діловод» з теми «Службові позначки на документах, коректурні знаки та їх застосування в редагуванні службових документів», а саме: призначеної для тестового контролю знань щодо вимог до текстів службових документів (додаток 1) та з теми «Коректурні знаки в редагуванні службових документів» (додаток 2) (авт. Баяндіна Людмила, Васеленко Наталія, учениці 155 групи Казанківського професійного ліцею) (**Казанківський професійний аграрний ліцей**).

Піхоцька С.В. Електронний дидактичний демонстраційний матеріал до методичної розробки уроку (у формі презентації MS Power Point), призначений для методичного супроводу уроку з предмета «Технологія приготування їжі з основами товарознавства» професії «Кухар» з теми «Підготовка риби для фарширування у цілому вигляді, кругляками та філе», а саме: призначеної для тестового контролю знань (додаток 1 в електронній формі), та з теми «Обробка риби для фарширування цілою» (додаток 2 в електронній формі), відеофільм (додаток 3 у електронній формі), **технологічні картки:** «Обробка риби для фарширування цілою» (додаток 3), «Обробка риби для фарширування порційними шматочками» (додаток 4), «Обробка коропа для фарширування» (додаток 5) (**Снігурівський професійний ліцей**).

Зразки пакетів ККЗ, розроблені творчою групою педагогічних працівників з професій сільськогосподарського профілю, з професій:

- код 8331 «Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва» кваліфікація: тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва категорії А1;
- код 8331 «Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва» кваліфікація: тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва категорії В1;
- код 8322 «Водій автотранспортних засобів» спеціалізація: водіння автотранспортних засобів категорії «С1»;
- код 8331 «Тракторист» кваліфікація: тракторист 4-го розряду;
- код 8331 «Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва» кваліфікація: тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва категорії А2;
- код 7233 «Слюсар з ремонту сільськогосподарських машин та устаткування» кваліфікація: слюсар з ремонту сільськогосподарських машин та устаткування 3-го розряду;
- код 8322 «Водій автотранспортних засобів» спеціалізація: водіння автотранспортних засобів категорії «В» (*додаток до методичних рекомендацій щодо порядку розробки, погодження та затвердження комплексних кваліфікаційних завдань з*

професій сільськогосподарського профілю, легкої промисловості та сфери послуг; автор: Лагутіна В.В., методист НМЦ ПТО у Миколаївській області).

Кращі роботи учнів (електронні демонстраційні матеріали, виконані у формі презентації MS Power Point) за результатами навчально-практичної конференції обласного центру по роботі зі здібною молоддю (04-05.06.2014, Вознесенський професійний ліцей), а саме:

- Литвинчук Ірина Анатоліївна «Прикметникові утворення з формантами –лий, - ол-ий» (Вище професійне училище суднобудування м. Миколаєва);
- Бережна Катерина Віталіївна «Кольористика в художньому проектуванні взуття». «Оздоблення художнім розписом моделей взуття з використанням сучасних дизайнерських рішень» (Миколаївський професійний промисловий ліцей);
- Барановська Наталя Миколаївна «Паперове диво»: вироби з паперу, техніка квілінг, букети з цукерок, орігамі (виставка творчих робіт) (ПТУ № 17);
- Петров Максим Олександрович «Електротехнічна лабораторія» (Вознесенський професійний ліцей);
- Паламарчук Богдан Володимирович «Електроіскровий олівець» (олівець дозволяє наносити написи на гладку поверхню металу) (Вище професійне училище № 21 м. Миколаєва);
- Катковська Олена Сергіївна «Нанесення малюнків на текстильні вироби» (про різні методи нанесення малюнків на текстильні вироби) (Вознесенський професійний аграрний ліцей);
- Рендюк Юлія Олександрівна «Шевченко – 200» (творчий проект учнів та викладачів гуманітарного циклу, присвячений 200-річчю з дня народження Т.Г. Шевченка) (Снігурівський професійний ліцей);
- Гросу Марина «Маринівка моя дорога, рідна серцю сторінка життя» (Маринівський професійний аграрний ліцей);
- Чумаченко Ольга Анатоліївна «Всі барви світу в моїх долонях» (про плетіння бісером за допомогою різних технологій) (філія Маринівського професійного аграрного ліцею).

Основні нормативні акти та методичні рекомендації з питань забезпечення психолого-педагогічного супроводу навчально-виробничого та виховного процесу в професійно-технічних навчальних закладах.

Збірка методичних рекомендацій: Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми у конфліктний та постконфліктний період: [метод. рек.] / авт. кол.: Н. П. Бочкор, Є. В. Дубровська, О. В. Залеська та ін. ; [упор.: Н. В. Лунченко, Л. Л. Сідельнік]. – К. : МЖПЦ «Ла Страда-Україна», 2014. – 84 с. (збірку методичних рекомендацій підготовлено фахівцями Українського НМЦ практичної психології і соціальної роботи разом з фахівцями ряду громадських організацій з метою забезпечення інформаційної компетентності працівників психологічної служби з проблеми надання соціально-психологічної допомоги).

Інформаційне повідомлення:

- з метою забезпечення рівного доступу фахівців психологічної служби до нормативно-правової бази і методичних розробок працівниками Українського НМЦ практичної психології і соціальної роботи розроблена та систематично оновлюється веб-сторінка (www.psyua.com.ua).

Наказ Міністерства освіти і науки України від 09.09.2014 № 1039 «Про надання грифів Міністерства освіти і науки України навчальній літературі для професійно-технічних навчальних закладів» (надано перелік навчальної літератури для професійно-технічних навчальних закладів, якій надається гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»» (джерело інформації: офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України, розділ «Нормативно-правова база» <http://mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/2837->).

Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.06.2014 № 688 «Про затвердження Порядку проведення вхідного контролю знань, умінь та навичок для

осіб, які приймаються на навчання за програмами перепідготовки або підвищення кваліфікації до професійно-технічних навчальних закладів», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 07 липня 2014 року за № 743/25520 (джерело інформації: офіційний веб-сайт департаменту професійно-технічної освіти в Україні, розділ «Ресурси», **«Нормативне забезпечення»** <https://proftekhosvita.org.ua/uk/resources/category/normativne-zabezpechennya/>).

Наказ Міністерства освіти і науки України від 23.10.2014 № 1199 «Про затвердження переліку професійно-технічних навчальних закладів для стажування майстрів виробничого навчання, педагогів професійного навчання та викладачів спеціальних предметів ПТНЗ» (надано перелік професійно-технічних навчальних закладів, на базі яких може здійснюватись стажування майстрів виробничого навчання, педагогів професійного навчання та викладачів професійно-теоретичної підготовки ПТНЗ відповідно профілів, а саме: аграрний, будівельний, машинобудівний, громадське харчування, деревообробка, зв'язок, лісове господарство, сфера послуг, транспорт та професійно-педагогічний профіль) (джерело інформації: офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України, розділ «Нормативно-правова база» <http://mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/3032->).

Наказ Міністерства освіти і науки України від 17.10.2014 № 1177 «Про підготовку до проведення зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти, для осіб, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів України в 2015 році» (джерело інформації: офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України, розділ «Нормативно-правова база» <http://mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/2998->).

ПРОФЕСІОНАЛ № 1-2/2015

У НОМЕРІ

ОФЦІОЗ

Савчук І.В. На шляху до євроінтеграції: дотримання єдиних освітніх вимог до якості професійних знань, умінь і навичок учнів – необхідна складова в процесі підготовки кваліфікованих робітників за новими державними стандартами професійно-технічної освіти 5-16

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Нестерчук Т.О. Творча дипломна робота як фактор розвитку професійних компетенцій учнів 17-26

Волянська Я.Б. Використання інтерактивних комп'ютерних технологій при підготовці молодших спеціалістів 27-28

Юріна І.М. Використання Веб-технологій для удосконалення комплексно-методичного забезпечення навчального процесу 29-32

ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧА ПЕДАГОГІКА

Дячковська Л.К. Формування здоров'язберігаючих компетенцій на уроках предметів природничо-математичного циклу 33-44

Жура Н.М. Здоров'язберігаючі технології при вивченні хімії 45-57

Кузьменко В.О. Використання основ екологічного навчання і виховання на різних етапах уроку для формування ціннісного ставлення учнів до здоров'я 58-65

Манжос Т.В. Використання елементів здоров'язберігання на уроках фізики під час вивчення розділу «Хвильова і квантова оптика» 66-78

Ларіонова О.М. Впровадження здоров'язберігаючих технологій на уроках математики 79-94

НАВЧАЄМО ІННОВАЦІЙНО

Шупрудько Т.О. Методична розробка уроку з предмета «Робота з оргтехнікою» професії «Діловод» 95-103

НАШІ ДОСЯГНЕННЯ

Учні Державного навчального закладу «Южноукраїнський професійний ліцей» – призери Всеукраїнського конкурсу винахідницьких і раціоналізаторських проектів еколого-натуралістичного напрямку 104

ПАМ'ЯТНІ ДАТИ І ЮВІЛЕЇ

Пам'ятні дати і ювілеї 2015 року 105-107

ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ

108

ДО ДРУКОВАНОЇ ВЕРСІЇ ЖУРНАЛУ ДОДАЄТЬСЯ ДИСК, НА ЯКОМУ РОЗМІЩЕНО ПІДБІРКУ ТАКИХ МАТЕРІАЛІВ:

Електронний аналог друкованого видання (зміст матеріалів, які входять до // Професіонал № 1-2/2015).

Узагальнені статистичні матеріали IV етапу моніторингового дослідження «Стан і розвиток професійно-технічної освіти», розроблені відділенням моніторингових досліджень освітньої галузі Інституту інноваційних технологій і змісту освіти департаменту професійно-технічної освіти МОН України на основі даних зведених таблиць з узагальненими результатами анкетування по ПТНЗ регіонів за категоріями: заступники директорів з навчально-виховної роботи, викладачі фізичної культури, учні II курсу та учні III курсу (випускники).

Волянська Я.Б. Електронний дидактичний демонстраційний матеріал (у формі презентації MS Power Point), призначений для методичного супроводу висвітлення проблеми «Використання інтерактивних комп'ютерних технологій при підготовці молодших спеціалістів» (**Вище професійне училище № 21 м. Миколаєва**).

Нестерчук Т.О. Електронний дидактичний демонстраційний матеріал (у формі презентації MS Power Point), призначений для методичного супроводу висвітлення проблеми «Творча дипломна робота як фактор розвитку професійних компетенцій учнів» (ДНЗ «ВПУ № 7 м. Миколаїв»).

Нестерчук Т.О. Електронний дидактичний демонстраційний матеріал, призначений для забезпечення практичної складової, обміну досвідом та ознайомлення із системою роботи ДНЗ «ВПУ № 7 м. Миколаїв» в частині виконання учнями творчої дипломної роботи:

1. Міні-посібник на тему «Організація та функції кадрової служби персоналу» з предмета «Планування, організація і технологія управління персоналом підприємства» (виконавець: учениця групи № 326 Михайловська Ольга, професія «Діловод; адміністратор»; керівник: викладач ДНЗ «ВПУ № 7 м. Миколаїв» Нестерчук Т.О.) (**додаток 1**);

2. Оформлення стенду «Процес управління персоналом» (**додаток 2**):

Схема 1 «Поняття управління персоналом»;

Схема 2 «Функції управління персоналом»;

Схема 3 «Структура персоналу»;

Схема 4. «Типи кадрової політики»;

Схема 5 «Система управління персоналом».

3. Оформлення структурно-логічних схем (**додаток 3**):

Структурно-логічна схема № 1 «Структура та функції кадрової служби»;

Структурно-логічна схема № 2 «Формування трудового колективу»;

Структурно-логічна схема № 3 «Структура персоналу»;

Структурно-логічна схема № 4 «Проведення оцінки персоналу організації»;

Структурно-логічна схема № 5 «Лідерські якості керівника»;

Завдання до структурно-логічних схем.

4. Звіт про виконання творчої дипломної роботи з теми «Процес планування, організації і технології управління персоналом в умовах підприємницької діяльності» (виконавці: учні групи № 326 Михайловська Ольга, Копієвська Юлія, Сиченко Христина, Січко Лілія, Чертов Максим, професія «Діловод; Адміністратор»; керівник: викладач ДНЗ «ВПУ № 7 м. Миколаїв» Нестерчук Т.О.) (**додаток 4**).

Шупрудько Т.О. Електронний дидактичний демонстраційний матеріал (у формі презентацій MS Power Point) та електронний дидактичний роздатковий матеріал до методичної розробки уроку, призначений для методичного супроводу уроку та в якості комплексно-методичного забезпечення уроку з предмета «Робота з оргтехнікою» професії «Діловод» з теми «Брошувальник, знищувач паперу: призначення, види, принцип дії», а саме: «Презентація викладача» (**додаток 1**), «Пристрої для скріплення документів» (**додаток 2**), «Знищувач документів (шредери)» (**додаток 3**) (**Казанківський професійний аграрний ліцей**).

Піхоцька С.В. Електронний аналог друкованого видання: **робочий зошит «Приготування страв з риби»** (рекомендовано для викладачів в якості поповнення комплексно-методичного забезпечення уроків та для учнів професійно-технічних навчальних закладів, які опановують професію «Кухар», рівень кваліфікації 4-й розряд) (**Снігурівський професійний ліцей**).

ПРОФЕСІОНАЛ № 3-4/2015

У НОМЕРІ

ОФЦІОЗ

Оновлення нормативно-правової бази
(Постанова Кабінету Міністрів України від 23.12.2015 № 1109
«Про затвердження переліку кваліфікаційних категорій
і педагогічних звань педагогічних працівників та порядку їх присвоєння») 6-8

Оновлення нормативно-правової бази
(наказ Міністерства освіти і науки України від 30.05.2006 № 419
«Про затвердження Положення про організацію
навчально-виробничого процесу в професійно-технічних навчальних закладах») 9-30

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Олійник М.В., Телешова І.В. Тренінг для педагогічних працівників
з теми «Повний небезпеки шанс», або як подолати кризу 31-37

Петрашук О.М. Використання синквейнів на уроці 38-42

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД

Баранюк Л.Г. Перспективний педагогічний досвід: вдосконалення системи
пошуку, вивчення, узагальнення, поширення та впровадження у педагогічну
практику (методичні рекомендації) 43-59

Мосієнко Т.С. Робота методичної служби навчального закладу
з виявлення, підтримки та розвитку індивідуальних здібностей та нахилів учнів.
Створення умов для реалізації творчого потенціалу учасників
навчально-виробничого процесу 60-70

НАВЧАЄМО ІННОВАЦІЙНО

Алієва Г.В., Драгомощенко О.В. Методична розробка бінарного уроку
з предметів «Іноземна мова за професійним спрямуванням» та «Технологія
приготування їжі з основами товарознавства» 71-78

Денсжко С.А., Пастушенко С.С. Методична розробка бінарного уроку
з предметів «Інформатика» та «Технологія приготування їжі
з основами товарознавства» 79-85

Глушенко Т.В. Методична розробка уроку з предмета «Діловодство»
професії «Діловод» з теми «Організація діловодства за зверненнями громадян» 86-92

НАШІ ДОСЯГНЕННЯ

Формування майбутньої еліти
(учениця Державного навчального закладу «Миколаївське вище професійне
училище технологій та дизайну» – переможець III (заключного) етапу
Всеукраїнського конкурсу фахової майстерності серед учнів професійно-
технічних навчальних закладів з професії «Перукар») 93-96

НА ПЕРСПЕКТИВУ

Завдання та перспективи діяльності НМЦ ПТО на наступний рік 97-99

ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ

100

ДО ДРУКОВАНОЇ ВЕРСІЇ ЖУРНАЛУ ДОДАЄТЬСЯ ДИСК, НА ЯКОМУ РОЗМІЩЕНО ПІДБІРКУ ТАКИХ МАТЕРІАЛІВ:

Електронний аналог друкованого видання (зміст матеріалів, які входять до // Професіонал № 3-4/2015).

Наказ Міністерства освіти і науки України від 30.05.2006 № 419 «Про затвердження Положення про організацію навчально-виробничого процесу в професійно-технічних навчальних закладах», зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 15 червня 2006 року за № 711/12585 (із змінами, внесеними згідно з наказами Міністерства освіти і науки України № 731 від 05.08.2008, № 1019 від 10.11.2008, № 746 від 10.07.2015) (дане Положення має застосовуватися як нормативний документ при організації навчально-виробничого процесу в професійно-технічних навчальних закладах та служити основою-інструментарієм при складанні робочих навчальних планів для підготовки кваліфікованих робітників, оскільки визначає єдину систему планування, організації та обліку навчально-виробничого процесу, порядку проведення поточного, тематичного, проміжного і вихідного контролю рівня знань, умінь та навичок учнів, слухачів, їх кваліфікаційної атестації) (джерело інформації: офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України, розділ «Нормативно-правова база» <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0711-06> .

Постанова Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2015 року № 1109 «Про затвердження переліку кваліфікаційних категорій і педагогічних звань педагогічних працівників та порядку їх присвоєння» (поширюється з метою забезпечення нормативного підґрунтя та інформаційної компетентності керівних кадрів з даного питання).

Костюк Н.С. Робочий зошит з предмета «Технологія приготування їжі з основами товарознавства», призначений в якості комплексно-методичного забезпечення предмета «Технологія приготування їжі з основами товарознавства» професії «Кухар» 3-го розряду, а саме: подаються завдання для перевірки знань учнів з технології механічної кулінарної обробки сировини, приготування напівфабрикатів, теплової кулінарної обробки, приготування та відпуску страв. Робочий зошит містить такі розділи: «Вступ у професію», «Механічна кулінарна обробка овочів і грибів», «Механічна кулінарна обробка риби», «Механічна кулінарна обробка м'яса і м'ясопродуктів», «Механічна кулінарна обробка сільськогосподарської птиці та пернатої дичини», «Способи теплової кулінарної обробки», «Страви і гарніри з круп, бобових і макаронних виробів», «Супи», «Страви з яєць», «Страви і гарніри з овочів», «Вироби с прісного тіста». У зошиті подані різні варіанти завдань: контрольні питання, тести, доповнення схем, заповнення таблиць, задачі, а також завдання на розвиток технічного і логічного мислення. Робочий зошит призначений для само- та взаємоконтролю знань, а також для контролю знань учнів (тематичного та підсумкового) викладачами. **(Вознесенський професійний аграрний ліцей).**

Олійник М.В., Телешова І.В. Тренінг для педагогічних працівників з теми «Повний небезпеки шанс», або як подолати кризу. Мета тренінгу: передача досвіду роботи з кризовими станами особистості; відпрацювання прийомів виходу з кризової ситуації **(Миколаївський професійний машинобудівний ліцей, Миколаївський професійний ліцей торгівлі та ресторанного сервісу).**

Олійник М.В., Телешова І.В. Електронні дидактичні демонстраційні матеріали, призначені для психологічного супроводу тренінгу для педагогічних працівників з теми «Повний небезпеки шанс», або як подолати кризу **(Миколаївський професійний машинобудівний ліцей, Миколаївський професійний ліцей торгівлі та ресторанного сервісу).**

Петрашук О.М. Методичний посібник «Використання сінквейнів на уроці» (розглянуто на засіданні методичної комісії предметів природничо-математичної підготовки; протокол від 03.02.2015 № 7) (у методичному посібнику розглядається можливість використання сінквейнів на уроках як викладачами, так і майстрами виробничого навчання в якості перевірки знань на будь-якому з етапів навчання, а також перевірки думок учнів на

рівні асоціації про тему, на яку пишеться сінквейн. Особливість даного методу полягає в переході від стандартної класно-урочної системи, в якій учні не виявляють особливої пізнавальної активності, до таких організаційних форм навчання, за допомогою яких кожен учень стає активним учасником освітнього процесу. Навчання будується не на запам'ятовуванні відібраної педагогом інформації, а на самостійному пошуку та розвитку інтересів учнів) (**Миколаївський професійний промисловий ліцей**).

Алієва Г.В., Драгомощенко О.В. Електронні дидактичні демонстраційні матеріали та електронні дидактичні роздаткові матеріали (у вигляді презентацій MS Power Point), призначені для методичного супроводу бінарного уроку з предметів «Іноземна мова за професійним спрямуванням» та «Технологія приготування їжі з основами товарознавства» професії «Кухар» з теми «Вироби з дріжджового тіста. Приготування виробів із дріжджового тіста з використанням новітніх тенденцій» та в якості комплексно-методичного забезпечення уроку, а саме: опорні таблиці «Характеристика виробів з дріжджового тіста з використанням новітніх тенденцій» (додаток 1), власні презентації викладача «Технологія приготування пирога «Квітка» (додаток 2), «Технологія приготування пирога «Соняшник» (додаток 3), «Технологія приготування булочки «Крем де Паризьєн» (додаток 4); учнівські презентації «Технологія приготування пирога «Тутманник» (додаток 5) та «Технологія приготування ватрушок «Лапті» (додаток 6), авторська презентація «Яблучний пиріг» (додаток 7), роздатковий матеріал для виконання завдання щодо вибору продуктів, які автор презентації «Яблучний пиріг» використала для приготування яблучного пирога (додатки 8, 9), англійсько-український словник лексики, який можна використовувати не тільки на уроках теоретичного та виробничого навчання, а й у майбутній професійній діяльності (додаток 10), таблиця з підбіркою слів і виразів англійською мовою для обміну враженнями від уроку (додаток 11), домашнє завдання диференційованого спрямування (додаток 12) (**Надбузький професійний аграрний ліцей**).

Укладач: викладач-методист ДНЗ «Южноукраїнський професійний ліцей» Мітченко О.А. Посібник «Здорові діти – здорова нація» (про формування навичок збереження та зміцнення здоров'я учнів на уроках біології; зміст посібника затверджено НМР, протокол від 08.12.2015 № 3, рекомендовано професійно-технічним навчальним закладам області, які забезпечують загальноосвітню підготовку, для проведення апробації) (у посібнику містяться матеріали здоров'язбережувального характеру у формі додатків до кожного уроку (теоретичні відомості, проблемні ситуативні завдання, вправи та задачі, малюнки, схеми, презентації ppt, відео, поради викладачам та учням тощо). Представлені матеріали відповідають критеріям: зв'язок із навчальною програмою; доступність до розуміння учнями; міжпредметний зміст; особистісна значущість для учня; спрямованість на формування в учнів мотивації до ведення здорового способу життя.

Витяг з протоколу засідання навчально-методичної Ради Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Миколаївській області від 08.12.2015 № 3 (поширюється для використання в роботі).

ПРОФЕСІОНАЛ № 1-2/2016

У НОМЕРІ

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Баранюк Л. Г. Продуктивне навчання – особливий вид інноваційної педагогічної діяльності	6-13
Бойко Т. Є. Продуктивний урок як поєднання класичної та сучасної педагогіки	14-16
Богданова О. І. Продуктивний урок – орієнтир сучасного педагога	17-28
Горячева І. В. Проблема формування учня-читача в сучасній теорії і практиці	29-31
Красовська В. Л. GeoGebra – середовище для створення та проведення комп’ютерного експерименту на уроках математики в ПТНЗ	32-36
Сандольська С. С. Розвиток інтелектуальних та творчих здібностей учнів засобами фізики	37-44
Порчак Т. В. Використання методів активного й інтерактивного навчання на уроках біології	45-52
Ніколюк Т. С. Розвиток особистості через впровадження інноваційних форм навчання на уроках математики	53-59
Гринько Л. А. Формування інформаційно-комунікаційних компетенцій як фактор адаптації учнів до майбутньої професійної діяльності та умова їх самореалізації	60-67
Павленко Т. В. Сучасні підходи до організації продуктивного уроку зарубіжної літератури	68-74
Д’яконенко Г. Д. Сучасний урок професійного спрямування на основі інтерактивної та інноваційної тенденції у викладанні іноземної мови	75-78
Ніколаєнко Л. І. Використання інтерактивних методів як шлях формування креативної особистості на уроках української мови та літератури	79-83
Михайлова Н. І. Формування креативної особистості через впровадження технології критичного мислення на уроках української мови та літератури	84-88
Кравченко О. В. Формування комунікативної компетентності учнів на уроках української мови та літератури	89-94

НАВЧАЄМО ІННОВАЦІЙНО

Скрипкар Л. В. Методична розробка уроку виробничого навчання з теми «Особливості підготовки свіжих та перероблених плодоовочевих товарів до продажу, розміщення в торговельному залі. Відпрацювання прийомів продажу» професії «Продавець продовольчих товарів»	95-106
--	--------

НАШІ ДОСЯГНЕННЯ

Викладач Вознесенського професійного аграрного ліцею – лауреат XII Всеукраїнського конкурсу microsoft «Вчитель – новатор»	107
---	-----

ВІТАННЯ

108

ДО ДРУКОВАНОЇ ВЕРСІЇ ЖУРНАЛУ ДОДАЄТЬСЯ ДИСК, НА ЯКОМУ РОЗМІЩЕНО ПІДБІРКУ ТАКИХ МАТЕРІАЛІВ:

Електронний аналог друкованого видання (зміст матеріалів, які входять до // Професіонал № 1-2/2016).

Скрипкар Л. В. Електронний дидактичний демонстраційний матеріал (у формі презентацій MS Power Point) та електронний дидактичний роздавальний матеріал до методичної розробки уроку виробничого навчання, призначений для методичного супроводу уроку та в якості комплексно-методичного забезпечення уроку виробничого навчання з теми «Особливості підготовки свіжих та перероблених плодоовочевих товарів до продажу, розміщення в торговельному залі. Відпрацювання прийомів продажу» професії «Продавець продовольчих товарів», а саме: інструкційні картки з теми «Основні операції попередньої підготовки продовольчих товарів до продажу» (додаток 1), «Правила розміщення продовольчих товарів у торговельному залі» (додаток 2), картки-завдання для виконання самостійної роботи у відділі плодоовочевих товарів (додаток 3), методичні рекомендації з виконання самостійної роботи у відділі плодоовочевих товарів (додаток 4), типові помилки й недоліки в роботі, причини і шляхи попередження (усунення) (додаток 5), бланк самооцінювання (взаємооцінювання) (додаток 6), матеріали пошукового характеру (додаток 7), критерії оцінювання практичної діяльності учнів (додаток 8), додаток 9-слайд «Тропічні плоди», додаток 10-слайд «Субтропічні плоди» (**Миколаївський професійний ліцей торгівлі та ресторанного сервісу**).

Жеванова В. М. Сучасні форми організації занять із зарубіжної літератури та їх педагогічна цінність для особистісного розвитку учнів (**Новоодеський професійний аграрний ліцей**).

Бойко Т. Є. Електронний дидактичний демонстраційний матеріал (у вигляді презентацій MS Power Point), призначений для методичного супроводу проведення уроку та в якості комплексно-методичного забезпечення уроку з теми «Словники і довідкова література» (додаток 1), **конспекти уроків з української літератури** (додаток 2) та **конспекти уроків з української мови** (додаток 3) з теми:

- «Конфлікт між буденним життям і високими пориваннями душі особистості, дійсністю і мрією в драмі-феєрії Лесі Українки «Лісова пісня»»;
- «Муза болю, сумління і гніву» (Життєвий і творчий шлях Євгена Маланюка 1897-1968 рр.);
- «Скорботна поема Івана Драча «Чорнобильська мадонна»»;
- «Храм кохання І. Я. Франка»;
- «Українська ментальність або хто ми є насправді?»;
- «Синонімічне багатство мови. Словники і довідкова література»;
- «Словники і довідкова література (путівник)».

(**Арбузинський професійний аграрний ліцей**).

Корольова І. М. **Формування моральних компетентностей учнів на уроках зарубіжної літератури з використанням сучасних інформаційних технологій** (доповідь за результатами обласних педагогічних читань – 2015). **Конспекти уроків зарубіжної літератури з теми:** «Крила Альбатроса серед земної суєти. Життя і творчість Оноре де Бальзака», «Орфей ХХ століття. Життєвий і творчий шлях Р. М. Рільке», уроку-знайомства з теми «Життя і творчість Ернеста Хемінгуея», уроку-літературної вітальні з теми: «Король поетів (загальна характеристика життя та творчості Поля Верлена)». **Електронний дидактичний демонстраційний матеріал (у формі презентацій MS Power Point)** до конспектів уроків зарубіжної літератури, призначений для методичного супроводу уроку та в якості комплексно-методичного забезпечення уроку зарубіжної літератури, а саме: презентації MS Power Point з теми: «Крила Альбатроса серед земної суєти. Життя і творчість Оноре де Бальзака» (додаток 1), «Король поетів (загальна характеристика життя та творчості Поля Верлена)» (додаток 2), «Життя і творчість Ернеста Хемінгуея» (додаток 3). **Електронний аудіоматеріал** до конспектів уроків зарубіжної літератури, призначений для

музичного супроводу уроку та в якості комплексно-методичного забезпечення уроку зарубіжної літератури, а саме: Л. Бетховен «Місячна соната» (нім. Mondscheinsonate) (соната для фортепіано № 14 ор. 27 № 2, написана в 1800-1801 роках, присвячена графині Джульєтті Гвічарді, дружині австрійського композитора В. Р. Галенберга, 17-річній учениці Л. Бетховена, (додаток 4), Іво Бобул «Евеліна» (слова О. Вратарьов, музика О. Злотник, альбом «Тополина любов», 2002 рік) (додаток 5) (ДНЗ «Баштанський професійний ліцей»).

Хижняк І. М. Використання ігрових форм на уроках фізики (доповідь за результатами обласних педагогічних читань – 2016) (ДНЗ «Баштанський професійний ліцей»).

Таранцова О. П. Робочий зошит з технічного креслення (професія «Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва»; «Слюсар з ремонту сільськогосподарських машин та устаткування») являє собою навчальний посібник, що має дидактично обґрунтовану мету і завдання, містить сукупність завдань для організації самостійної практичної роботи учнів, складених відповідно до діючої робочої навчальної програми інтегрованої професії «Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва» (ДСПТО 8331.ДМ.01.00-2013) та «Слюсар з ремонту сільськогосподарських машин та устаткування» (ДСПТО 7233. ОА.01.00-2014).

До робочого зошита включено основні принципи особистісно-орієнтованого навчання та впровадження їх при виконанні практичних завдань, контрольні питання та вправи, необхідні для закріплення, систематизації, повторення, самоконтролю та перевірки якості знань, умінь та навичок учнів. Завдання в робочому зошиті відповідають послідовності викладу навчального матеріалу в робочій навчальній програмі. У кожному з них вказується, до якої навчальної теми вони відносяться, а умовами обумовлено форму виконання та передбачено місце для виконання завдання).

Витяг з протоколу засідання навчально-методичної Ради Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Миколаївській області від 17.03.2016 № 1 (поширюється для використання в роботі).

ОФЦІОЗ

- Савчук І.В.** На шляху до євроінтеграції: дотримання єдиних освітніх вимог до якості професійних знань, умінь і навичок учнів – необхідна складова в процесі підготовки кваліфікованих робітників за новими державними стандартами професійно-технічної освіти 8-16

З ДОСВІДУ РОБОТИ

- Царук Г. І.** Формування життєвих компетентностей особистості на уроках біології шляхом впровадження сучасних технологій навчання 17-26
- Савова М. М.** Використання методу проєктів на уроках та в позаурочний час 27-35
- Прокопчук М. Д.** Використання методичних прийомів, які впливають на процес формування мотивації навчальної діяльності учнів на уроках української мови і літератури 36-47
- Тимошенко Т. І.** Формування життєвих компетентностей учнів на уроках зарубіжної літератури 48-56

ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧА ПЕДАГОГІКА

- Піскун С. А.** Формування здоров'язберігаючої компетентності на уроках хімії та біології 57-60
- Піскун С. А.** Методична розробка уроку біології з теми «Ферменти, їх роль у життєдіяльності організмів. Вивчення властивостей ферментів» 61-66
- Піскун С. А.** Методична розробка лабораторної роботи № 2 з біології з теми «Вивчення властивостей ферментів» 66-67
- Піскун С. А.** Методична розробка уроку хімії з теми «Нітратна кислота і нітрати, їх поширеність у природі. Проблема вмісту нітратів у харчових продуктах» 68-74
- Коноваленко Н. М.** Результат застосування інноваційних педагогічних технологій, спрямованих на розвиток та саморозвиток особистості учня на уроках хімії 75-79
- Коноваленко Н. М.** Методична розробка уроку хімії з теми «Карбонатна кислота. Солі карбонатної кислоти, їх поширення у природі та застосування. Принцип дії вогнегасника. Якісна реакція на карбонат-йон» 80-84
- Коноваленко Н. М.** Методична розробка уроку хімії з теми «Ферум як представник металічних елементів побічних підгруп. Властивості заліза, добування, застосування, значення в життєдіяльності людини» 85-89
- Коноваленко Н. М.** Методична розробка години спілкування з теми «Її величність H_2O » 90-96

НАВЧАЄМО ІННОВАЦІЙНО

Савінкова Л. Я. Сучасні електронні освітні ресурси як засоби формування предметних та інформаційних компетентностей учнів на уроках української мови, літератури та в позакласній роботі 97-104

НАШІ ДОСЯГНЕННЯ

Формування майбутньої еліти (учні ПТНЗ області – переможці III (заключного) етапу Всеукраїнського конкурсу фахової майстерності серед учнів професійно-технічних навчальних закладів) 105-107

ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ

108

ДО ДРУКОВАНОЇ ВЕРСІЇ ЖУРНАЛУ ДОДАЄТЬСЯ ДИСК, НА ЯКОМУ РОЗМІЩЕНО ПІДБІРКУ ТАКИХ МАТЕРІАЛІВ:

Електронний аналог друкованого видання (зміст матеріалів, які входять до // Професіонал № 3-4/2016).

Пакет комплексних кваліфікаційних завдань з професії «Адміністратор» (творча група з числа провідних фахівців відповідного профілю).

Перелік ДСПТО, затверджених протягом 2006-2016 років (надається з метою здійснення порівняльного аналізу та якісної подальшої діяльності навчальних закладів, підвищення інформаційної компетентності керівних кадрів і педагогічних працівників ПТНЗ та врахування в роботі, в тому числі при складанні робочих навчальних планів, іншої навчально-плануючої та програмної документації за новими ДСПТО).

Піскун С. А. Формування здоров'язберігаючої компетентності на уроках хімії та біології (надається орієнтовна структура уроку із застосуванням здоров'язберігаючої технології) (Миколаївський професійний промисловий ліцей).

Піскун С. А. Наочний довідник з хімії (надається на допомогу викладачу в організації навчальної діяльності учнів таким чином, щоб збільшення частки самостійної праці учнів на уроках сприяло розвитку їх вмінь і навичок). Наочний довідник з хімії допоможе учням систематизувати, конкретизувати та поглибити набуті знання та вміння, а також навчитися працювати самостійно.

Структура та зміст наочного довідника з хімії відповідають чинній програмі з хімії для середніх загальноосвітніх навчальних закладів. Навчальний матеріал згрупований за програмними темами і поданий у наочній формі: у вигляді таблиць, схем, діаграм, графіків, малюнків, які супроводжуються необхідними коментарями. Він надає змогу одержати інформацію, сформувати і закріпити навички складання хімічних формул та рівнянь хімічних реакцій, розв'язування задач різних типів. Допоможе повторити та закріпити знання, отримані в попередніх класах. Змістовний ілюстративний матеріал довідника активізує творче осмислення і більш глибоке засвоєння набутих знань (Миколаївський професійний промисловий ліцей).

Піскун С. А. «Як навчити учнів вчитися». Посібник для учнів I-II курсів «Робочі сторінки учня з хімії та біології» (рівень стандарту) (надається на допомогу викладачу в організації навчальної діяльності учнів таким чином, щоб збільшення частки самостійної праці учнів на уроках сприяло розвитку їх вмінь і навичок). Посібник з хімії та біології допоможе учням систематизувати, конкретизувати та поглибити набуті знання та вміння, а також навчитися працювати самостійно.

Структура та зміст посібника відповідають чинній програмі з хімії та біології для середніх загальноосвітніх навчальних закладів. Навчальний матеріал згрупований за програмними темами (розглянуто на засіданні методичної ради МППЛ; протокол № 3 від 18.01.2016, голова МР Тулейбич Т. В.) (Миколаївський професійний промисловий ліцей).

Кравченко Л. О. Робочий зошит (практикум) для лабораторно-практичних робіт з предмета «Технологія виготовлення одягу» з професії Кравець (схвалено на засіданні методичної комісії «Швейного відділення», протокол від 28 січня 2016 року № 5; Друкується за рішенням педагогічної ради ДНЗ «Миколаївське ВПУ технологій та дизайну», протокол від

13.01.2016 № 4). Практикум розроблений відповідно до навчальної програми з предмета «Технологія виготовлення одягу» Державного стандарту професійно-технічної освіти 7433.DB.18.20-2013 з професії 7433 Кравець кваліфікація: базовий блок, 2-3, 4-й розряди. Практикум призначено для допомоги учням професійно-технічних навчальних закладів у закріпленні теоретичних знань з предмета «Технологія виготовлення одягу» та формування вмінь та навичок виконання операцій з пошиття виробів (рецензенти: Лагутіна В. В., методист Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Миколаївській області; Жидких О. Б., викладач, спеціаліст вищої категорії, старший викладач Відокремленого підрозділу «Миколаївський факультет менеджменту і бізнесу Київського університету культури»; Миронова І. О., заступник директора з методичної роботи ДНЗ «Миколаївське вище професійно-технічне училище технологій та дизайну», викладач, спеціаліст вищої категорії, старший викладач) (ДНЗ «Миколаївське ВПУ технологій та дизайну»).

«З Україною в серці живу». Збірник сценаріїв виховних заходів (збірник надається на допомогу вихователям, класним керівникам, бібліотекарям, заступникам директорів з виховної роботи для підготовки до яскравого самотнього позакласного заходу та педагогам, які прагнуть виховувати у своїх учнів національну свідомість, формують патріотизм, плекають відчуття гордості за свою Батьківщину та свій народ, пошану до його великих звершень і гідних сторінок минулого). **Тематика сценаріїв виховних заходів, які увійшли до збірника:** «СВОЮ УКРАЇНУ ЛЮБИТЬ» (Пінтій А. В., Юрій І. В., педагоги ДНЗ «Южноукраїнський професійний ліцей»); «ГЕРОЇ НЕ ВМИРАЮТЬ» (педагогічний колектив Березнегуватського професійного ліцею); «ДОН КІХОТ» УКРАЇНСЬКОГО СТЕПУ» (Павленко Т. В., методист Снігурівського професійного ліцею); «ОДНА ЄДИНА – МОЯ РІДНА УКРАЇНА» (педагогічний колектив Єланецького професійного аграрного ліцею); «НАРОДНІ СИМВОЛИ УКРАЇНИ» (Настенко Т. А., бібліотекар Єланецького професійного аграрного ліцею); «ШЛЯХ ТАРАСА ДО НАС І ДО СЕБЕ» (педагогічний колектив відокремленого структурного підрозділу «Професійно-технічне училище № 4 Миколаївського комплексу Національного університету «Одеська юридична академія»); «СТЕЖКОЮ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА» (Гайченко Л. М., бібліотекар Миколаївського професійного ліцею сфери послуг); «ДЛЯ СПРАВЖНІХ ПАТРІОТІВ: 23 ПРИЧИНИ ПИШАТИСЯ УКРАЇНОЮ» (Волкова Н. І., бібліотекар Надбузького професійного аграрного ліцею); «ГЕРОЇ СЕРЕД НАС» (Дацюк О. В., Мірошніченко Н. І., викладачі професійно-технічного училища № 17); «У НАС ЄДИНА МЕТА – УКРАЇНА СВЯТА, НЕЗДОЛАННА НІКИМ І НІКОЛИ» (Димчук Л. В., класний керівник Вознесенського професійного ліцею); «18.05. ПРАВО НА ПАМ'ЯТЬ. КРИМСЬКОТАТАРСЬКИЙ ЕТНОС В ІСТОРІЇ УКРАЇНИ ХХ-ХХІ СТОЛІТТЯ» (Усенко О. А., викладач Вознесенського професійного ліцею); «ЗЕМЛЕ РІДНА, СПИВОЧА І ХЛІБНА» (Черниш А. І., викладач Миколаївського професійного ліцею будівництва та сфери послуг); «МИ – НАЩАДКИ КОБЗАРЯ» (Янкова О. М., викладач Миколаївського професійного ліцею будівництва та сфери послуг); «ЛЮБИТЬ УКРАЇНУ» (Войденко Н. Е., вихователь професійно-технічного училища № 42); «МИ – ДІТИ ТВОЇ, УКРАЇНО!» (Пташник О. М., бібліотекар професійно-технічного училища № 42); «НІКОЛИ УКРАЇНІ НЕ ЗАБУТИ ЦИХ ЮНИХ ДУШ, НЕСКОРЕНИЙ ПОЛІТ» (Мойсеєнко Н. О., бібліотекар ДНЗ «Вище професійне училище № 7 м. Миколаїв»); «ПОЕЗІЯ ЯК ДОЛЯ» (Кипяткова А. Є., бібліотекар Миколаївського професійного машинобудівного ліцею); «МОВА. НАЦІЯ. ДЕРЖАВА» (педагогічний колектив Миколаївського професійного промислового ліцею); «УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА СИМВОЛІКА» (педагогічний колектив Миколаївського професійного промислового ліцею); «УКРАЇНА – МОЯ БАТЬКІВЩИНА» (педагогічний колектив Миколаївського професійного промислового ліцею); «ВІД ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ДО НОВОЇ УКРАЇНИ» (Іванова Л. С., методист Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Миколаївській області).

«Хочу знати більше: права, обов'язки, закони». Електронний збірник сценаріїв виховних заходів (збірник надається на допомогу вихователям, класним керівникам, бібліотекарям, практичним психологам, соціальним педагогам, заступникам директорів з виховної роботи ПТНЗ для підготовки яскравого самотнього позакласного заходу з правового виховання учнів; тематика та зміст сценаріїв заходів спрямовані на виховання в учнів національної свідомості, формування знання щодо реалізації правового мислення молоді, плекання особистості громадянина України, якому притаманні правова культура, усвідомлення цінності свобод і прав людини). **Тематика сценаріїв виховних заходів, які увійшли до**

збірника: «ПРАВОВИЙ БРЕЙН-РИНГ» (педагогічний колектив Єланецького професійного аграрного ліцею); «ПРАВА ДІТЕЙ І НЕПОВНОЛІТНІХ» (година спілкування) (педагогічний колектив Єланецького професійного аграрного ліцею); «ВИХОВАННЯ ТА ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ СЕРЕД УКРАЇНСЬКИХ УЧНІВ ЯК ШЛЯХ ПОБУДОВИ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ» (година спілкування) (педагогічний колектив Новоодеського професійного аграрного ліцею); «ЗАКОН І ТИ» (Сільчук В. В., класний керівник професійно-технічного училища № 17); «КРАЩІ ЗНАВЦІ ПРАВА» (правова гра) (Корнієнко В. В., викладач Миколаївського професійного ліцею будівництва та сфери послуг); «ПРАВА, СВОБОДИ ТА ОBOB'ЯЗКИ ГРОМАДЯНИНА УКРАЇНИ» (виховна година) (Чередниченко Л. Д., викладач Надбузького професійного аграрного ліцею); «ТУРНІР ПРАВознавців» (Заставнюк В. В., викладач ДНЗ «Первомайський професійний промисловий ліцей»); «ПРАВА І ОBOB'ЯЗКИ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ» (брейн-ринг) (Мельницька С. В., викладач правознавства професійно-технічного училища № 33); «ПРАВА ЛЮДИНИ» (педагогічний колектив Арбузинського професійного аграрного ліцею); «ТИ – ЛЮДИНА! ОТЖЕ, МАЄШ ПРАВА» (правознавчий брейн-ринг) (Хом'якова В. В., викладач, і Ткаченко Л. А., бібліотекар Снігурівського професійного ліцею); «НЕБЕЗПЕЧНА СВОБОДА або НЕ СТАНЬ ЖЕРТВОЮ ТОРГІВЛІ ДІТЬМИ» (усний журнал) (Захарова О. Ю., заступник директора з навчально-виховної роботи Снігурівського професійного ліцею); «СЕРІЯ ВИХОВНИХ ЗАХОДІВ З ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ» (Рудя С. В., класний керівник ДНЗ «Южноукраїнський професійний ліцей»; «Я ВПЕВНЕНО ДІЮ» (соціально-психологічний тренінг) (Коваленко О. П., практичний психолог Миколаївського професійного ліцею); «ЗАКОН І МИ» (ділова гра) (Орлева Т. П., бібліотекар Вознесенського професійного ліцею); «ПЕРШЕ І ОСТАННЄ ЗНАЙОМСТВО З КРИМІНАЛЬНИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ» (Кіпер Р. С., вихователь гуртожитку Вознесенського професійного ліцею); «ЧИ ПОТРІБЕН Я УКРАЇНІ ТАКИМ, ЯК Є СЬОГОДНІ?» (дискусія) (Романюк Н. Д., заступник директора з навчально-виховної роботи професійно-технічного училища № 42); «Я ЗНАЮ СВОЇ ПРАВА» (брейн-ринг) (Мойсеєнко Ю. М., викладач професійно-технічного училища № 42); «ЗАГАЛЬНА ДЕКЛАРАЦІЯ ПРАВ ЛЮДИНИ – ЗАКОН НАШОГО ЖИТТЯ» (засідання гуртка «В світі книжок») (викладач відокремленого структурного підрозділу «Професійно-технічне училище № 4 Миколаївського комплексу Національного університету «Одеська юридична академія»); «ЦИВІЛЬНИЙ ШЛЮБ: ЗА І ПРОТИ» (диспут з елементами ділової гри) (Сопінська Т. М., викладач Кривоозерського професійного аграрного ліцею); «ФОРУМ-ТЕАТР» (Пушель І. В., практичний психолог Миколаївського професійного ліцею сфери послуг); «ЗНАЮ Й ЗАСТОСОВУЮ СВОЇ ПРАВА!» (квест, вікторина) (Нікітіна Л. А., Варламова К. С., педагоги Вищого професійного училища № 21 м. Миколаєва); «МОЛОДЬ ЗА ПРАВА ЛЮДИНИ» (правовий брейн-ринг) (Гусак А. В., заступник директора з навчально-виховної роботи Миколаївського професійного ліцею сфери послуг); «ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ – СУЧАСНИЙ ПРОЯВ РАБСТВА» (виховна година) (Тулейбич Т. В., заступник директора з навчально-виховної роботи Миколаївського професійного промислового ліцею); «БАТЬКИ І ДІТИ: ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ» (брейн-ринг) (Олійник М. В., заступник директора з навчально-виховної роботи, Момот Л. М., викладач Миколаївського професійного машинобудівного ліцею).

Юрій І. В. Електронний дидактичний демонстраційний матеріал (у формі презентації та відео), призначений для методичного супроводу **практикуму з реалізації проблеми «Підготовка якісного дидактичного інструментарію (інструкційних карток, інструкційно-технологічних карток) в системі забезпечення умов для здійснення ефективної професійної підготовки»** (в рамках оновлення змісту ДСПТО) (*практичний досвід викладача/майстра виробничого навчання Державного навчального закладу «Южноукраїнський професійний ліцей»* Юрій Ірини Вікторівни, голови методичної секції; **професія:** Продавець продовольчих/непродовольчих товарів; **кваліфікація:** 3-й розряд; **предмет:** «Виробниче навчання»; **тема програми:** «Організація торгово-технологічного процесу»; **тема уроку:** «Ознайомлення з методами викладки товарів різними способами за групами, постачальниками, призначенням, зручністю в роботі, санітарними вимогами. Ознайомлення з видами цінників, порядком їх розміщення та перевірки») (ДНЗ «Южноукраїнський професійний ліцей»).

Скоморохова Л. А. Електронний дидактичний демонстраційний матеріал (у формі презентації та відео), призначений для методичного супроводу виступу щодо ознайомлення із системою впровадження інноваційного дидактичного інструментарію в навчально-виробничий процес Державного навчального закладу «Южноукраїнський професійний ліцей» (*практичний*

досвід викладача Державного навчального закладу «Южноукраїнський професійний ліцей» Скоморохової Людмили Анатоліївни з проведення уроку теоретичного навчання; **професія:** Продавець непродовольчих товарів; **кваліфікація:** 3-й розряд; **предмет:** «Організація та технологія торговельних процесів»; **тема програми:** «Немеханічне устаткування, тара, торговий інвентар, інструменти, ваговимірювальні засоби»; **тема уроку:** «Немеханічне устаткування»; **проблемна тема викладача:** «Методика організації та проведення уроків з використанням опорних конспектів у вигляді інструкційних/інструкційно-технологічних карт» (ДНЗ «Южноукраїнський професійний ліцей»).

Старинець Н. В. Електронний навчальний посібник з предмета «Облік і звітність» професії Продавець продовольчих товарів (схвалено практичний досвід викладача на засіданні обласної методичної секції педагогічних працівників сфери торгівлі, протокол № 1 від 12.10.2016).

Електронний навчальний посібник розроблено відповідно до програми предмета «Облік і звітність» професії Продавець продовольчих товарів 3-го розряду, в структурі якого передбачено розділ «Анотація», «Керівництво користувача», «Нормативна база», «Словник термінів національних стандартів бухобліку», «Додатково-інформаційні матеріали», «Використані джерела». Стисло викладено основні поняття з тем «Загальна характеристика господарського обліку», «Документація господарських операцій», «Матеріальна відповідальність у торговельних підприємствах», «Облік товарів матеріально-відповідальними особами». Для закріплення теоретичних основ передбачено виконання тестів для самоперевірки, практичних робіт для більш поглибленого засвоєння знань і навичок (**Вознесенський професійний ліцей**).

Павленко Т. В. Методична розробка уроку художньої культури. Ігровий кінематограф (поширюється з метою обміну досвідом; надруковано в // Шкільний світ № 22 (726), листопад 2015, ст. 4-14) (**Снігурівський професійний ліцей**).

Витяг з протоколу засідання навчально-методичної Ради Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Миколаївській області від 25.05.2016 № 2 (поширюється для використання в роботі).

Витяг з протоколу засідання навчально-методичної Ради Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Миколаївській області від 07.12.2016 № 3 (поширюється для використання в роботі).

У НОМЕРІ

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Волянський С. М. Використання інноваційних технологій при підготовці молодших спеціалістів	5-7
Старинець Н. В. Електронний навчальний посібник для учнів як інформаційний засіб навчання при підготовці продавців продовольчих товарів	8-18
Петрашук О. М. Активізація пізнавальної діяльності учнів при вивченні математики	19-27
Паславська Г. О. Розвиток критичного мислення учнів на уроках хімії	28-35
Прилепіна Т. Л. Використання нетрадиційних методів навчання на уроках біології	36-42
Костіна Ю. А. Використання ігрових прийомів на уроках фізики	43-49
Варламова К. С. Використання методу проектів на уроках історії та в позаурочній діяльності	50-56
Вовчик О. А. Позакласна робота з української мови та літератури як засіб розвитку творчих здібностей учнів	57-62
Василенкова О. І. Активізація пізнавальної діяльності учнів на уроках історії	63-70
Зайкін Ю. С. Методика роботи з історичними джерелами в умовах дослідницького навчання	71-76
Манжола О. В. Шляхи зміцнення професійного «Образу – Я» вчителя через інтеграцію самоосвітньої діяльності вчителя й учня (формування позитивної Я – Концепції)	77-84
Ямпольська Н. С. Розвиток креативності учнів під час вивчення англійської мови	85-88
Нікітіна Л. А. Формування всебічно розвинутої особистості на уроках суспільних дисциплін та в позаурочний час	89-91
Корнієнко В. В. Дослідницька діяльність як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів на уроках історії	92-96

НАВЧАЄМО ІННОВАЦІЙНО

Корнієнко В. В. Методична розробка уроку з основ правових знань з теми «Цивільне право і відносини, що ним регулюються»	97-103
Корнієнко В. В. Методична розробка уроку з історії України з теми «Наш край у 1939-1945 рр.»	104-109

НАШІ ДОСЯГНЕННЯ

110-111

ВІТАННЯ

112

ДО ДРУКОВАНОЇ ВЕРСІЇ ЖУРНАЛУ ДОДАЄТЬСЯ ДИСК, НА ЯКОМУ РОЗМІЩЕНО ПІДБІРКУ ТАКИХ МАТЕРІАЛІВ:

Електронний аналог друкованого видання (зміст матеріалів, які входять до // Професіонал № 1-2/2017).

Петрашук О. М. Методична розробка «Метод «Mind maps»» (в рамках реалізації практичної складової проблеми «Активізація пізнавальної діяльності учнів при вивченні математики»).

У методичній розробці «Метод «Mind maps»» розглянута технологія застосування карт пам'яті в навчальному процесі, описані психологічні підстави методу інтелект-карт, показані можливості карт розуму, надані корисні поради щодо їх складання, наведено короткий аналіз деяких програм зі створення карт пам'яті і показано практичне застосування карт розуму на уроках математики.

Кожен викладач, ознайомившись із запропонованим матеріалом, може вільно застосовувати метод побудови карт пам'яті на своїх уроках. Рекомендовано методичною радою Миколаївського професійного промислового ліцею для використання в роботі **(Миколаївський професійний промисловий ліцей).**

Вовчик О. А. Електронні дидактичні демонстраційні матеріали та аудіо записи з реалізації теми «Виховна робота як засіб розвитку творчих здібностей учнів» (в рамках реалізації практичної складової проблеми «Позакласна робота з української мови та літератури як засіб розвитку творчих здібностей учнів»), а саме:

- презентація творчості Т. Г. Шевченка, *призначена для мультимедійного супроводу проведення позаурочного заходу «Стежками Великого Кобзаря»;*

- пісня «Заповіт» Т. Г. Шевченка у виконанні М. Осадчого, мешканця села Щербані Миколаївської області, *призначена для музичного супроводу проведення позаурочного заходу «Стежками Великого Кобзаря»;*

- «Маринівка моя дорога, рідна серцю моя сторона» *(творча робота з обдарованими учнями).*

(Маринівський професійний аграрний ліцей).

Манжола О. В. Електронні дидактичні демонстраційні матеріали та методичні розробки уроків з української літератури (в рамках реалізації практичної складової проблеми «Шляхи зміцнення професійного «Образу – Я» викладача через інтеграцію самоосвітньої діяльності викладача й учня») з теми:

- «Еволюція художньої свідомості митця – М. М. Коцюбинського: від народництва і реалізму до модернізму. Психологічна новела «Intermezzo». Автобіографічна основа новели. Проблеми душевної рівноваги, повноцінного життя, специфіки творчого процесу. Символічні образи, ускладнена метафора. Поетика імпресіонізму» *(методична розробка уроку-аналізу української літератури);*

- «Остап Вишня – Великий оптиміст доби «Розстріляного Відродження»» *(методична розробка уроку-інтерв'ю української літератури);*

- «Ліна Костенко. Життя і творчість незламної шістдесятниці. Життя й творчість письменниці. Особливості індивідуального стилю. Глибока інтелектуальність та філософічність лірики: «Страшні слова, коли вони мовчать...», «Українське альфреско», «Мій перший вірш...» та ін.» *(методична розробка уроку-дослідження з української літератури);*

- *електронні дидактичні демонстраційні матеріали, призначені для забезпечення методичного супроводу зазначених уроків.*

(Вище професійне училище № 21 м. Миколаєва).

Витяг з протоколу засідання навчально-методичної Ради Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Миколаївській області від 26.04.2017 № 1 *(поширюється для використання в роботі).*

ПРОФЕСІОНАЛ № 3-4/2017

У НОМЕРІ

ОФІЦЮЗ

Савчук І.В. На шляху до євроінтеграції: дотримання єдиних освітніх вимог до якості професійних знань, умінь і навичок учнів – необхідна складова в процесі підготовки кваліфікованих робітників за новими державними стандартами професійно-технічної освіти 5-12

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Раховська Т. В. Методична розробка уроку з предмета «Новітні технології в будівництві» 13-21

Літвін Т. В. Методична розробка уроку з предмета «Новітні технології будівництва» 22-31

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОЇ ОСОБИСТОСТІ ЗАСОБАМИ ФІЗИКИ

Чугунова Т. Ф. Методична розробка уроку «Навчальний проект» з фізики 32-36

НАВЧАЄМО ІННОВАЦІЙНО

Орлова Л. Б. Методична розробка бінарного уроку з предметів «Товарознавство продовольчих товарів» професії Продавець продовольчих товарів та «Технологія приготування їжі з основами товарознавства» професії Кухар 37-48

НАШІ ДОСЯГНЕННЯ

49-53

СЛОВО ПРОЩАННЯ

54

ДО ДРУКОВАНОЇ ВЕРСІЇ ЖУРНАЛУ ДОДАЄТЬСЯ ДИСК, НА ЯКОМУ РОЗМІЩЕНО ПІДБІРКУ ТАКИХ МАТЕРІАЛІВ:

Електронний аналог друкованого видання (зміст матеріалів, які входять до // Професіонал № 3-4/2017).

Збірник навчально-методичного забезпечення з предмета «Облік і звітність» професії Продавець продовольчих товарів, Продавець непродовольчих товарів / авт. кол.: Н. В. Старинець, І. В. Юрій; за заг. ред. І. В. Савчук. – Миколаїв: Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти у Миколаївській області, 2017. – 92 с. (узагальнені матеріали за результатами обласного огляду-конкурсу на краще навчально-методичне забезпечення з предметів професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки професій сфери торгівлі серед професійно-технічних навчальних закладів Миколаївської області).

Раховська Т. В. Методична розробка уроку з предмета «Новітні технології в будівництві» (*предмет, який вільно обирається в кількості 45 годин*) професій будівельного профілю та електронний міні-довідник з технології утеплення фасадів, призначений для методичного супроводу проведення уроку та в якості комплексно-методичного забезпечення уроку (**Новоодеський професійний аграрний ліцей**).

Літвін Т. В. Методична розробка уроку з предмета «Новітні технології будівництва» (*предмет, який вільно обирається в кількості 45 годин*) професій будівельного профілю та електронний дидактичний демонстраційний матеріал у вигляді презентації MS Power Point, картки-завдання, фото та відео, призначені для методичного супроводу проведення уроку та в якості комплексно-методичного забезпечення уроку (**Вознесенський професійний ліцей**).

Парфьонова О. О. Інструкції до проведення лабораторних робіт та фізичного практикуму (**Вознесенський професійний аграрний ліцей**).

Марініч Ю. В. Збірник творчих завдань з предмета «Економіка» (ДНЗ «Южноукраїнський професійний ліцей»).

Д'яконенко Г. Д. Методичний посібник з англійської мови з професійним спрямуванням (для професії Слюсар з ремонту автомобілів) (**Миколаївський професійний ліцей**).

Чугунова Т. Ф. Методична розробка уроку «Навчальний проект» з теми «Вплив магнітного поля на живі організми» та електронний дидактичний демонстраційний матеріал у вигляді презентацій MS Power Point, фото та відео, призначених для методичного супроводу проведення уроку та в якості комплексно-методичного забезпечення уроку, пам'ятка «Правила користування мобільними телефонами», лист самооцінки в роботі та спостережень над проектом (**Вище професійне училище суднобудування м. Миколаєва**).

Витяг з протоколу засідання навчально-методичної Ради Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Миколаївській області від 14.06.2017 № 2 та від 12.10.2017 № 3 (*поширюється для використання в роботі*).

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Лука О. Б. Використання особистісно-орієнтованих та групових методів навчання на уроках професійно-теоретичної підготовки кваліфікованих робітників	6-12
Кузьменко О. П. Упровадження компетентнісно-спрямованого підходу на уроках історії	13-20
Сопінська Т. М. Сучасний урок історії – спільна творчість викладача та учнів	21-28
Тудейбич Т. В. Самостійна робота учнів як засіб розвитку пізнавальної активності на уроці історії	29-37
Оставненко С. Д. Підвищення зацікавленості та мотивації навчання учнів на уроках української мови та літератури через використання ігрових та інтерактивних технологій	38-44
Пінтій А. В. Ефективність використання технології проблемного навчання на уроках української мови і літератури	45-47
Пінтій А. В. Методична розробка уроку з української літератури з використанням технології проблемного навчання	48-50
Пінтій А. В. Методична розробка уроку з української мови з використанням технології проблемного навчання	51-53
Рудя С. В. Впровадження інноваційних технологій на уроках англійської мови	54-61
Ємельяненко Л. М. Знання іноземної мови у формуванні компетентності особистості (<i>з досвіду впровадження підприємництва в учнів на уроках іноземної мови</i>)	62-64
Містюк І. П. Нестандартні уроки в професійно-теоретичному навчанні	65-74
Герич Л. А. Продуктивне навчання на уроках біології як шлях до формування життєвої компетентності учнів	75-82
Сільчук В. В. Актуальність та практична значимість формування національної свідомості, патріотизму та громадянськості на уроках фізики	83-97

НАВЧАЄМО ІННОВАЦІЙНО

Петренко І. М. Методична розробка уроку зарубіжної літератури	98-103
--	--------

НАШІ ДОСЯГНЕННЯ

104-107

ВІТАННЯ

108

ДО ДРУКОВАНОЇ ВЕРСІЇ ЖУРНАЛУ ДОДАЄТЬСЯ ДИСК, НА ЯКОМУ РОЗМІЩЕНО ПІДБІРКУ ТАКИХ МАТЕРІАЛІВ:

Електронний аналог друкованого видання (зміст матеріалів, які входять до // Професіонал № 1/2018).

Лука О. Б. Методична розробка уроку з предмета «Основи комп'ютерної графіки та веб-дизайну» професії Оператор з обробки інформації та програмного забезпечення з теми «Основні поняття та принципи створення тривимірних зображень. Інтерфейс програми» та електронний дидактичний демонстраційний матеріал у вигляді презентації MS Power Point та фото, а саме: теоретичний супровід уроку (додаток 1), завдання для складання алгоритму послідовних кроків русифікації інтерфейсу програми (додаток 2), картка-завдання для виконання домашнього завдання (додаток 3), призначений для методичного супроводу проведення уроку та в якості комплексно-методичного забезпечення уроку (**Вище професійне училище № 21 м. Миколаєва**).

Кузьменко О. П. Електронний дидактичний демонстраційний матеріал у вигляді відео, призначений для методичного супроводу проведення уроку історії та в якості комплексно-методичного забезпечення уроку, а саме уривки документальних та художніх фільмів при вивченні подій Першої та Другої світових воєн, що висвітлюють ключові моменти теми й водночас мають виховне спрямування (додаток 8) (**Миколаївський професійний ліцей будівництва та сфери послуг**).

Сопінська Т. М. Електронні дидактичні демонстраційні матеріали з реалізації практичної складової проблеми «Сучасний урок історії – спільна творчість викладача та учнів», а саме:

- схематичний виклад матеріалу з теми «Початок української революції» (додаток 1);
- схематичний виклад матеріалу з теми «Проголошення автономії України» (додаток 2);
- схематичний виклад матеріалу з теми «Проголошення Української Народної Республіки» (додаток 3);
- схематичний виклад матеріалу з теми «Початок встановлення радянської влади в УНР» (додаток 4);
- схематичний виклад матеріалу з теми «Українська Держава П. Скоропадського» (додаток 5);
- порівняльна таблиця з теми «Україна наприкінці 1920-1923 рр. Неп: історія і сучасність» (додаток 6);
- термінологічний словник з теми «Україна наприкінці 1920-1923рр. Неп: історія і сучасність» (додаток 7);
- фотоспівставлення «модель економіки та модель транспортних засобів» при вивченні теми «Україна наприкінці 1920-1923рр. Неп: історія і сучасність» (додаток 8);
- фотоспівставлення «відповідність ознак політики до зображення транспортного засобу вибраного періоду» при вивченні теми «Україна наприкінці 1920-1923рр. Неп: історія і сучасність» (додаток 9);
- історичний диктант з теми «Україна під час Першої світової війни» (додаток 11);
- аналіз доби Центральної Ради та сучасної Верховної Ради України в частині схожості при вивченні причин краху Центральної Ради (додаток 12).

(**Кривоозерський професійний аграрний ліцей**).

Пінтій А. В. Методична розробка уроку з української літератури з теми «Василь Симоненко. Творча біографія митця («витязь молоді української поезії»). Традиційність його лірики. Образ України, громадянський вибір поета. Мотив самоствердження людини у складному сучасному світі, її самодостатність і самоцінність («Я...», «Задивляюсь у твої зіниці»))» та електронний дидактичний демонстраційний матеріал, а саме: бук-трейлер «У чому магічна сила Симоненкового слова» (узagalьнений відеодосвід проведення уроків з даної теми), навчальний фільм «Симоненкове життя», музичний супровід до проведення уроків з даної теми – пісня «Лебеді материнства» у виконанні Квітки Цісик, призначений для методичного супроводу проведення уроку та в якості комплексно-методичного забезпечення уроку.

Пінтій А. В. Методична розробка уроку з української мови з теми «Складне речення. Типи складних речень за способом зв'язку їхніх частин: сполучникові й безсполучникові» та електронний дидактичний демонстраційний матеріал у вигляді презентації MS Power Point з теми

«Складне речення», призначеної для методичного супроводу проведення уроку та в якості комплексно-методичного забезпечення уроку (ДНЗ «Южноукраїнський професійний ліцей»).

Ємельяненко Л. М. Конспект уроку англійської мови для учнів денної форми навчання за спеціальністю «Комерційна діяльність» (напрямок підготовки «Економіка і підприємництво») з теми «Starting up own business. The researching of investment opportunities of Ukraine (on the basis of our native town) for starting up own business», електронний дидактичний демонстраційний матеріал у вигляді відео, призначений для методичного супроводу проведення уроку та в якості комплексно-методичного забезпечення уроку, та підбірка конспектів уроків англійської мови для учнів I курсу з теми «Сім'я. Сімейні відносини. Проблеми та конфлікти», а саме:

- Lesson 1-2 «Family Relations»;
- Lesson 3-4 «My friends and my family»;
- Lesson 5-6 «The qualities of people's character»;
- Lesson 7-8 «Family Problems».

(Вище професійне училище № 21 м. Миколаєва).

Петренко І. М. Електронний дидактичний демонстраційний матеріал у вигляді презентації MS Power Point з реалізації проблемної теми «Сугестія викладача та учня – запорука розвитку успішної особистості» (з досвіду роботи) (Арбузинський професійний аграрний ліцей).

Петренко І. М. Електронний дидактичний демонстраційний матеріал до методичної розробки уроку зарубіжної літератури з теми «Глибинні зрушення в поезії початку ХХ ст. Модернізм і основні течії європейської поезії ХХ ст. Райнер Марія Рільке. «Орфей. Еврідіка. Гермес», «Ось дерево звелось». Гійом Аполлінер. «Міст Мірабо», «Зарізана голубка й водограй»», а саме:

- **презентація MS Power Point з теми «Райнер Марія Рільке»** (підготувала учениця групи № 36 Летунова Альона);
- **презентація MS Power Point з теми «Гійом Аполлінер»** (призначення: методичний супровід проведення уроку, комплексно-методичне забезпечення уроку);
- **презентація MS Power Point з теми «Глибинні зрушення в поезії початку ХХ ст. Модернізм і основні течії європейської поезії ХХ ст.»** (призначення: методичний супровід проведення уроку, комплексно-методичне забезпечення уроку);
- **літературний путівник до уроку з теми «Глибинні зрушення в поезії початку ХХ ст. Творчість Райнер Марії Рільке, Гійома Аполлінера»;**
- **музичний супровід до проведення уроку – «Міст Мірабо»** (авт.: Гійом Аполлінер) у виконанні українською та французькою мовами;
- **музичний супровід до проведення уроку – «Красивая и нежная мелодия»** (композитор: Клод-Ашіль Дебюссі);
- **відео та аудіо супровід до проведення уроку – грецький міф «Орфей і Еврідіка».**

(Арбузинський професійний аграрний ліцей).

Тарахненко В. А. Електронний дидактичний демонстраційний матеріал у вигляді презентації MS Power Point та інструкційної картки, призначених для методичного супроводу уроку виробничого навчання та майстер-класу з теми «Обробка гультіка і верхнього зрізу поясом в чоловічих брюках» (з досвіду роботи); матеріал поширюється в рамках атестації майстра виробничого навчання ДНЗ «Миколаївське ВПУ технологій та дизайну» на присвоєння педагогічного звання «майстер виробничого навчання II категорії» (попередній етап поширення досвіду роботи майстра виробничого навчання: проведення майстер-класу для педагогічних працівників навчального закладу з реалізації завдань навчально-практичного центру з професії Швачка, Кравець, Закрійник з опанування новітніх виробничих технологій з теми «Підготовка чоловічого піджака до 1-ї примірки» – 15.02.2018) та виступ на обласних педагогічних читаннях з теми «Підготовка чоловічого піджака до 1-ї примірки» – 21.02.2018, МПМЛ) (Державний навчальний заклад «Миколаївське ВПУ технологій та дизайну»).

Витяг з протоколу засідання навчально-методичної Ради Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Миколаївській області від 28.12.2017 (поширюється для використання в роботі).

ПРОФЕСІОНАЛ № 2/2018

У НОМЕРІ

ДИДАКТИЧНИЙ СУПРОВІД СУЧАСНОГО УРОКУ

Мосієнко Т. С. Із скарбнички інформашки:
дидактичний супровід сучасного уроку 6-30

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Пересунько О. В. Використання елементів дистанційного навчання
на основі платформи Moodle в професійній (професійно-технічній) освіті 31-35

Пересунько О. В. Методична розробка уроку
з предмета «Інформаційні технології» 36-40

Пересунько О. В. Методична розробка уроку (практична робота)
з предмета «Інформаційні технології» 41-43

Діхтяренко Н. С. Активізація пізнавальної діяльності учнів
на уроках виробничого навчання 44-49

Сізоненко Н. О. Формування творчих здібностей учнів – пошук
освітніх методів і прийомів, який не припиняється ніколи 50-56

Матяш І. В. Сучасний урок-спільна творчість викладача та учня 57-60

Борисюк О. П. Роль диференційного підходу у формуванні
професійної компетентності учнів за допомогою продуктивного навчання 61-70

Климентьєва Л. М. Формування математичної компетентності учнів
засобами інформаційно-комунікативних технологій 71-82

Вірдо О. Ю. Використання різноманітних форм контролю
навчальних досягнень учнів на уроках математики 83-94

НАВЧАЄМО ІННОВАЦІЙНО

Алієв Р. К. Методична розробка уроку
з предмета «Будова й експлуатація вантажного автомобіля» 95-98

Чумак Г. М. Методична розробка уроку з предмета «Агротехнологія» 99-104

Піскун С. А. Методична розробка уроку з органічної хімії 105-113

НАШІ ДОСЯГНЕННЯ

114-115

ВІТАННЯ

116

ДО ДРУКОВАНОЇ ВЕРСІЇ ЖУРНАЛУ ДОДАЄТЬСЯ ДИСК, НА ЯКОМУ РОЗМІЩЕНО ПІДБІРКУ ТАКИХ МАТЕРІАЛІВ:

Електронний аналог друкованого видання (зміст матеріалів, які входять до // Професіонал № 2/2018).

Мозговий Віктор Леонідович, доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри культурології Миколаївської філії Київського національного університету культури і мистецтв, лауреат премії ім. Миколи Аркаса «Діалектика свобідного навчання і учіння» (*узагальнений виступ у вигляді презентації MS Power Point за результатами обласних педагогічних читань*).

Матящ Ілля Валерійович Електронний дидактичний демонстраційний матеріал у вигляді презентації MS Power Point з теми «Правила дорожнього руху (колобок на новий лад)» (*додаток 1*) та «Знаки» (*додаток 2*), призначений для методичного супроводу проведення уроку з предметів «Правила дорожнього руху», «Основи керування», «Будова автомобіля» та в якості комплексно-методичного забезпечення уроку (**Єланецький професійний аграрний ліцей**).

Алієв Рашидхан Камалутдинович Матеріал, призначений для методичного супроводу проведення уроку з предмета «Будова й експлуатація вантажного автомобіля» професії Водій автотранспортних засобів з теми «Призначення, будова і принцип дії стартера. Правила користування стартером» та в якості комплексно-методичного забезпечення уроку, а саме:

- опорний конспект з теми «Акумуляторні батареї» (*додаток 1*);
- опорний конспект з теми «Генератор» (*додаток 2*);
- опорний конспект з теми «Стартер» (*додаток 3*);
- оціночний лист (*додаток 7*);
- відеоролик-анімація з теми «Принцип роботи бендікса» (*додаток 4*);
- відеоролик-анімація з теми: «Редукторні стартери» (*додаток 5, 6*);
- електронний дидактичний демонстраційний матеріал у вигляді презентації MS Power Point (*додаток 8*).

(**Надбузький професійний аграрний ліцей**).

Сізоненко Наталія Олексіївна Методичні розробки уроків із зарубіжної літератури з теми:

- «Райнер Марія Рільке. Життєвий та творчий шлях Орфея ХХ століття. Рільке і Україна. Синтетичний вияв новітніх течій і тенденцій у поезії австрійського поета. «Орфей, Еврідіка, Гермес», «Ось дерево звелось. О виростання!»;
- «Образ скупого у світовій літературі ІХ століття».

(**Казанківський професійний аграрний ліцей**).

Жулай Любов Іванівна Портфоліо майстра виробничого навчання (*додаток 6*) та матеріал, призначений для методичного супроводу проведення уроку виробничого навчання з професії Перукар та в якості комплексно-методичного забезпечення уроку, а саме:

- електронний дидактичний демонстраційний матеріал у вигляді презентації MS Power Point з теми «Догляд за волоссям після хімічної завивки, лікування волосся» (*додаток 1*);
- інструкційно-технологічна карта № 9.4 з теми «Виконання лікування та догляд за волоссям» (виробниче навчання) (тема програми «Хімічна завивка») (*додаток 2*);
- інструкційно-технологічна карта № 3.3.1 з теми «Користування апаратом для сушіння волосся» (виробниче навчання) (тема програми «Користування електроапаратурою») (*додаток 3*);
- інструкційно-технологічна карта № 3.3.2 з теми «Користування апаратом для обробки волосся паром (вапоризатор)» (виробниче навчання) (тема програми «Користування електроапаратурою») (*додаток 4*);
- аудіо та відео супровід уроку «Мир в капле росы» (*додаток 5*).

(**Державний навчальний заклад «Миколаївське ВПУ технологій та дизайну»**).

Чумак Ганна Миколаївна Матеріал, призначений для методичного супроводу проведення уроку з предмета «Агротехнологія» професії Тракторист машиніст сільськогосподарського виробництва з теми «Технологія вирощування озимого ріпаку» та в якості комплексно-методичного забезпечення уроку, а саме:

- опорний конспект з теми «Технологія вирощування озимого ріпаку» (додаток 1);
- завдання на закріплення: схема для заповнення опорного конспекту з теми «Технологія вирощування озимого ріпаку» (додаток 2);
- електронний дидактичний демонстраційний матеріал у вигляді презентації MS Power Point з теми «Технологія вирощування озимого ріпаку» (додаток 3);
- плакати з теми «Добрива», «Види сільськогосподарських рослин», «Методи захисту рослин», «Види сільськогосподарських культур», «Склад ґрунту», «Види ерозії ґрунту», «Меліорація земель», «Типи ґрунтів» (додаток 4);
- плакат з теми «Показники якості насіння» (додаток 5);
- плакат з теми «Комплектування машинно-тракторних агрегатів» (додаток 6).

(Надбузький професійний аграрний ліцей).

Сухovej Тетяна Миколаївна Електронний дидактичний демонстраційний матеріал у вигляді презентації MS Power Point та теоретичне підґрунтя з реалізації проблемної теми «Шляхи формування самоосвітньої компетентності учнів на уроках бухгалтерського обліку» (з досвіду роботи) **(Вище професійне училище № 21 м. Миколаєва).**

Мосієнко Тетяна Сергіївна Практична складова з реалізації проблемної теми «Із скарбнички інформашки: дидактичний супровід сучасного уроку» та ментальна карта (структуризація інформації у візуальній формі) системи роботи комп'ютерної мережі в освітньому закладі **(Миколаївський професійний ліцей будівництва та сфери послуг).**

Витяг з протоколу засідання навчально-методичної Ради Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Миколаївській області від 29.03.2018 № 1 (поширюється для використання в роботі).

ПРОФЕСІОНАЛ № 1/2019

У НОМЕРІ

З ДОСВІДУ РОБОТИ

- Грищенко С. Г.** Використання інформаційно-комунікаційних технологій для підвищення якості професійної освіти 5-15
- Мітченко О. А.** Реалізація наскрізних змістових ліній при вивченні предмета «Біологія і екологія» 16-23
- Мітченко О. А.** Методична розробка уроку біології з теми «Закономірності неспадкової мінливості людини» 23-26
- Мітченко О. А.** Методична розробка уроку з предмета «Біологія і екологія» з теми «Природокористування в контексті сталого розвитку» 27-33
- Балобанова І. С.** Систематизація комплексно-методичного забезпечення з предмета «Основи мікробіології» професії Лаборант хіміко-бактеріологічного аналізу шляхом використання ресурсних можливостей програмного забезпечення 34-44
- Анісімова Л. А.** Формування наскрізних змістових ліній на уроках фізики і астрономії засобами сучасних педагогічних технологій 45-53
- Анісімова Л. А.** Методична розробка уроку фізики з теми «Тиск. Закон Архімеда» 54-59
- Риженков Г. В.** Формування ключових компетентностей учнів через позакласну навчальну роботу з математики 60-62
- Риженков Г. В.** Методична розробка позакласного заходу з теми «Математичний турнір» 62-65
- Риженков Г. В.** Методична розробка позакласного заходу з теми «Математичне поле чудес» 65-68
- Гордієнко Н. П.** Шляхи реалізації наскрізної змістової лінії «Екологічна безпека та сталий розвиток на уроках хімії» 69-79
- Гетьманець Ж. В.** Використання мобільних додатків на уроках математики як інноваційний спосіб організації освітньої діяльності сучасного педагога 80-89
- Гетьманець Ж. В.** Методична розробка уроку математики з теми «Тіла обертання. Розв'язування задач і вправ» 89-92
- Слепендяєва О. В.** Використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках хімії та біології 93-101
- Слепендяєва О. В.** Методична розробка уроку біології з теми «Віруси. Особливості їхньої організації та функціонування» 101-110

НАШІ ДОСЯГНЕННЯ

111

ВІТАННЯ

112

ДО ДРУКОВАНОЇ ВЕРСІЇ ЖУРНАЛУ ДОДАЄТЬСЯ ДИСК, НА ЯКОМУ РОЗМІЩЕНО ПІДБІРКУ ТАКИХ МАТЕРІАЛІВ:

Електронний аналог друкованого видання (зміст матеріалів, які входять до // Професіонал № 1/2019).

Балобанова І. С. Методичні розробки уроків (№ 42-46) з предмета «Основи мікробіології» професії Лаборант хіміко-бактеріологічного аналізу (3-й розряд, тема програми: «Інфекція і імунітет»), а саме з тем уроків:

- «Визначення поняття «інфекція». Патогенність, вірулентність, токсичність патогенних мікроорганізмів. Шляхи проникнення в організм, поширення в ньому і виділення з нього мікробів» (план-конспект уроку № 42);

- «Збудники інфекційних хвороб тварин, їх морфологія, біологічні особливості, розповсюдження у природі, мікробіологічна діагностика. Специфічні засоби боротьби з інфекційними хворобами» (план-конспект уроку № 43);

- «Імунітет. Визначення поняття. Види імунітету. Природний і штучний імунітет. Фізіологічні фактори імунітету. Фагоцитоз (план-конспект уроку № 44);

- «Антигени і антитіла. Роль нервової системи в імунітеті. Практичне значення імунітету» (план-конспект уроку № 45);

- «Інфекція і імунітет» (тип уроку: урок узагальнення та систематизація знань учнів по темі програми (план-конспект уроку № 46).

та електронний дидактичний демонстраційний матеріал у вигляді презентації MS Power Point до методичних розробок уроків № 42, 43, 44 з предмета «Основи мікробіології» професії Лаборант хіміко-бактеріологічного аналізу (3-й розряд), а саме:

- **презентація MS Power Point з теми «Визначення поняття «інфекція». Патогенність, вірулентність, токсичність патогенних мікроорганізмів. Шляхи проникнення в організм, поширення в ньому і виділення з нього мікробів» (призначення: методичний супровід проведення уроку, комплексно-методичне забезпечення уроку);**

- **презентація MS Power Point з теми «Збудники інфекційних хвороб тварин, їх морфологія, біологічні особливості, розповсюдження у природі, мікробіологічна діагностика. Специфічні засоби боротьби з інфекційними хворобами» (призначення: методичний супровід проведення уроку, комплексно-методичне забезпечення уроку);**

- **презентація MS Power Point з теми «Імунітет. Визначення поняття. Види імунітету. Природний і штучний імунітет. Фізіологічні фактори імунітету. Фагоцитоз» (призначення: методичний супровід проведення уроку, комплексно-методичне забезпечення уроку).**

(Арбузинський професійний аграрний ліцей).

Слепендяєва О. В. Електронний дидактичний демонстраційний матеріал до методичної розробки уроку біології з теми «Віруси. Особливості їхньої організації та функціонування», а саме:

- **презентація MS Power Point з теми «Віруси. Особливості їхньої організації та функціонування» (призначення: методичний супровід проведення уроку, комплексно-методичне забезпечення уроку);**

- **відео та аудіо супровід до проведення уроку «Неклітинні форми життя», «Розмноження бактеріофага» (призначення: методичний супровід проведення уроку, комплексно-методичне забезпечення уроку);**

- **відео супровід до проведення уроку – фільм «Проникновение вируса» (призначення: методичний супровід проведення уроку, комплексно-методичне забезпечення уроку).**

(Вознесенський професійний ліцей).

Витяг з протоколу засідання навчально-методичної Ради Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Миколаївській області від 23.10.2018 № 2, від 20.12.2018 № 3 та від 19.03.2019 № 1 (поширюється для використання в роботі).

У НОМЕРІ

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Свидро В. П. Домашній фізичний експеримент та його значення при вивченні фізики	5-12
Хомякова В. В. Краєзнавча робота на уроках історії та в позаурочний час як розвиток ключових компетентностей учнів	13-21
Свіденко Т. М. Фактори, що визначають формування і розвиток ключових компетентностей на уроках української мови та літератури	22-26
Жерченко Т. Л. Компетентісний підхід до навчання і виховання учнів як важливий компонент професійної мобільності викладача літератури (<i>сутність компетентісного підходу</i>)	27-31
Жерченко Т. Л. Методична розробка уроку української літератури з теми «Новела «Камінний хрест» – психологічне розкриття теми еміграції»	32-33
Жерченко Т. Л. Методична розробка уроку зарубіжної літератури з теми «Чи потребує людство дива?» (Г. Г. Маркес «Стариган з крилами»)	34-36
Годовиченко І. А. Реалізація діяльнісного підходу до навчання в контексті впровадження сучасних технологій на уроках зарубіжної літератури	37-48
Бугайова Т. Л. Панорама нестандартних уроків з формування творчої компетентності учнів	49-52
Бугайова Т. Л. Методична розробка уроку української літератури з теми:	52-76
• «Григір Тютюнник. «Вічна» тема «любовного трикутника» в новітній інтерпретації в новелі «Три зозулі з поклоном»»;	52-63
• «Проблема батьків і дітей у повісті «Кайдашева сім'я» І. Нечуя Левицького. Характеристика героїв»;	63-67
• «Леся Українка. Драма-феєрія «Лісова пісня». Тематика, історія написання, образи»;	68-70
• «Життя і творчість Остапа Вишні «Моя автобіографія» – гумористична розповідь письменника про свій життєвий шлях»;	71-74
• «Василь Семенович Стус. Життєвий і творчий шлях поета»	74-76
Куришко Г. В. Використання Інтернет ресурсів на уроках англійської мови	77-79
Козичева В. М. Використання технології критичного мислення на уроках зарубіжної літератури	80-88
Козичева В. М. Методична розробка уроку зарубіжної літератури з теми «Проблема краси й моралі в романі О. Уайльда «Портрет Доріана Грея». Система образів»	88-91
Хортюк Т. В. Креативне мислення на уроках української літератури як засіб розвитку творчих здібностей учнів	91-96
Ровінська О. А. Формування ключових компетентностей учнів на уроках української мови та літератури в контексті освітнього простору	97-102

НАШІ ДОСЯГНЕННЯ

103

ВІТАННЯ

104

ДО ДРУКОВАНОЇ ВЕРСІЇ ЖУРНАЛУ ДОДАЄТЬСЯ ДИСК, НА ЯКОМУ РОЗМІЩЕНО ПІДБІРКУ ТАКИХ МАТЕРІАЛІВ:

Електронний аналог друкованого видання (зміст матеріалів, які входять до // Професіонал № 2/2019).

Хортюк Т. В. Методична розробка уроку української літератури з теми «Павло Тичина – «дивний мрійник з очима дитини і розумом філософа». Світла нота «Сонячних кларнетів» (додаток 1)

та електронний дидактичний демонстраційний матеріал у вигляді презентації MS Power Point та відеоматеріалів, а саме:

- презентація MS Power Point з теми «Павло Тичина – «дивний мрійник з очима дитини і розумом філософа». Світла нота «Сонячних кларнетів» (призначення: методичний супровід проведення уроку, комплексно-методичне забезпечення уроку) (додаток 2);

- презентація MS Power Point з теми «Креативне мислення на уроках української літератури як засіб розвитку творчих здібностей учнів» (призначення: обмін досвідом роботи викладача щодо реалізації завдань проблемної теми) (додаток 3);

- відеоматеріал (призначення: методичний супровід проведення уроку на етапі рефлексії, комплексно-методичне забезпечення уроку) (додаток 4);

- буктрейер до святкування Дня української писемності і мови (9 листопада) (додаток 5);

- відеоматеріал до новели Миколи Хвильового «Я (Романтика)». Присвята: «Цвітові яблуні» М. Коцюбинського (призначення: методичний супровід проведення уроку, комплексно-методичне забезпечення уроку) (додаток 6).

(Вознесенський професійний аграрний ліцей).

Ровінська О. А. Методична розробка уроку української літератури з теми «Інтимна лірика Ліни Костенко як спонука до роздумів про суть кохання. Її сповідальність. Пейзажна й філософська лірика» (додаток 1)

та електронний дидактичний демонстраційний матеріал у вигляді презентації MS Power Point та відеоматеріалів, а саме:

- презентація MS Power Point з теми «Формування ключових компетентностей учнів на уроках української мови і літератури в контексті освітнього процесу» (призначення: обмін досвідом роботи викладача щодо реалізації завдань проблемної теми) (додаток 2);

- приклад есе на тему «Я Патріот» (призначення: методичний супровід проведення уроку на етапі рефлексії, комплексно-методичне забезпечення уроку) (додаток 1.1);

- інформаційний матеріал щодо 10 маловідомих українських художників зі світовими іменами (призначення: методичний супровід проведення уроку на етапі рефлексії, комплексно-методичне забезпечення уроку) (додаток 1.2);

- інформаційний матеріал щодо офіційного відкриття у Києві персональної виставки українського художника Івана Марчука «Земля моя – краса моя» (додаток 1.3);

- відеоматеріал – творча робота учениці Фіцак Вікторії (додаток 3).

(Миколаївський професійний ліцей).

Козичева В. М. Електронний дидактичний демонстраційний матеріал у вигляді презентації MS Power Point з теми «Використання технології критичного мислення на уроках зарубіжної літератури» (призначення: обмін досвідом роботи викладача щодо реалізації завдань проблемної теми) (Миколаївський професійний промисловий ліцей).

Резніченко О. А. Передумови успішної діяльності учнів на уроці іноземної мови (призначення: висвітлення досвіду роботи викладача щодо реалізації завдань проблемної теми «Формування мотивації до навчальної діяльності учнів з іноземної мови за сучасних умов»)

(Новоодеський професійний аграрний ліцей).

Витяг з протоколу засідання навчально-методичної Ради Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Миколаївській області від 20.06.2019 № 2 (поширюється для використання в роботі).

У НОМЕРІ

З ДОСВІДУ РОБОТИ

Ларіонова О. М. Розвиток логічного мислення та творчого потенціалу здобувачів освіти на уроках математики та в позакласній роботі

Манжос Т. В. Сучасний освітній інструментарій для формування ключових та предметних компетентностей в курсі фізики

Коваль Н. В. Компаративний аналіз на уроках зарубіжної літератури

Коваль Н. В. Методична розробка уроку зарубіжної літератури з теми «Оскар Уайльд. Роман «Портрет Доріана Грея». Етико-філософський сенс центрального конфлікту краси й моралі»

Осадченко І. П. Інноваційні технології навчання у розвитку творчих здібностей учнів на уроках української мови та літератури

Саян Н. В. Формування предметних компетентностей результат навчальної діяльності здобувачів освіти

Мельницька С. В. Використання новітніх освітніх технологій у викладанні історії в процесі формування предметних компетентностей здобувачів освіти

Долинська І. М. Особливості використання кейс-методу при викладанні суспільних дисциплін

Корольова І. М. Використання сучасних інформаційних технологій у формуванні ключових компетентностей на уроках зарубіжної літератури

Корольова І. М. Методична розробка уроку зарубіжної літератури з теми «Поль Верлен – король поетів» (урок-літературна вітальня)

Корольова І. М. Методична розробка уроку зарубіжної літератури з теми «Життя і творчість Е. Хемінгуей» (урок-знайомство)

Корольова І. М. Методична розробка уроку зарубіжної літератури з теми «Райнер Мрія Рільке – Орфей ХХ століття» (урок-знайомство)

Корольова І. М. Методична розробка уроку зарубіжної літератури з теми «Я – голос ваш». Життя і творчість Анни Ахматової» (урок-літературна вітальня)

ОФЦІОЗ

ПОЛОЖЕННЯ про дистанційне навчання (затверджене наказом Міністерства освіти і науки України 25.04.2013 № 466 та зареєстроване в Міністерстві юстиції України 30 квітня 2013 року за № 703/23235) (чинне станом на 01 вересня 2020 року)

ВІТАННЯ

ДО ДРУКОВАНОЇ ВЕРСІЇ ЖУРНАЛУ ДОДАЄТЬСЯ ДИСК, НА ЯКОМУ РОЗМІЩЕНО ПІДБІРКУ ТАКИХ МАТЕРІАЛІВ:

Електронний аналог друкованого видання (зміст матеріалів, які входять до // Професіонал № 1-2/2020).

Коваль Н. В. Електронний дидактичний демонстраційний матеріал у вигляді презентації MS Power Point до методичної розробки уроку зарубіжної літератури з теми «Оскар Уайльд. Роман «Портрет Доріана Грея». Етико-філософський сенс центрального конфлікту краси й моралі» (призначення: методичний супровід проведення уроку, комплексно-методичне забезпечення уроку). *(Вище професійне училище № 21 м. Миколаєва).*

Осадченко І. П. Електронний дидактичний демонстраційний матеріал у вигляді презентація MS Power Point щодо викладання української мови та літератури з використанням інноваційних технологій для розвитку творчих здібностей учнів (призначення: методичний супровід доповіді в розрізі обміну досвідом з колегами). *(Вознесенський професійний аграрний ліцей).*

Саян Н. В. Методичні розробки уроків історії з реалізації проблеми формування предметних компетентностей здобувачів освіти, а саме з тем уроків:

- «Культура України в роки Другої світової війни» (тема програми «Україна в роки Другої світової війни» (12 годин);

- «Українська держава» (тема програми «Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності» (11 годин).

та електронний дидактичний демонстраційний матеріал у вигляді презентації MS Power Point до методичних розробок уроків історії з теми «Культура України в роки Другої світової війни», «Українська держава» (призначення: методичний супровід проведення уроку, комплексно-методичне забезпечення уроку), а саме:

- відео та аудіо супровід до проведення уроку «Культура України в роки Другої світової війни» – українські повоєнні грамзаписи Ukrainian WWII records;

- відео та аудіо супровід до проведення уроку «Культура України в роки Другої світової війни» – фільм «Україна в огні»;

- таблиця з теми «Культура України в роки війни»;

- презентація MS Power Point до проведення уроку «Культура України в роки Другої світової війни»;

- відео та аудіо супровід до проведення уроку «Українська держава»;

- дерево рішень до проведення уроку «Українська держава»;

- презентація MS Power Point до проведення уроку «Українська держава»;

- роздатковий матеріал до теми уроку «Українська держава»;

- формування предметних компетентностей до теми уроку «Українська держава».

(Миколаївський професійний промисловий ліцей).

Мельницька С. В. Електронний дидактичний демонстраційний матеріал у вигляді презентації MS Power Point щодо викладання історії з використанням новітніх освітніх технологій для формування предметних компетентностей учнів (призначення: методичний супровід доповіді в розрізі обміну досвідом з колегами). *(Надбужський професійний аграрний ліцей).*

Долинська І. М. Підбірка навчально- та комплексно-методичного забезпечення з історії України, Всесвітньої історії (призначення: методичний супровід проведення уроку, комплексно-методичне забезпечення уроку) та електронний дидактичний демонстраційний матеріал у вигляді презентації MS Power Point, а саме:

- презентація MS Power Point «Сучасна освітня технологія. Використання кейс-методу» (призначення: методичний супровід доповіді в розрізі обміну досвідом з колегами);

- презентація MS Power Point «Особливості використання кейс-методу при викладанні суспільних дисциплін» (призначення: методичний супровід доповіді в розрізі обміну досвідом з колегами).

(Вище професійне училище № 21 м. Миколаєва).

Корольова І. М. Методичні розробки уроків зарубіжної літератури з теми:

- «Поль Верлен – король поетів» (урок-літературна вітальня);

- «Життя і творчість Е. Хемінгуея» (урок-знайомство);

- «Райнер Мрія Рільке – Орфей XX століття» (урок-знайомство);

- «Я – голос ваш». Життя і творчість Анни Ахматової» (урок-літературна вітальня) та електронний дидактичний демонстраційний матеріал у вигляді презентації MS Power Point до зазначених методичних розробок уроків зарубіжної літератури, відео та аудіо супровід до проведення уроку «Я – голос ваш». Життя і творчість Анни Ахматової» (призначення: методичний супровід проведення уроку, комплексно-методичне забезпечення уроку). *(Державний навчальний заклад «Баштанський професійний ліцей»).*

Витяг з протоколу засідання навчально-методичної Ради Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Миколаївській області від 17.10.2019 № 3, від 26.12.2019 № 4 та від 17.03.2020 № 1 (поширюється для використання в роботі).

ПОЛОЖЕННЯ про інституційну форму здобуття професійної (професійно-технічної) освіти, затверджене Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.12.2019 № 1552 «Про затвердження Положення про інституційну форму здобуття професійної (професійно-технічної) освіти», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 18 лютого 2020 року за № 182/34465) *(поширюється для використання в роботі).*

ПРОФЕСІОНАЛ № 1-2/2021

У НОМЕРІ

З ДОСВІДУ РОБОТИ	
Савчук І. В. Досвідом реалізації змісту освіти в повноформатному режимі ділилися педагогічні працівники закладів професійної (професійно-технічної) освіти області <i>(за результатами обласних педагогічних читань з науковим супроводом «Естафета педагогічних знахідок» – 2021)</i>	6-8
Старинець Н. В. Якісний електронний освітній ресурс та можливості мережевих технологій – ефективний інструмент для реалізації змісту освіти в умовах інтеграції форматів навчання	9-19
Савова М. М. Розвиток критичного мислення на уроках фізики	20-27
Баранюк Л. Г. Сучасні підходи до організації освітньої діяльності здобувачів освіти під час вивчення біології і екології	28-41
Коноваленко Н. М. Технологія розвивального навчання на уроках хімії	42-50
Піскун С. А. Розвиток критичного мислення на уроках хімії, біології і екології	51-61
Зайва Л. Г. Реалізація особистісно-орієнтованого навчання на уроках «Історії України»	62-68
Новожен В. М. Застосування інноваційних методів навчання на уроках виробничого навчання з професії «Кухар»	69-77
Осадча О. О. Формування конструктивних вмінь учнів при практико-орієнтованому навчанні математики	78-85
СТОРІНКА ПСИХОЛОГА	
Первина Л. С. Робота психологічної служби у подоланні дитячих образ до рідних як важливої умови усвідомленого батьківства та сімейних відносин	86-91
Первина Л. С. Техніки заземлення при інтенсивних емоціях у роботі з учнями, які потребують посиленого психолого-педагогічного супроводу	92-98
Алфер'єва Т. В. Методика розробки індивідуальної освітньої траєкторії здобувача освіти як шлях до розвитку ключових, загальнопрофесійних та професійних компетентностей	99-107
ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ	
Мазур С. А. Використання евристичних методів при викладанні предмета «Технологія приготування їжі з основами товарознавства» професії Кухар	108-116

ДО ДРУКОВАНОЇ ВЕРСІЇ ЖУРНАЛУ ДОДАЄТЬСЯ ДИСК, НА ЯКОМУ РОЗМІЩЕНО ПІДБІРКУ ТАКИХ МАТЕРІАЛІВ:

Електронний аналог друкованого видання (зміст матеріалів, які входять до // Професіонал № 1-2/2021).

Піскун С. А. Методична збірка: Маршрутні листи уроків. Тема «Адаптації» (схвалено на засіданні навчально-методичної Ради Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Миколаївській області, протокол від 10.03.2021 № 2). До методичної збірки увійшли «маршрутні листи уроків», за допомогою змістовного наповнення яких реалізуються такі теми:

- «Адаптивна радіація. Життєві форми рослинних і тваринних організмів як адаптації до середовища існування»;
- «Адаптивні біологічні ритми біологічних систем різного рівня організації»;
- «Екологічна ніша як наслідок адаптацій до існування в екосистемі»;
- «Спряжена еволюція (коеволуція) та коадаптація»;
- «Поняття про екологічно пластичні та екологічно непластичні види. Адаптивний потенціал екологічно пластичних та екологічно непластичних видів»;
- «Основні середовища існування організмів та адаптації до них організмів»;
- «Загальні закономірності формування адаптацій. Поняття про преадаптацію та постадаптацію. Властивості адаптацій»;
- «Симбіоз та його форми»;
- «Стратегії адаптації організмів».

(призначення: методичний супровід проведення уроку, комплексно-методичне забезпечення уроку).

(Миколаївський професійний промисловий ліцей).

Збірник задач «Впровадження наскрізних змістових ліній на уроках математики» (укладачі: Дячковська Л. К., Вірдо О. Ю., Климентьєва Л. М., Осадча О. О.) (схвалено на засіданні навчально-методичної Ради Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Миколаївській області, протокол від 10.03.2021 № 2). **Розділи збірника присвячені задачам, за допомогою яких можна реалізувати наскрізні змістові лінії ключових компетентностей:**

- «Екологічна безпека й сталий розвиток»;
- «Здоров'я і безпека»;
- «Громадянська відповідальність»;
- «Підприємливість та фінансова грамотність».

Розрахований на викладачів математики закладів професійної (професійно-технічної) освіти області (призначення: методичний супровід проведення уроку, комплексно-методичне забезпечення уроку).

(НМЦ ПТО у Миколаївській області, Миколаївський професійний промисловий ліцей, Миколаївський професійний ліцей будівництва та сфери послуг, Вище професійне училище №21 м. Миколаєва).

Посібник «Шляхи реалізації наскрізної змістової лінії «Здоров'я і безпека» на уроках хімії» (розділ: «Неорганічні сполуки») (укладачі: Дячковська Л. К., Жура Н. М. – НМЦ ПТО у Миколаївській області, Миколаївський професійний суднобудівний ліцей відповідно) (схвалено на засіданні навчально-методичної Ради Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Миколаївській області, протокол від 10.03.2021 № 2). Матеріал, який увійшов до посібника підготувала творча група з числа викладачів закладів професійної (професійно-технічної) освіти Миколаївської області у складі:

- Піскун С. А., викладач хімії Миколаївського професійного промислового ліцею;
- Стахорська І. О., викладач хімії Вищого професійного училища № 21 м. Миколаєва;
- Заворотченко Ю. Ю., викладач хімії Вознесенського професійного аграрного ліцею;
- Герич М. В., викладач хімії професійно-технічного училища № 33.

У посібнику містяться матеріали здоров'язбережувального характеру, а саме: проблемні ситуації, цікавий теоретичний матеріал, вправи та задачі, які спрямовані на виховання в учнів особистісних якостей щодо збереження та зміцнення здоров'я, формування уявлень про здоров'я як цінність, посилення мотивації на ведення здорового способу життя,

підвищення відповідальності за особисте здоров'я, здоров'я родини; формування життєвих навичок та профілактики травматизму.

Посібник рекомендується до використання викладачам та здобувачам освіти закладів професійної (професійно-технічної) освіти Миколаївської області (*призначення: методичний супровід проведення уроку, комплексно-методичне забезпечення уроку*).

Назаренко Л. М. Акмеологічні аспекти процесу підвищення професійної майстерності (*електронний дидактичний демонстраційний матеріал у вигляді презентацій MS Power Point, за допомогою якого забезпечено візуалізований методичний супровід доповіді під час обласних педагогічних читань*).

(доктор педагогічних наук, начальник управління освіти Олешківської міської ради).

Презентація проєкту «Вернісаж інтерактивних дошок педагогів Миколаївського професійного ліцею (2020/2021 навчальний рік)» (*для формування презентаційного відеоролику використано матеріали педагогічних працівників Миколаївського професійного ліцею, а саме: Д'яконенко Г. Д. (англійська мова), Бакаляр Л. В. (громадянська освіта), Корольова С. Д. (фізика), Борцова Т. А. (спецтехнологія), Булкін А. В. (виробниче навчання), Заїкіна Н. М. (всесвітня історія), Кабашна Л. В. (математика), Камнева Н. В. (виробниче навчання), Кіпер С. Ф. (захист Вітчизни), Пустьякова А. Г. (виробниче навчання), Ровінська А. В. (українська література), Русак Т. М. (виробниче навчання), Умріхіна Т. С. (соціальний педагог), Фіньков В. В. (спецтехнологія), Чигринець І. О. (практичний психолог).* Посилання на відео: https://youtu.be/Mg2JYUR_KZI

(призначення: методичний супровід доповіді в розрізі обміну досвідом з колегами).

Керівник проєкту: *Д'яконенко Г. Д., колишній методист Миколаївського професійного ліцею.*

Витяг з протоколу засідання навчально-методичної Ради Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Миколаївській області від 29.09.2020 № 2, від 22.12.2020 № 3, від 14.01.2021 № 1, від 10.03.2021 № 2 та від 24.06.2021 № 3 (*поширюється для використання в роботі*).

ПРОФЕСІОНАЛ № 1-2/2023

У НОМЕРІ

З ДОСВІДУ РОБОТИ	
Дайджест оновлення електронного навчально-методичного контенту (ресурсно-підтримуюче середовища від педагогічної спільноти)	4-7
Савчук І. В. Досвідом реалізації змісту освіти ділилися педагогічні працівники закладів професійної (професійно-технічної) освіти області (за результатами обласних педагогічних читань з науковим супроводом «Фестиваль педагогічного досвіду» – 2023)	8-10
Пінтій А. В. Формування мовної компетентності учнів на уроках української мови і літератури як необхідна складова для розвитку національно свідомої особистості	11-20
Щербань О. А. Шляхи забезпечення співпраці викладача та майбутніх кваліфікованих робітників в умовах реформування освіти	21-27
ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	
Каніщев І. О. Актуальні проблеми цифровізації освітнього процесу. Використання віртуальних лабораторних робіт – елемент підвищення якості підготовки спеціалістів	28-34
Ніколаєнко І. М. Формування власного освітнього простору викладача	35-37
Галата Н. О. Використання інтерактивних та цифрових технологій на уроках професійно-теоретичної підготовки з предмета «Механічна інженерія в суднобудуванні»	38-42
Мосієнко Т. С. Онлайн-дошка – допоміжний інструмент у роботі педагога для організації дистанційного навчання	43-51
Мосієнко Т. С. 10 педагогічних ідей використання JAMBOARD під час занять	52-58
ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ НАСКРІЗНИХ ЛІНІЙ	
Рудя С. В. Наскрізні лінії в освіті та їх реалізація на уроках англійської мови	59-70
Ємельяненко Л. М. Реалізація наскрізних ліній на уроках англійської мови	71-75
МЕДІАОСВІТА ТА МЕДІАГРАМОТНІСТЬ	
Шиптей А. В. Інтеграція медіаграмотності в систему виховної роботи класної керівниці ДНЗ «Миколаївське вище професійне училище технологій та дизайну»	76-80
Баркар К. С. Вебквести з медіаграмотності як спосіб комунікації та впливу на учнівську молодь	81-84
ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ	
Александрова О. В. Розвиток критичного мислення здобувачів освіти на уроках теоретичного навчання професії «Перукар (Перукар-модельєр)»	85-87
Тулєйбич Т. В. Запитання як окремий методичний інструмент розвитку критичного мислення	88-97
Сопінська Т. М. Розвиток критичного мислення на уроках історії та права	98-105
ВІТАННЯ	106

ДО ЕЛЕКТРОННОЇ ВЕРСІЇ ОБЛАСНОГО ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО ЖУРНАЛУ «ПРОФЕСІОНАЛ» № 1-2/2023 ПРИКЛАДАЄТЬСЯ ОКРЕМИМ ДОДАТКОМ ПІДБІРКА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ, СЕРЕД ЯКИХ:

Електронний аналог друкованого видання (зміст матеріалів, які входять до // Професіонал № 1-2/2023).

Робочий зошит для практичних робіт з географії для здобувачів I курсу «Географія: зошит для практичних робіт»: Казанка: Професійний аграрний ліцей, 2023-25с. **(укладач: Федоренко Сергій Миколайович, викладач географії Казанківського професійного аграрного ліцею, кваліфікаційна категорія «спеціаліст I категорії»).**

До робочого зошита включено практичні роботи № 1-7 з додатками.

Робочий зошит спрямований на формування у здобувачів освіти знань про особливості населення й просторової організації господарської діяльності у регіонах світу та окремих країнах, умінь орієнтуватися у світових і регіональних соціально-економічних, суспільно-політичних, екологічних процесах тощо.

(Казанківський професійний аграрний ліцей).

Методична розробка «Інтерактивні вправи з географії» (укладач: Осипець Ольга Володимирівна, викладач географії ДНЗ «Первомайський професійний промисловий ліцей», кваліфікаційна категорія «спеціаліст I категорії»).

Методична розробка відповідає вимогам чинної програми з географії (рівень стандарту) та рекомендовано для викладачів географії і здобувачів освіти закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

У розробці наведені опорні конспекти та добір завдань різних типів: тестів, графічних диктантів, знаходження відповідностей, кросвордів, ребусів, заповнення схем та таблиць, творчих завдань. Викладач може використати розробку на різних етапах уроку: для корекції, контролю чи проведення поточного оцінювання. Перехід на електронний варіант завдань здійснюється через QR – коди, а самі завдання знаходяться на Інтернет- сервісах «Всеосвіта» та learningapps.org, що дозволяє здобувачам освіти та викладачу швидше отримати підсумковий результат.

Методична розробка призначена для організації самостійної роботи здобувачів освіти, проведення самоконтролю та контролю знань з географії, а також під час дистанційного навчання.

(ДНЗ «Первомайський професійний промисловий ліцей»)

Збірка «Альманах перспективного педагогічного досвіду. Випуск 9» (укладач: Дячовська Л. К., методист НМЦ ПТО у Миколаївській області) (інформаційно та навчально-методичні матеріали, розроблені педагогічними працівниками закладів професійної (професійно-технічної) освіти області; затверджено зміст на засіданні навчально-методичної Ради при Навчально-методичному центрі професійно-технічної освіти у Миколаївській області, протокол від 30.05.2023 № 05). До інформаційно-методичної збірки «Альманах перспективного педагогічного досвіду. Випуск 9» увійшли авторські розробки викладачів предметів природничо-математичного напрямку з реалізації актуальних проблем освітньої діяльності, а саме з таких тем:

- «Застосування прикладних програм та інтернет ресурсів при вивченні математики» (Кривіцька Наталія Миколаївна, викладач Арбузинського професійного аграрного ліцею);
- «Інтерактив в онлайн: сервіси для опитування та тестування (Климентьєва Лариса Миколаївна, викладач ЗП(ПТ)О «Миколаївський центр професійної освіти»);
- «Створення інтерактивного навчального контенту на уроках математики за допомогою сервісу GENIALLY (Климентьєва Лариса Миколаївна, викладач ЗП(ПТ)О «Миколаївський центр професійної освіти»);
- Шляхи удосконалення підготовки здобувачів освіти до національного мультипредметного тесту (Вірдо Олена Юрійівна, Климентьєва Лариса Миколаївна, викладачі ЗП(ПТ)О «Миколаївський центр професійної освіти»);

- «Прийоми візуалізації інформації за допомогою ІКТ (Вірдо Олена Юрійівна, викладач ЗП(ПТ)О «Миколаївський центр професійної освіти»);
- «Ментальні карти як засіб візуалізації навчального матеріалу на уроках математики (Вірдо Олена Юрійівна, викладач ЗП(ПТ)О «Миколаївський центр професійної освіти»);
- «Використання інтерактивних плакатів GENIAL.LY на уроках фізики» (Парфьонова Ольга Олександрівна, викладач Вознесенського професійного аграрного ліцею);
- «Цифровий простір педагога. Прийоми і засоби візуалізації на уроках фізики (Парфьонова Ольга Олександрівна, викладач Вознесенського професійного аграрного ліцею);
- «Домашній експеримент в умовах дистанційного навчання» (Чугунова Тетяна Федорівна, викладач Вищого професійного училища суднобудування м. Миколаєва);
- «Метапредметне навчання як інноваційний процес на уроках біології» (Герич Лариса Аркадіївна, викладач Надбужького професійного аграрного ліцею);
- «Методика впровадження технології вітагенного навчання при викладанні біології і екології» (Прилепіна Тетяна Леонідівна, викладач Вищого професійного училища суднобудування м. Миколаєва);
- Методична розробка уроку з математики з теми «Показникові рівняння» (Кривіцька Наталія Миколаївна, викладач Арбузинського професійного аграрного ліцею);
- Методична розробка уроку з математики з теми «Піраміда. Правильна піраміда» (Климентьєва Лариса Миколаївна, викладач ЗП(ПТ)О «Миколаївський центр професійної освіти»);
- Методична розробка уроку з біології/екології з теми «Властивості та характеристики екосистем. Типи зв'язків між популяціями різних видів в екосистемах» (Герич Лариса Аркадіївна, викладач Надбужького професійного аграрного ліцею);
- Методична розробка уроку з фізики з теми «Підсумковий урок «Показникова та логарифмічна функції» (Конотопцева Лілія Сергіївна, викладач Вищого професійного училища суднобудування м. Миколаєва);
- Методична розробка уроку з біології/екології з теми «Рациональне харчування – основа нормального обміну речовин» (Прилепіна Тетяна Леонідівна, викладач Вищого професійного училища суднобудування м. Миколаєва);
- Методична розробка уроку з математики з теми «Основні поняття стереометрії. Аксиоми стереометрії» (Вірдо Олена Юрійівна, викладач ЗП(ПТ)О «Миколаївський центр професійної освіти»).

Примітка: збірку «Альманах перспективного педагогічного досвіду. Випуск 9» поширено через мережу Інтернет шляхом розміщення на сайті НМЦ ПТО у Миколаївській області в розділі «Методична скарбничка» (напрямок «Перспективний педагогічний досвід»).

Збірка розрахована на методистів та викладачів предметів природничо-математичного циклу закладів професійної (професійно-технічної) освіти області.

Інформатика у визначеннях, таблицях, схемах (рівень стандарту): довідково-навчальний посібник для 10-го кл. закладу загальної середньої освіти, здобувачів закладів професійної (професійно-технічної) освіти/Т.С. Мосієнко – Миколаїв, 2023: іл. (авт.: Мосієнко Тетяна Сергіївна, викладач інформатики ЗП(ПТ)О «Миколаївський центр професійної освіти»).

Теоретичний матеріал в посібнику подається у вигляді визначень, схем і таблиць, що допоможе отримати необхідні знання і сформувати навички використання комп'ютерів під час розв'язання різноманітних завдань (Розділ I. Інформаційні технології в суспільстві).

Посібник призначений для учнів 10-11 класів закладів загальної середньої освіти та професійної (професійно-технічної) освіти.

Рудя С. В. Електронний дидактичний демонстраційний матеріал щодо практичної реалізації окремих напрямів роботи, а саме:

- «Наскрізні лінії в освіті та їх реалізація на уроках англійської мови» (електронний дидактичний демонстраційний матеріал у вигляді презентацій MS Power Point, за допомогою якого забезпечено візуалізований методичний супровід доповіді під час обласних педагогічних читань);

- папка з електронними дидактичними матеріалами, призначеними для викладання англійської мови за професійним спрямуванням (розроблено з урахуванням сучасних вимог до планування уроків з іноземної мови та освітніх програм) (призначення: методичний супровід проведення уроку, комплексно-методичне забезпечення уроку).

Папка містить дидактичний матеріал з професій: «Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування», «Слюсар з ремонту колісних транспортних засобів. Електрозварник ручного зварювання», «Кухар. Продавець продовольчих товарів».

Папка містить тексти з розробленими завдання, ребуси, онлайн-тести, інтерактивні вправи, створені за допомогою онлайн-сервісів (*Learning Apps, Wordwall, Jamboard, МійКлас*), відеоматеріали з *Youtube* тощо.

Запропонований матеріал можна застосовувати на різних етапах уроку: актуалізації опорних знань, узагальненні та систематизації знань, проведенні підсумків уроку, рефлексії та контролю знань.

Подані завдання дозволять здобувачам освіти перевірити і закріпити свої знання, а також сприятимуть формуванню пізнавального інтересу. Розроблені завдання спрямовані на забезпечення розвитку умінь та навичок здобувачів освіти з різних видів мовленнєвої діяльності: аудіювання, читання, мовлення, письма.

(Державний навчальний заклад «Южноукраїнський професійний ліцей»).

Ємельяненко Л. М. Електронний дидактичний демонстраційний матеріал щодо практичної реалізації окремих напрямів роботи, а саме:

- «Реалізація наскрізних ліній на уроках англійської мови» (електронний дидактичний демонстраційний матеріал у вигляді презентацій *MS Power Point*, за допомогою якого забезпечено візуалізований методичний супровід доповіді під час обласних педагогічних читань);

- Методична розробка уроку з теми «Інвестиційні можливості України» (реалізація наскрізної змістової лінії «Підприємливість та фінансова грамотність» (призначення: методичний супровід проведення уроку, комплексно-методичне забезпечення уроку).

(Вище професійне училище № 21 м. Миколаєва).

Пінтій А. В. Електронний дидактичний демонстраційний матеріал щодо практичної реалізації окремих напрямів роботи, а саме:

- «Формування мовної компетентності учнів на уроках української мови і літератури як необхідна складова для розвитку національно свідомої особистості» (електронний дидактичний демонстраційний матеріал у вигляді презентацій *MS Power Point*, за допомогою якого забезпечено візуалізований методичний супровід доповіді під час обласних педагогічних читань);

- папка з електронними дидактичними матеріалами, призначеними для викладання української мови і літератури (призначення: методичний супровід проведення уроку, комплексно-методичне забезпечення уроку).

Папка містить приклади розгорнутих конспектів уроків з української літератури з використанням технології проблемного навчання.

- Урок № 1 В. Симоненко. Традиційність лірики. Образ України, громадянський вибір поета. Поезії.

- Урок № 2 В. Стус. Поет як символ незламного духу, збереження людської гідності. Поезія.

- Урок № 3 Г. Тютюнник. «Вічна тема» любовного трикутника у новітній інтерпретації. Образ любові як втілення високої християнської цінності, яка вивищує людину над прагматичною буденністю, очищає її душу.

- Презентація «Дати і цифри» містить ілюстрований матеріал та синхронізовану інформацію про життя, творчу та громадську діяльність українських митців XIX-XX ст.

Матеріал з української мови передбачає комплект карток для контролю та самоперевірки знань на уроках української мови, добірку текстів для проведення словникових диктантів, вправи з QR-кодами, зразки ментальних карт.

(Державний навчальний заклад «Южноукраїнський професійний ліцей»).

Галата Н. О. Електронний дидактичний демонстраційний матеріал щодо практичної реалізації окремих напрямів роботи, а саме:

- Використання інтерактивних та цифрових технологій на уроках професійно-теоретичної підготовки з предмета «Механічна інженерія в суднобудуванні» (електронний дидактичний демонстраційний матеріал у вигляді презентацій MS Power Point, за допомогою якого забезпечено візуалізований методичний супровід доповіді під час обласних педагогічних читань);

- папка з навчально-методичними документами з планування освітнього процесу (призначення: методичний супровід проведення уроку, комплексно-методичне забезпечення уроку), а саме:

- Методична розробка уроку з теми «Теоретична механіка. Кінематика».
- Збірник опорних конспектів лекцій Механічна інженерія в суднобудуванні (розділ «Теоретична механіка»).
- Тестові завдання для самоконтролю (розділ «Статика», «Кінематика», «Динаміка»).
- Лабораторно-практичні роботи з теми № 1-11 з предмета «Основи рекламного маркетингу і дизайну».
- План уроку з теми «Дизайн службових приміщень» з предмета «Основи рекламного маркетингу і дизайну» (тема програми: АДМ-4.2. Організація маркетингової діяльності).

(Вище професійне училище № 21 м. Миколаєва).

Щербань О. А. Електронний дидактичний демонстраційний матеріал щодо практичної реалізації окремих напрямів роботи, а саме:

- «Шляхи забезпечення співпраці викладача та майбутніх кваліфікованих робітників в умовах реформування освіти» (електронний дидактичний демонстраційний матеріал у вигляді презентацій MS Power Point, за допомогою якого забезпечено візуалізований методичний супровід доповіді під час обласних педагогічних читань);

- Методична розробка уроку з теми «Технологія приготування котлетної маси з птиці та напівфабрикатів з неї. Вихід напівфабрикатів, вимоги до якості» (тема програми: Технологія приготування напівфабрикатів з м'яса, птиці, субпродуктів, професія: «Кухар. (ЗП(ПТ)О «Миколаївський центр професійної освіти»).

Ніколаєнко І. М. Електронний дидактичний демонстраційний матеріал щодо практичної реалізації окремих напрямів роботи, а саме:

- «Формування власного освітнього простору викладача» (електронний дидактичний демонстраційний матеріал у вигляді презентацій MS Power Point, за допомогою якого забезпечено візуалізований методичний супровід доповіді під час обласних педагогічних читань);

- Методичні розробки уроків з предмета «Технологія приготування борошняних кондитерських виробів» (підбірка) (Арбузинський професійний аграрний ліцей).

Витяги з протоколів засідання навчально-методичної Ради Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Миколаївській області від 05.01.2023 № 01, від 10.02.2023 № 02, від 29.03.2023 № 03, від 31.05.2023 № 04, від 30.06.2023 № 05, від 03.10.2023 № 06, від 24.11.2023 № 07 та від 20.12.2023 № 08 (поширюється для використання в роботі).

ПРОФЕСІОНАЛ № 1-2/2024

У НОМЕРІ

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ	
Савчук І. В. Академічна добродесність – необхідна умова якісного освітнього процесу	6-13
РЕСУРСНО-ПІДТРИМУЮЧЕ СЕРЕДОВИЩЕ ВІД ПЕДАГОГІЧНОЇ СПІЛЬНОТИ	
Савчук І. В. ЗП(ПТ)О області долучаються до наповнення авторським навчальним контентом Цифрової платформи професійної освіти «Світ професій» закладів професійної (професійно-технічної) освіти області	14-17
МЕТАПРЕДМЕТНЕ НАВЧАННЯ	
Грищенко С. Г. Метапредметне навчання. Засоби реалізації міжпредметних зв'язків в процесі навчання математики	18-26
ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ ІДЕЙ STEM-ОСВІТИ	
Мітченко О. А. Формування творчих здібностей та науково-дослідницьких компетенцій здобувачів освіти через впровадження елементів STEM-освіти при вивченні біології і екології	27-37
ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ	
Бугайова Т. Л. Реалізація компетентнісного підходу на уроках української літератури через інтеграцію традиційних та інноваційних технологій як результат професійного самовдосконалення педагога	38-48
ІННОВАЦІЙНА ПРАКТИЧНА ПЕДАГОГІКА	
Кулеш Н. В. Застосування інноваційних педагогічних технологій для формування основних професійних компетентностей здобувачів освіти ЗП(ПТ)О з професії «Лаборант хіміко-бактеріологічного аналізу»	49-55
МОДЕРНІЗАЦІЯ ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ: НАВЧАННЯ ЗАРАДИ ЗМІН	
Балобанова І. С. Організація професійного навчання дорослого населення за програмою короткотермінових навчальних курсів з опанування часткових професійних кваліфікацій (теоретична складова) (з досвіду Арбузинського професійного аграрного ліцею)	56-58
Кулеш Н. В. Організація професійного навчання дорослого населення за програмою короткотермінових навчальних курсів з опанування часткових професійних кваліфікацій (практична складова) (з досвіду Арбузинського професійного аграрного ліцею)	58-61
СТОРІНКА ПСИХОЛОГА	
Сомик А. С. Психічне здоров'я здобувачів освіти – основа щасливого життя та благополуччя	62-64
ГЛОСАРІЙ КЛЮЧОВИХ ТЕРМІНІВ СИСТЕМИ КВАЛІФІКАЦІЙ	65-69
ВІТАННЯ	70

ДО ДРУКОВАНОЇ ВЕРСІЇ ЖУРНАЛУ ДОДАЄТЬСЯ ДИСК, НА ЯКОМУ РОЗМІЩЕНО ПІДБІРКУ ТАКИХ МАТЕРІАЛІВ:

Електронний аналог друкованого видання (зміст матеріалів, які входять до // Професіонал № 1-2/2024).

Дячковська Л. К. «Педагогічна рада як колегіальний орган управління закладом освіти» (методичні рекомендації щодо ведення документації у закладах професійної (професійно-технічної) освіти у вигляді презентації MS Power Point).

Комплексні кваліфікаційні завдання як інструмент визначення рівня якості професійної підготовки: збірник матеріалів на допомогу закладам професійної (професійно-технічної) освіти. Миколаїв, 2024 – 271 с. («Офісний службовець (бухгалтерія)»); 424 с. («Обліковець з реєстрації бухгалтерських даних»).

Укладено за результатами роботи обласних робочих груп (*період роботи*: листопад 2023 року – лютий 2024 року) з розроблення інструментарію для проведення атестаційної експертизи професій та для здійснення поточного, тематичного, проміжного й вихідного контролю навчальних досягнень учнів (слухачів) з професії 4121 «Офісний службовець (бухгалтерія)» та 4121 «Обліковець з реєстрації бухгалтерських даних».

Схвалено та рекомендовано навчально-методичною Радою при Навчально-методичному центрі професійно-технічної освіти у Миколаївській області для використання в роботі (*протокол № 02 від 07.03.2024*).

Збірник № 1 містить пакет комплексних кваліфікаційних завдань з професії 4121 «Офісний службовець (бухгалтерія)», кваліфікація – офісний службовець (бухгалтерія).

Збірник № 2 містить пакет комплексних кваліфікаційних завдань з професії 4121 «Обліковець з реєстрації бухгалтерських даних», кваліфікація – обліковець з реєстрації бухгалтерських даних.

Розроблено на допомогу викладачам навчальних предметів професійно-теоретичної підготовки та майстрам виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти для проведення самоаналізу освітньої діяльності, атестаційної експертизи та для здійснення поточного, тематичного, проміжного й вихідного контролю навчальних досягнень учнів (слухачів) з відповідних професій.

Практичний poradnik «Управлінська діяльність старшого майстра» (укл.: Панченя Н. Ю., методист НМЦ ПТО у Миколаївській області).

Укладено за результатами реалізації змістової компоненти навчального курсу «Комплексний підхід до діяльності старшого майстра» в контексті змістових й тематичних напрямів проекту «Лабораторія старшого майстра».

Схвалено та рекомендовано навчально-методичною Радою при Навчально-методичному центрі професійно-технічної освіти у Миколаївській області для використання в роботі (*протокол № 06 від 01 жовтня 2024 року*).

Інформаційно-методичні матеріали, наведені в Практичному poradniku, рекомендовано старшим майстрам, заступникам директорів з навчально-виробничої роботи та майстрам виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти як єдиний підхід до складання навчально-методичних документів з планування навчально-виробничого процесу в закладі професійної (професійно-технічної) освіти.

Бугайова Т. Л. (ЗП(ПТ)О «Миколаївський центр професійної освіти) Електронний дидактичний демонстраційний матеріал щодо практичної реалізації компетентнісного підходу на уроках української літератури через інтеграцію традиційних та інноваційних технологій у вигляді додатків 1-12 (призначення: методичний супровід проведення уроку, комплексно-методичне забезпечення уроку), а саме:

- **додаток 1.** Приклади активізації діяльності учнів на початку уроку за допомогою розгадування колажу;

- **додаток 2.** Приклади застосування методу «Мозковий штурм» як форми інтерактивної діяльності під час вивчення повісті І. Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я»;

- **додаток 3.** Ейдос-конспект до теми «М. Коцюбинський «Intermezzo», ейдос-конспект до тем: «М. Коцюбинський «Тіні забутих предків», ейдос-конспект до тем: «М. Куліш «Мина Мазайло», ейдос-конспект до теми «І. Франко. Поема «Мойсей»;

- **додаток 4.** Приклади застосування флеш-карт з тем: «Наголос», «Псевдоніми», «Місце дії творів...», «Вислови як характеристика постаті видатних українців», «Жанр творів», «Літературний стиль творів», «Цитата як характеристика образів...» (флеш-картки «Наголос» (флеш-картка №1-6), флеш-картка «Псевдоніми», флеш-картка «Вислови як характеристика постаті видатних українців», флеш-картка «Місце дії творів...», флеш-картки «Жанр творів» (флеш-картка №1-2), флеш-картка «Літературний стиль творів», флеш-картки «Цитата як характеристика образу...» (флеш-картка №1-3);

- **додаток 5.** Приклади застосування прийому «Кроссенс»: кроссенс «Поетичне самовираження. Павло Тичина», кроссенс «М. Хвильовий «Я (Романтика)», кроссенс «Остап Вишня. Життя і творчість», кроссенс «І. Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я», кроссенс «Життєвий шлях Івана Франка»;

- **додаток 6.** Приклади застосування прийому «Хмарка слів»: хмара слів «І. Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я», хмарка слів «Життя і творчість І. Франка», хмарка слів «І. Франко «Сікстинська Мадонна», хмарка слів «І. Франко «Сойчине крило»;

- **додаток 7.** Приклади застосування практичних прийомів, що розвивають критичне мислення учнів за допомогою методу «Кубик Блума»: кубик Блума «І. Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я», кубик Блума «Творчість Івана Франка», кубик Блума «Іван Франко. Легенда про вічне життя»;

- **додаток 8.** Приклади застосування прийому «Фішбоун»: фішбоун «І. Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я», фішбоун «Григор Тютюнник «Три зозулі з поклоном»;

- **додаток 9.** Приклади застосування елементів технології критичного мислення з допомогою стратегії «Кола Вена»: «Порівняльна характеристика Мотрі та Мелашки» (І. Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я»), «Порівняльна характеристика Карпа та Лавріна» (І. Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я»), «Порівняльна характеристика солдата-фронтовика і Терези» (О. Гончар «Модри Камень»);

- **додаток 10.** Приклади застосування методу «Прес»: Аби не стати Кайдашами, потрібно... (І. Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я»);

- **додаток 11.** Приклади застосування методу сенканів. Характеристика образів повісті «Кайдашева сім'я» І. Нечуя-Левицького;

- **додаток 12.** Приклади інтерактивних плакатів з тем: «І. Я. Франко», «І. С. Нечуй-Левицький».

Кулеш Н. В. Електронний дидактичний демонстраційний матеріал у вигляді презентації MS Power Point щодо практичної реалізації формування основних професійних компетентностей здобувачів освіти ЗП(ПТ)О з професії «Лаборант хіміко-бактеріологічного аналізу» шляхом застосування інноваційних педагогічних технологій (з досвіду Арбузинського професійного аграрного ліцею).

Балобанова І. С., Кулеш Н. В. Електронний дидактичний демонстраційний у вигляді презентації MS Power Point матеріал щодо окремих аспектів практичної реалізації організації професійного навчання дорослого населення за програмою короткотермінових навчальних курсів з опанування часткових професійних кваліфікацій (теоретична та практична складова) (з досвіду Арбузинського професійного аграрного ліцею).